

SAIMA HARMAJA

Elämän ajetessa

WSOY

30.

ELÄMÄN AUETESSA

Saima ja Lea Mummon nuoruudenaikaisissa pukimissa.

SAIMA HARMAJA

ELÄMÄN AUETESSA

KOULUTYTÖN PÄIVÄKIRJOJA

PORVOO * HELSINKI
WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1939

L U K I Ǟ A L L E

*S*aima Harmajan Koottujen runojen yhteydessä viime vuonna julkaistuissa päiväkirjanotteissa, jotka oli valittu etupäässä hänen runoilijakehitystään silmällä pitäen, oli vain hiukan tilaa hänen varsinaiselle lapsuudenajalleen. Tältä varhaisemmaltakin kaudelta on päiväkirjoissa paljon kuvauksia vilkkaan koulutytön elämästä iloineen ja suruineen, alkaen kesästä 1925, jolloin Saima, täytettyään 12 vuotta, oli siirtymässä oppikoulun IV luokalle. Kun hänen välittömästi kertomansa tapahtumat ja niihin liittyvät mietteet ehkä voivat kiinnostaa muitakin kuin hänen läheisintä piiriään, varsinkin nuoria lukijoita, ja kun niihin sisältyy hänen kirjallisten harrastustensa aikaisimpia vaiheita, julkaistaan tässä supistelma näistä ensimmäisistä päiväkirjoista. Siihen sisältyy otteita vuoden 1926 loppuun asti, jonka jälkeen päiväkirjojen yleinen sävy muuttuu, niihin kun yhä voimakkaammin alkavat painaa leimaansa kehitysiän vaikeudet.

Siltä runsaan puolentoista vuoden ajalta, minkä seuraavat otteet käsittävät, on päiväkirjoissa muistiinpanoja noin 600 sivua. Niistä on tähän valittu jonkin verran vähemmän kuin puolet. Päiväkirjamerkintöjä on usein tuntuvasti lyhennelty ja paikoin yhdistelty, jokin sana tai lyhyt lause on joskus lisätty selvennykseksi sekä eräitä henkilönnimiä peitetty, mutta muuten on esitystä pyritty säilyttämään koskemattomana.

Kun päiväkirjoissa usein viitataan varhaisemmin sattuneisiin seikkoihin, joista monet kohdat saavat selityksensä, olen kirjan alkuun sijoittanut jonkinlaiseksi »esinäytökseksi» aikoinaan kirjoit-

tamani (ja lapsikertomuskirjoihini osittain sisältyvän) kuvauksen Saiman ensi ajoilta »isossa koulussa» sekä lisäksi otteita muutamista kevättalvelta 1925 säilyneistä kirjeistä, joissa Saima itse kertoo III luokan aikaisia tapahtumia.

Lohjan Heimossa heinäkuun 24 p:nä 1939.

Laura Harmaja.

I S O S S A K O U L U S S A

Kirjoittanut *L a u r a H a r m a j a*.

*P*ienen ihmisen elämässä tapahtuu ankara muutos, kun hän siirtyy valmistavan koulun kodikkaasta ilmapiiristä isoon kouluun, jossa kaikki on niin suurta, juhlallista ja peloittavaa. Entisen leppoisan tädin sijasta, jolla ei koskaan ollut niin kiirettä, ettei olisi ehtinyt kuunnella lasten monia asioita, selityksiä ja kysymyksiä, on nyt monta vierasta opettajaa, jotka vaativat järjestystä ja täsmällisyyttä.

Saima, joka oli luonteeltaan hyvin vilkas, ei aluksi oikein osannut koteutua tähän uuteen ympäristöön.

— Opettaja puhuu laskennossa ihan niinkuin kirjan sanoilla, hän valitti, eikä siitä ymmärrä mitään. Lampuska selitti aina niinkuin omilla sanoilla. Ja minä pelkään niin kamalasti, kun meillä on laulua maanantaina!

— Elä nyt, hyvä lapsi, vielä itke, sanoi äiti, nythän on vasta torstai. Siitä sinun pääsi menee niin sekaisin, ettet sitten taas osaa laskea laskujasi.

— Se on totta se, sanoi Saima, ja koetti hillitä esiin pyrkivää itkua. Mutta samassa hän hyppäsi pystyyn ja kiljaisi innostuksesta.

— Eikö huomenna ole perjantai?

— On tietysti.

— Sitten ei meillä olekaan huomenna laskentoa. Se on hurjan kivaa! Nyt minä laitan valmiiksi sen nuottipinnan ja kaikki!

Kesti kauan, ennen kuin Saima sai nuottiavaimen niin sopivasti kippuraiseksi ja nuotit niin loivaan ylämäkeen, että ne Oudin mie-

lestä kelpasivat. Outi oli jo kolmannella luokalla ja koetti parhaansa mukaan auttaa ja holhota pikkusiskoaan.

— Ja nyt minun täytyy opetella nuotit ulkoa etuperin ja takaperin, sanoi Saima. Se on kamalan vaikeaa.

— Jätä nyt edes se asia toiseen kertaan. Eihän sillä vielä ole kiirettä.

— Mutta jos se panee minut laulamaan yksin maanantaina! Ja taas oli Saimalla itku kurkussa, sillä hän ei osannut lainkaan laulaa.

— Kilju sinä vain korkialla äänellä, niin että opettaja pelkää, sanoi isä.

Saima rupesi nauramaan ja unohti sen surun toistaiseksi.

Seuraavana aamuna hän tuli paitasillaan klo 7 äitiä herättämään.

— Äiti, onko ihan varma, että tänään on perjantai?

— No tietysti.

— Mutta mistä sinä sen niin varmasti tiedät? Jos olisikin lauantai ja meillä olisi laskentoa enkä minä ole laittanut sitä kertomatauluneliötä. — Ja itku oli taas tulossa.

— Hyvänen aika, kun eilen oli torstai, niin tottakai tänään on perjantai!

— Niin, mutta mistä sen i h a n varmasti tietää!

Saima läksi sentään pois. Mutta vähän ajan perästä äiti kuuli hänen panevan vanhaa keittäjää lujille viikon päivästä. »Olenkos minä sinua koskaan totisessa asiassa narrannut?» kuului Olgan tiukka ääni, ja sen jälkeen Saima lakkasi vaatimasta lisätodistuksia.

Verraten rauhallisena hän sitten läksi Oudin kanssa kouluun. Ehkäpä hän nyt jo asettuu, ajatteli äiti.

Mutta koulusta tullessaan hän olikin aivan suunniltaan. Oli tapahtunut hirveä asia.

— Kuule, äiti, hän kertoi itkun keskeltä, kun me leikittiin tyttöjen kanssa, niin siihen tuli Olavi kiusaa tekemään. Ja kun se ei mennyt pois, niin minä tyrkkäsin sitä, ja se kaatui istumaan keskelle lätäkköä. Ja se kastui ihan märäksi!

— Saima on ihan hupsu, kun se tuollaista suree, sanoi Outi.

Jos kerran poika tekee tytöille kiusaa ja on sitten niin huono, että kaatuu lätäkköön, kun tyttö häntä vähän työntää, niin saa syyttää itseään. Enkä minä pian enää kehtaa Saiman kanssa olla samassa koulussakaan, kun se nytkin tällaisesta asiasta itki niin kovasti, että koko koulu kokoontui sen ympärille pihalla.

— Niin, uikutti Saima, rehtori tuli kysymään, mitä minä itkin, ja sitten hän lohdutti ja sanoi, että enhän minä sitä tahallani ollut tehnyt. Ja se on ihan totta.

— No, elä sitten enää sitä sure, sanoi äiti. — Tulkaa nyt syömään ja menkää sitten ulos leikkimään.

Iltapäivä kului ilman uusia murheita.

— Minä laitan varmuuden vuoksi kaksi kertomatauluneliötä, sanoi Saima. — Freka antaa viivan, jos ei ole laittanut sitä kotona valmiiksi ja pannut nimeä paperiin. Jos toinen sattuisi hukkumaan, niin minulla on ainakin toinen. — Ja koko ilta harjoiteltiin kertomataulua.

Aamulla ilmestyi Saima taas puolipukeissa äidin luo.

— Minun koskee niin hirveästi vatsaani, kun minä ajattelen sitä kertomataulukoetta.

— No, elä ajattele sitä sitten!

— Mutta kun minun täytyy ajatella. Ja jos meillä sentään olisi joitakin laskuja, vaikka minä en ehkä huomannut. Saanko minä soittaa Biitulle?

— No, soita nyt kaikin mokomin, että pääset rauhaan.

Saima meni puhelimeen ja tuli takaisin.

— Biittu sanoi, että ei ole, mutta jos hänkin on ollut tarkkaamaton ja meillä kuitenkin olisi laskuja? Saanko minä vielä soittaa Märthalle?

— Kyllä sinä olet ihan mahdoton, torui äiti. Jos et sinä sitten usko Märthaakaan, niin sinä tahdot soittaa koko luokalle.

— Sitten minä uskon, jos Märthakin sanoo.

Ei Märthakaan laskuista mitään tiennyt, ja Saima rauhoittui sen verran, että sai syöneeksi. Sitten hän hommasi tavaransa kokoon ja läksi kouluun, mutta valitti yhtä mittaa, että vatsaan koski kauheasti.

Äitiä helpotti koko joukon, kun ovi vihdoin sulkeutui. En minä tiedä, pitäisikö tässä itkeä vai nauraa, hän mietti, ja pitäisikö tuota tyttöä lohduttaa vai kurittaa. Minä rupean jo pelkäämään, että se on mahdoton koulutettavaksi.

Hän odotti sitten suurella jännityksellä, miten surkeana Saima tänä päivänä koulusta palaisi, ja varustautui antamaan hänelle ankarat nuhteet turhanpäiväisestä hätäilemisestä. Mutta tyttö oli-kin kotiin tullessaan mitä parhaimmalla tuulella, posket punoittivat, silmät loistivat ja kieli kävi lakkaamatta.

— Tiedätkö, äiti, minä keksin niin mainion keinon sitä vatsan-kipua vastaan. Minä ajattelin vain ihan rauhallisesti, että »jos minä en osaa, niin minä en osaa!»! Isäkin on sanonut, että ei se ole koko maailman asia. Ja sitten minä osasinkin panna vastauksen joka ruutuun. Ja tiedätkö, äiti, mikä siinä kanssa auttoi? Minulla oli toinen sukka nurinpäin jalassa. Ja kun on »nuttu nurin päin, niin on onni oikein päin». Siitäkin minä ihan rauhoituin. Voi hurjaa sentään, kuinka mukava Palle oli tänään tunnillaan! Se sanoi meitä oikein herroiksi ja neitosiksi ja kysyi, että »saanko luvan vaivata»?

— No, katsos nyt, sanoi äiti, kaikki kävi hyvin, kun sinä vain lakkasit turhaa pelkäämästä ja hätäilemästä.

— Niin kävikin. Ja kyllä minä nyt vastakin koetan olla rauhallinen. Ja minä panen aina jonkin vaatteen nurin päin aamulla pu-kiessani. Sekin auttaa niin hurjasti.

Kerran Saima tuli koulusta kotiin Biitun ja Märthan ja Mairen kanssa. Tytöt kulkivat kaikki kaulatusten, ja äärimmäiset kurkottivat päätään kuullakseen paremmin, mitä keskellä puhuttiin. Saiman suu kävi vimmatusti, kaikki kikattivat aina väliin, ja tuuma tuntui ihastuttavalta. Päätettiin ruveta laittamaan opettajista runoja.

Saima oli vielä iltapäivällä kotona aivan haltioissaan. Hän hyppeli ympäri huoneita, istui vuoroin pöytänsä ääressä kirjoittamassa vihkoonsa ja juoksi sitten äidin kaulaan.

— Tiedätkö, äiti! Parasta maailmassa on runous! hän huudahti ja rutisti kovasti.

Äiti lähetti tytöt puistoon leikkimään. Mutta sielläkin oli Saimalla

vihko mukanaan, ja leikin lomassa siihen pistettiin aina muutama säe. Ja niin oli sitten illalla runo Frekasta valmiina.

Freka pitkäkoipinen
on aina mallikelpoinen.
Tumma hame, pusero,
siinä vaatevarasto.
Muuten hyvä opettaja,
hieman liian ankara.
Antaa paljon viivoja,
jos lapset ei oo siivoja.

Ehdolla oli ollut myös seuraavat säkeet:

Opettaja verraton
hän on vielä naimaton.

Mutta sitä ei Saima uskaltanut vihkoonsa kirjoittaa.

— Eihän sitä tiedä, vaikka se jo olisi mennytkin naimisiin, hän arveli.

Toinen runo kirjoitettiin veiston opettajasta. Se kuului näin:

Punakka, pirakka, pyöreä,
aina valmis ja virkeä,
pienet on silmät ja
musta on pää.
Toisinaan hauskasti
vирnistää.
Jos mammoja vain on lähellä,
niin pienellä pehmeällä kädellä
leuan alta kutittaa
ja sillä lapsia huvittaa.

Seuraavina päivinä tytöille kertyi runoja useista opettajista, ja niihin piirrettiin myös asianmukaiset muotokuvat.

— Elkää nyt vain millään muotoa kuljettako noita kouluun, varoitti äiti, joka sivusta seurasi tyttöjen puuhaa.

— En minä uskallakaan ottaa vihkoa sinne koskaan, selitti Saima. Mutta kaikessa hiljaisuudessa hän kirjoitti Freka-runon pienelle paperille, pisti sen käytettyyn kirjekuoreen ja sitten kirjan väliin. Eihän kukaan olisi niin tuhma, että rupeisi toisten kirjettä lukemaan, jos löytäisi tämän koulussa.

Koko luokalla eivät muut kuin Biittu ja Märtha ja Maire tietäneet runoista mitään, ja nämä eivät saaneet puhua niistä kenellekään. Mutta Aune-serkulle, joka oli VII:llä luokalla, ei Saima malttanut

olla asiaa uskomatta. Ja kun Aune varmasti lupasi, ettei näyttäisi runopaperia yhdellekään ihmiselle, sai hän sen vähäksi aikaa haltuunsa, mutta antoi sitten heti takaisin Saimalle.

Illalla riisuutuessaan Saimalla oli taas paljon puhuttavaa.

— Tiedätkö Outi, silmät ummessa osaa paljon paremmin kuvitella kuin silmät auki. Jos minä pidän silmäni kiinni, niin minä voin ihan hyvin haaveilla, että minä olen hirveän kaunis. Mutta jos minä seison näin peilin edessä voimistelemassa, niin en minä osaa yhtään.

— Ei se olekaan ihme, sanoi Outi, kun sinulla on niin iso nenä ja sinä näet sen peilistä.

— Mutta minä sanon sinulle, tulistui Saima, että kauneus ja ulkonainen kiilto ei merkitse niin paljoa kuin sydämen hyvyys.

— Jota sinulla muka on, sanoi Outi.

— Elkkä viitsikö riidellä, sanoi äiti, vaan joutukaa nyt jo nukkumaan!

Seuraavana iltapäivänä, kun oltiin leikkimässä Biitun pihalla, aiheutti levottomuutta normaalilyseon kolmasluokkalainen Kalevi, ja Saima tuli kuohuksissaan kotiin.

— Kalevi on hävittömin poika, mitä tässä maailmassa on.

— Kuinka niin? kysyi äiti.

— Kun se tulee aina sinne meidän pihalle ja tekee kiusaa Märthalle. Ja sitten se puhuu niin hirveän paljon.

— Ettet sinä saa riittävästi puheenvuoroa? arveli äiti.

— Nyt äiti on paha! En minä sen takia sitä vihaa. Mutta kun se kiusaa minun ystäviäni. Ja minä aina puolustan niitä.

— Mitä se sitten tekee?

— Se lukee latinalaisia runoja Märthalle, ja Märtha ei voi kärsiä sitä.

— Onkos se nyt sitten niin pahaa?

— No, kun Märtha kerran ei siedä sitä. Ja se on niin kamalan olevinaan, kun se osaa latinaa. Mutta silloin minä annoin sille!

— Mitä sinä teit?

— Minä sanoin, että osaan minäkin latinaa: *Abi male spiritus!*

— Tiedätkö sinä, mitä se merkitsee?

— Tiedän kyllä: Mene tiehesi, paha henki! Niinhän Messeniuskin sanoi.

— Kuinka sinä niin rumasti voit sanoa vieraalle pojalle?

— Mitä sen sitten tarvitsee aina tulla tekemään kiusaa. Kyllä minä sen opetan.

— Et suinkaan sinä vain aio ruveta tappelemaan?

— Eihän tapella voi muuta kuin oman koulun poikien kanssa.

Äiti päätti vedota Outiin, että tämä koettaisi pitää Saimaa aisoissa.

Pari päivää myöhemmin Saima ja Outi tulivat aivan kalpeina ja hätäisinä koulusta kotiin.

— Äiti, tiedätkö kauheata! Nyt se on tullut ilmi!

— Mikä ihme?

— Se runo tietysti, sanoi Outi.

— Nyt on joko Biittu tai Märtha tai Maire kannellut, toimitti Saima. Ja sitä minä en olisi uskonut niistä. Mutta se ei voi olla Biittu eikä Märthakaan, sillä ne olivat alusta asti innostuneita. Mutta Maire vastusteli ensin ja sanoi, ettei se ole fiksumaa. Se on varmasti Maire. Ja minä vihaan häntä.

— Elä nyt, hyvä lapsi, noin umpimähkään ketään vihaa. Mistä te muuten tiedätte, että runo on tullut ilmi?

— No, katsos, kun kaksi opettajaa vihjasi siitä ja Nilu sanoi, että minä toisin ensi kerralla kaikki ne runot kouluun, että hän saisi lukea. Ihan huvikseen vain. Ei se ollut vihainen. Mutta minä olen vihainen siitä, että koko luokan kuullen puhutaan siitä. Enkä minä olisi uskonut, että Maire voisi olla niin halpamainen, että menisi kantelemaan!

Seuraavina päivinä oli yhtä kova touhu ja jännitys siitä runoasiasta. Kun Saima ei maantieteessä muistanut jonkin vuoren nimeä, niin Palle sanoi, että jos Saima näkisi sen, niin hän voisi tehdä siitä »pienen sievän runonkin».

— Minä pelkään niinkuin kuolemaa, että minä joutuisin kahden kesken jonkun opettajan kanssa. Ruokatunnilla minä aina syön hirveän kiireesti, etten vain jäisi viimeiseksi luokkaan. Ja piirustus-tunnille minä en pian uskalla enää yhtään mennä, kun opettaja on jo

monta kertaa kysynyt, miksen minä tuo niitä runoja. Ja jos laulunopettaja kysyisi, niin minä kuolisin. Freka on ainakin viisas ihminen, kun ei puhu mitään eikä kiusaa toista.. Mutta Maire minä vihaan! Eikä me huolita sitä käsikynkkään eikä kerrota mitään salaisuuksia.

— Kuule nyt, sanoi äiti. Minä luulen, että te ihan turhaan sitä Maire-parkaa epäilette. Etkö sinä ole kellekään yläluokkalaiselle näyttänyt runoasi?

— Näytinhän minä Aunelle, mutta hän lupasi ihan varmasti, ettei näyttäisi kellekään ihmiselle.

— Ottakaapas Aunelta selko asiasta.

Kun Saima näihin aikoihin tuli kotiin koulusta, tuntui kuin koko talo olisi joutunut tuulispään valtaan. Sitä ennen oli kaikki aivan hiljaista, mutta kun Saima avasi eteisen oven, alkoi kohina, joka kuului joka huoneeseen ja veti kaikki mukaansa.

— Äiti, äiti, Frekalla oli tänään yllään ohut valkoinen silkkipusero, ja sillä on a i n a ennen ollut valko- ja mustaraitainen jäykkä pusero, jossa oli pitkät hihat ja kova kaulus. Ja se oli nyt niin kaunis!

— Sehän oli hauskaa, sanoi äiti, mutta syö nyt!

Saima söi muutamia suupaloja.

— Onkohan se hoksannut sen siitä runosta? Ja ajatelkaa, kun minä olin ihan juoksemaisillani Pallen kumoon tänään pihalla.

— Kuuluuko tämä syömiseen?

— Ei, mutta kun minä juuri satuin muistamaan sen.

— Sinä aina satut muistamaan jotain, silloin kun syödään, niin että me emme saa lainkaan ruokarauhaa.

— Niin, kun koulussa aina tapahtuu jotakin. Ja tiedätkös, Palle taas vihjasi niistä runoista.

— Ei siitä tule loppua, sanoi isä, nousi ja meni omaan huoneeseensa.

— Ja siitähän en minä vielä ole edes yhtään muistanut kertoakaan, että minä sain suomen tunnilla tänään olla myrskynä »Myrskyssä ja päivänpaisteessa». Ja minä kiljuin niin, että koko luokka nauroi.

— No, siihen osaan sinä olit omasi, sanoi äiti naurahtaen hänkin.

Pari päivää sen jälkeen oli koulusta tultaessa vielä entistä kovempi elämä. Sillä nyt oli saatu selville, että Aune todella oli syyppä runojen ilmitulemiseen. Hän oli luvannut olla näyttämättä Saiman paperia kenellekään, eikä hän ollut näyttänytäkään. Mutta hän oli oppinut runon ulkoa ja kertonut sen sitten hyvälle ystävälleen ja vierustoverilleen, joka oli Frekan sukulainen. Ja sitä tietä se oli mennyt perille. Freka itse oli kertonut muille opettajille ja sanonut, että ehkei se Harmaja olekaan niin tyhmä laskennossa, kuin hän oli luullut, koska sillä on havaintokykyä. Ja opettajainhuoneessa oli kovasti naurettu varsinkin säettä »Tumma hame, pusero, siinä vaatevarasto». Siitä oli Frekan oma äitikin sanonut, että »se oli sinulle parhaiksi», ja nyt oli Freka jo tilannut itselleen kauniin villaleninginkin.

Tämän jälkeen asettui runojen aiheuttama kohina vähitellen. Saimasta tuli myös aikaa myöten rauhallisempi koulutyttö, joka kykeni saamaan laskennossakin hyvän numeron. Eikä koulunkäynti muutenkaan enää näyttänyt niin mahdottomalta kuin alussa.

KIRJEITÄ

K I R J E I T Ä

keväältä 1925

Helsinki 8/3 25.

Rakas Lea!

Oi, kuinka kauhean paljon on tapahtunut siitä asti, kun viimeksi kirjoitin.

No, nyt aloitan.

Olen saanut aineesta nimeltä »Minne matkustaisin?» täyden kympin. (Se oli niin epäselvästi kirjoitettu, etten nähnyt oikein, oliko se 10 vai 10—. Luultavasti kuitenkin 10.) Olen ja olin hurjan iloinen. Se luettiin ääneen. Matkustin sinun kanssasi Italiaan. En viitsi ruveta kertomaan, millainen se oli, saathan lukea sen sitten, kun tulet Helsinkiin.

Oi, minulla on niin paljon kerrottavaa, etten tiedä, mistä alkaisin. Olen tehnyt listan. Tällä hetkellä muistin 15 eri asiaa. Joko vapiset? (Tulee kai 8 arkin kirje.) Valmistaudu pahimpaan!

Nyt minun täytyy mennä ulos, niin että kirje saa odottaa vähän aikaa.

Ajattele, meillä oli aine nimeltä »Oli kerran — — —» Hurmaava nimi, vai mitä? Minä kirjoitin vähän kymmenettä sivua. Aiheenani oli jänöläisten lentoretki Repolaisen ohjatussa. Sain 9 1/2.

Ja, voi kauhistus, arvostelut. Sain kauhean huonot numerot. Neljä meni alas-, yksi ylöspäin. Keskiarvo 8,45. Jollei matikka nouse 9 :ään ensi arvosteluihin, niin — — —. Ja eläinoppi, ruotsi ja saksa myös. Ja piirustusta tahdon myös koettaa saada 9 :ään.

Ainoa, josta olen iloinen, on voimistelu. Ajattele, ensin minulla oli 5, sitten 6, sitten 7 ja nyt 8. Ehkä se vielä nousee 9 :ään, niin uskomattomalta kuin se kuuluukin.

Ai, en ole varmaankaan kertonut vielä Frekan saarnasta. Se alkoi näin:

Märtha oli paininut rivissä serkkunsa Kaarlon kanssa. Kun Märtha voitti, rupesivat katselijat huutamaan, että: ööö-ööö-öööö jne. Rehtori tuli paikalle ja käski jokaisen huutajan ilmoittautua Frekalle. Heidän piti nimittäin saada viiva.

No, kun Frekan tunti tuli, ilmoittautuivat huutajat. Freka kysyi, miksi he huusivat, vai kirkuivatko he vain noin ilman aikojaan. Silloin Kaija selitti, että Märtha ja Kaarlo painivat. Jolloin Freka kauhistui. Ja lopuksi hän saarnasi Märthalle. Onko se nyt sopivaa, että iso tyttö tappelee?

Tunnin jälkeen Freka käski Märthan jäädä luokkaan, puhumaan hänen kanssaan. Märtha pelkäsi hurjasti ja pyysi, että minä jäisin hänen kanssaan. Mieleni tekikin hurjasti, mutta en uskaltanut. Olimme näet tunnilla, kun Freka moitti sitä huutamista ja kysyi, oliko se meistä niin kaunista, vastanneet tai paremmin huutaneet yhteen ääneen »Ei, mutta se on niin hauskaa» (minä ylinnä).

Mutta kun minulla sitten oli »asiaa» luokkaan, kutsui Freka minut eteensä (suureksi ilokseni. Mieleni teki näet puolustaa tyttöjen oikeuksia urhoollisesti).

»Onko se huutaminen sinusta niin kaunista?» kysyi F.

»Ei», sanoin minä, »en minä sitä puolustakaan, minusta vain on ihan väärin, että tytöt eivät saa tapella vain siksi, että meillä on hame».

Märtha kääntyi pois päin. Hän raukka nauroi ihan ääneen. F:kin hymyili.

Ja sitten tuli ryöppy. »Nämä nykyajan tytöt» jne.

F.: Onko sinusta sitten niin hauskaa katsella poikia, kun ne tappelevat? Nehän ovat kuin villipedot, eivät yhtään tiedä, mihin lyövät. Ja lisäksi he ovat ihan punaisia.

S. : Ei minusta ole hauskaa katsella, kun ne tappelevat, mutta minusta on hauskaa tapella itse.

F. (julistuneena) : Oletko sinä sitten tapellut?

S. (iloisesti) : Juu, kyllä minä olen usein tapellut poikien kanssa. —

Uusi saarna nykyajan tytöistä.

Loppulause : Ja kun teistä ei koskaan voi tulla poikia, niin koettakaa sitten olla kunnollisia tyttöjä. (Murhaavasti lausuttuna.)

Voit uskoa, että meillä, Märthalla ja minulla, oli hauskaa hänen mentyään. — — —

Ui con moto, tämä kirje on ollut kesken jo 8 päivää. Koskahan se tulee valmiiksi?

Voi, taas on ollut melua karamelleistä. Freka sai Eevan ja Tuulikkin kiinni karamellien ostamisesta ruokavälialjalla. Nousi tietysti hirmuinen melu. Tunnilla Kaija ilmoitti, että hänkin oli ollut ostamassa. (Eikö se ollut jalosti tehty? Ihailen Kaijaa sen johdosta.) Syylliset saivat viivan, ja heidän piti mennä Frekan luo istumaan tunniksi tämän kotiin. Olisi hurjan kivaa olla heidän sijassaan. Olisi niin mukavaa istua Frekan kotona.

Ai juku! Pässeillä (B-luokkalaisilla) ja meillä oli hiihtokilpailu eilen. Pässit voittivat. Tietysti! Olen niin äkäinen meidän luokan pojille. Pässä tuli ensimmäiseksi, aika 18.10 min. Pistemäärä oli sama, mutta sittenkin — — —

Minä luulen, etten viitsi kirjoittaa enempää. Minulla olisi kyllä kertomista, mutta väsyn jo.

Minä olen ollut katsomassa filmiä »Bagdadin varas». Se on hirmuisen hauska. Ajattele, ne menevät lentävällä matolla, niin että ilma vinkuu.

Saima.

Helsinki 4/4 25.
Koulussa.

Rakas Lea!

Paljon kiitoksia kortistasi! Ostan kyllä mielelläni mainitsemasi tavarat, sillä leikki-tupa on minulle aivan yhtä rakas kuin sinulle.

Onko sinulla kovin ikävä siellä sairaalassa? Sano, voisinko minä auttaa jollain. Jaksatko jo lukea? Kuinka pitkiä kirjeitä saan kirjoittaa sinulle?

Nyt on laulua, ja minä olen siitä vapaa. Otin paperia mukaani voidakseni kirjoittaa sinulle.

Ajattele, meillä oli aine nimeltä »Kaupunkimme muistomerkit». Se oli ihan kauhean vaikea, mutta minä tein samalla tavalla kuin eräs ylioppilas, jonka piti kertoa Aleksanteri Suuresta. Hän nimittäin sanoi: »Aleksanteri Suuri oli suuri sotapäällikkö, mutta Hannibal oli vielä suurempi», ja sitten hän kertoi Hannibalista. Minäkin kerroin Runebergin patsaasta, mutta siirryin sitten niinkuin huomaamatta hänen runoihinsa, ja ennen pitkää kirjoitin ahkerasti »Vänrikki Stoolin tarinoista». Niin ettei siitä niin kovin huonoa ainetta tullut.

Lähetän sinulle hiukan kukkia, ettei huoneesi tuntuisi kovin yksinäiseltä. Pian saat taas kirjeen.

Saima.

Helsinki.
Maanant.

Rakas Lea!

Toivottavasti olet jo parempi. Voi, kun tulisit pian terveeksi!

Ajattele, että kesä on niin lähellä; 2 kuukautta vain, niin olemme jo maalla. Voi ihanuuden ihanuutta! Silloin sitä kelpaa »olla ja eleä»!

Kirsti sai minulta tänään sellaisen pienen pumpulisen pääsiäiskanpojan. Sinä et voi uskoa, kuinka hän pelkää sitä;

tuskin uskaltaa koskea. Minä en voi käsittää, mitä hän oikein siinä pelkää; sehän on niin rauhallisen ja viattoman näköinen. Tiistaina (aamulla).

Ai, huomenna saadaan arvostelut ja eilen oli opettajakokous. Täksi päiväksi päätin ainoastaan vähän nuuskia läksyjä, mutta voitko kuvitella, mitä tapahtui. Meillä oli eräästä 8-säkeistöisestä virrestä läksynä 4 säkeistöä, mutta minä innostuin siihen niin (se oli niin kaunis), että luin kaikki 8. Gratuleeraa minua, puluseni!

Minä pidän niin hurjasti Petrasta. Hän on niin hirmuisen kultainen. Ja hirveän tarkkanäköinen. Kun vain sanon sanan-kin Pompalle tai Märthalle, niin heti hän huomaa. Mutta niin tekee muuten Frekakin.

Kirstillä on nykyään niin mukava tapa. Ensin se huutaa »isää», mutta jollei isä »tottele», kirkuu hän »Leloo». Se kuuluu niin hirveän hassulta.

Voi juku, minun täytyy nähtävästi olla hurjan vallaton koulussa, että minulla olisi jotain kerrottavaa sinulle. Sillä tämä ei käy. Pari arkkia rakkaalle omalle parhaalle ystävälleni, joka makaa sairaana.

Myöhemmin.

Koulussa ei tapahtunut mitään erikoista. Piirustuksessa saimme laittaa pääsiäiskortteja. Se on sitten mätää työtä. Huh!

Sitten, kun minusta tulee opettaja, annan numeroni vasta opettajakokouksen jälkeisenä päivänä. Sillä juuri silloin näkee, ketkä ovat huolellisia. Ymmärrät kai kertomattakin, mitä tarkoitan.

On vain 4 tuntia jäljellä. Ihanaa!

Ajattele, kaikilla tunneilla minä tietysti ajattelen vain, että voi, kunpa kello soisi, että saisin repiä tunnin pois laiskanlistastani. Mutta Linnun tunnilla en yhtään ajatellutkaan asiaa. Niin kauniisti osaa hän puhua.

Pian tavataan.

Tule pian terveeksi!

Saima.

PÄIVÄKIRJOJA

9/6 1925.

Lauantai.

Ah, nyt me olemme jomalla! Täällä on minun ihanaa. Ei täkkyjä eikä mitään muutaakaan huolia; astiainkuivuu ja Hiestui hoito ovat siinä moat sanottavat työmme.

Tänä keväänä oli keskiarvoni 8,58. Olin kolmanneksi paras.

Lea ja minä olemme taas olleet keittämisessä kikkituossa. Laitamme rokenkakkuja, "Hannan kakkuja" ja kermäkakkua. Olemme tulleet jo oikein käteviksi.

(Käsialanäyte.)

KESÄ JA SYYSLUKUKAUSI

1925

6. 6. 1925. Lauantai.

Ah, nyt me olemme jo maalla! Täällä on niin ihanaa. Ei läksyjä eikä mitään muitakaan huolia; astiain kuivuu ja Kirstin hoito ovat ainoat sanottavat työmme.

Tänä keväänä oli keskiarvoni 8.58. Olin kolmanneksi paras.

Lea ja minä olemme taas olleet keittämässä leikkituvassa. Laitamme sokerikakkuja, »Hannan kakkuja» ja kermakakkua. Olemme tulleet jo oikein käteviksi.

13. 6. Lauantai.

Olen juuri saanut kirjeen Anilta. Pidän hänestä paljon; hän on oikein mukava tyttö, vaikk'ei hän tietysti vedä vertoja Lealle ja Biitulle.

»Tante Käthe» on tullut Ahtialaan virkistämään Lean saksaa. Minua harmittaa hänen tulonsa, vaikka Lea sanoo, että hän on herttainen.

Luin juuri äsken »Caritaksen kirjan». Se oli mielestäni hauska. Häpeän tunnustaa, mutta minä pidän sellaisista kirjoista. Caritas ja hänen Bertinsä on askarrellut mielikuvituksessani pitkän aikaa. Olen nykyään laittanut paljon runoja. Kaupungissa kirjoitin »Satumaa» ja »Mitä tuuli kertoo —?» Täällä kirjoitin »Kesä», »Meri» ja »Lealleni». Olen ollut kauan haaveellisella päällä kirjoittaessani noita runoja. — Ei, mutta nyt minun täytyy ruveta jälleen kirjeitteni kimppuun.

Kalle ja Arvi (serkkuni), olivat täällä päivällä. Leikimme kaikenlaista. Tietysti muut pojat olivat »sattumalta» tulleet

tänne. Ei, nyt olen ilkeä; minusta on hauskaa, että he tulevat.

Kauheata, millaisia kilometrin pituisia kappaleita minä kirjoitan. Mutta päiväkirjaan kirjoittaminen on kauhean hauskaa; siihen voin panna sellaista, mitä en voisi suoraan kirjoittaa edes Leallekaan. Luultavasti saa hän kuitenkin lukea kirjani.

Odotan nyt niin hartaasti »Pääskystä». Voi, kuinka toivonkaan, että »Satumaani» olisi otettu siihen.

Minä olen huomannut, että runoihini voin panna semmoista, mitä en koskaan ole tuntenut, niihin voin panna semmoista, mitä en koskaan ole nähnyt, semmoista, mitä vain kuvittelen. Enkä minä voi niitä kirjoittaa milloin hyvänsä. Mutta toisinaan (tai varsin usein) minun täytyy kirjoittaa. Jotain sisässäni ikäänkuin tahtoo tulla esiin. Enkä minä voi sitä ilmituoda muuten kuin runoissani.

On kauhean hauskaa lukea vanhoja päiväkirjoja. Toisinaan saa nauraa ihan kuollakseen ja usein myös hävetä.

Palatakseni tuohon Anin kirjeeseen, minusta »Parahin Saima», jolla hän aloitti kirjeeni, kuuluu niin teeskennellyltä. Mutta useinhan ei voi keksiä, minkä adjektiivin panisi eteen.

Eikö tämä lause sopisi hyvin tunnuslauseeksi: »Älä koskaan ryhdy mihinkään, ennenkuin olet varma siitä, että se on hyödyllisin tehtävä, minkä silloin voit tehdä.»

Ei, mutta nyt olen kirjoittanut jo liikaakin. Ja nyt minun täytyy lopettaa. Kohta syömme.

14. 6. Sunnuntai.

Kirsti leikkii par'aikaa tässä vieressäni. Sain hänet juuri siepatuksi isältä. Kirsti ja isä ovat nimittäin hyvin hyvissä väleissä. Kirsti juoksee aina isän luo, eikä isä tahdo antaa sitä pois. Mutta isä tietysti sanoo, että hänen pitäisi saada olla rauhassa työssään. Kirsti kirkuu ensin kauheasti, mutta kun panen sen lattialle tai sängylleni ja istuudun itse kauemmaksi lukemaan, huomaa se, ettei sen huudosta välitetä, ja rupeaa leikkimään.

Lea tulee (luultavasti) tänään tänne. Meillä on aina niin hauskaa yhdessä, kuten voi arvata. Kun olemme Ahtialassa, menemme tavallisesti leikkitupaan. Täällä taas leikimme useimmiten, että olemme joitain ylhäisiä ladyja tai prinsessoja. Tavallisesti olemme 14—16 vuotta. Meidät lähetetään sitten johonkin (kaukana olevaan) hienon hienoon täyshoitola-opistoon, jonne vain ylhäissyntyisillä ja prinsessoilla on oikeus päästä. Sitten me kuvailemme pukujamme ja korujamme ja olemattomia huoneitamme. Ja puhelemme näkymättömien ystävien kanssa. Ja syntymättömät hovipojat ja kamarineidot ja hovinaiset ja ompelijattaret palvelevat meitä. Me olemme tietysti hurmaavia, jumalallisen kauniita, oikein ihastuttavaa silmänruokaa. Lea on tavallisesti ruskea, ja minä olen joko kullankeltainen ja orvokinvärinen tai musta. Tällä kertaa olen kullankeltainen. Leikimme usein monta viikkoa, jopa toisiinsa kuukaudenkin samaa leikkiä.

Myöhemmin.

Lea oli täällä. Pyysin häntä kahville. Kahvin jälkeen Outi vei Lean vintille pukeutumaan Mummon vanhoihin vaatteihin. Ja minä jäin alas murjottamaan ja olemaan mustasukkainen Oudille. Kun he tulivat alas, pelasimme krokettia. Mutta nyt en jaksa enää kirjoittaa.

18. 6.

Tänään menen Eilan luo. Hän raukka oli tulirokossa ja vasta viikko sitten sai tavata äitinsä. Olen ollut oikein kiltti hänelle ja koetan olla vastedeskin. Siksi olen iloinen, että hän kutsui minut; se on kai merkki siitä, että hän pitää minusta.

Olin eilen Lean luona keittämässä tshinuskia. Niistä tuli kamalan hyviä.

19. 6. Perjantai.

Minun piti mennä Eilan luo päivällä, mutta onneksi sain

mennä isän ja äidin kanssa illalla. Vierastan näet hurjasti sikäläisiä. Heillä on niin ikävä tapa puhua minun runoistani aina. On niin noloa joutua keskustelun alaiseksi, varsinkin suuressa seurassa.

Tatukka on suorastaan mainio. Hän »riehuu, pauhaa, rai-voaa». Mutta minunhan täytyy alkaa alusta.

Me olemme perustaneet tänne Ahtialaan »Urheiluseuran». Lea, Outi ja minä olemme päättäneet olla mukana, joskaan ei ehkä urheilemassa niin »seuran tukipylväinä». Mutta sitten huomasimme, että useat jäsenet urheilevat ainoastaan niiden palkintojen tähden, joita on tarkoitus ostaa yhdistyksen yhteisillä varoilla suurempiin kilpailuihin. Sentähden vaadimme, että yhdistys suostuisi siihen, että ensi palkinto olisi silkkinauhassa riippuva 25 p, toinen palkinto 10 p ja kolmas 5 p. Edelleen Tatukka tahtoi, että isot pojat ja pikkupojat kilpailisivat yhdessä, s.o.: Lauri ja Tapani maksaisivat luultavasti suurimman osan palkinnoista, ja isot pojat, joita on 3—5, veisivät palkinnot — pikkupojathan eivät voisi voittaa. Lisäsimme ehtoihimme siis myös sen, että isot pojat ja pikkupojat kilpailevat erikseen ja Tatukka kuuluu ehdottomasti pikkupoikiin. Lisäksi vaadimme, että olympialaisia ei pidetä vielä huomenna. Muussa tapauksessa, siis, jos he eivät suostu ehtoihin, meitä ei millään tavoin liikuta yhdistyksen vaiheet, he eivät milloinkaan saa odottaa meiltä mitään apua, Outi ei ota valokuvia, me kieltäydymme kunniaviroista emmekä tule edes yleisönä katsomaan kilpailuja.

Tapani on saanut tiedon ehdoistamme ja on, kuten voi arvata, synkällä päällä. Hän selittää, että sitten hän jää pois koko yhdistyksestä.

Urheiluseuralla ei ole vielä nimeä. Talvella Tapani kysyi neuvoa minulta nimen suhteen. Ehdotin »Lohjan nuoret kanaljat». Tapani hyväksyi sen muutta mutkitta, mutta kuuluaan mitä se merkitsi, niin — — —.

4. 7. 1925. Lauantai.

Äiti on ollut jo lähes viikon ajan poissa, messuilla. Outi meni myös torstaina. Olen kaivannut heitä kovin. Ei — kirjoittaminen ei nyt huvita minua.

Kyllä sentään kirjoitan vielä lisää. Maila (Kirstin hoitaja) toi äsken Kirstiä ylös tänne vinttiin. Hän seiso i itse portaitten alapäässä ja antoi Kirstin tulla ylös. Kiivastuin siinä määrin, että kysyin, oliko hän järjiltään, kun antoi Kirstin mennä yksin, ja käytin muita yhtä kauniita nimityksiä. Maila suuttui kauheasti ja sanoi, ettei minun tarvitse tulla häntä haukkumaan sillä tavoin. Kun en kuitenkaan vastannut mitään hänelle, meni hän pois ja tuli noin neljännestunnin kuluttua sanomaan, että kun äiti tulee kotiin, menee hän sanomaan itsensä irti kahden viikon päästä.

Myönnän menneeni vähän liian pitkälle, mutta ei hänenkään olisi tarvinnut niin kauheasti loukkautua. Hän ja Olga ovat koko iltapäivän, milloin vain ovat voineet, koettaneet pistellä minua, mutta en ole vastannut.

Hohhoh, mikähän tästä kaikesta on seurauksena?

11. 8. Tiistai.

Voi, on kauhean pitkä aika siitä, kun viimeksi kirjoitin. Ja niin paljon on tapahtunut.

Ahtialaan on tullut auto. Ja meillä on Olgan loman aikana ollut uusi tyttö. Hän on hyvin kaunis ja jotensakin herttainen. Outi ja hän ovat hyvin hyvät ystävät. Outi pääsee aina kaikkien ystäväksi. Minusta hän välittää vähemmän, eikä se ihme olekaan. Kuitenkin pidän hänestä koko lailla.

Olen aloittanut uutta romaaniani. Sankaritar on May Brown, hyvin kaunis, hyvin rikas, tietysti lady. Luonne kuvataan kirjassa.

Olimme toissapäivänä huviretkellä Sikoniemessä. Sikoniemi on kauhea nimi, mutta paikka on Jalassaaren kaunein. Ei missään ole niin valkoisia koivuja — on aivan ihmeellistä, miten valkoisia ne voivat olla, niissä on mustia täpliä tuskin nimeksi.

On ihanaa, kun aurinko pilkistää esiin koivujen välistä ja kultaa niiden rungot — oi, se ihan koskee sydämeen. Ei missään ole niin pehmeätä sammalta, niin hienoa ruohoa, niin siroja sananjalkoja, niin ihanaa valkoista hiekkarantaa.

Kun tulimme perille, panimme kahvipannun tulelle ja lähdimme hyppimään rantahietikolle. Juotuamme kahvin lähdimme uimaan, mutta palasimme hetken kuluttua takaisin piirtämään toisiamme noella. Selässä komeili pääkallo ja kaksi sääriluuta ristissä ja alla oli »Gift—Myrkyä». Samanlaisia plakaatteja oli otsassa, poskissa ja muissa ruumiinosissa.

Olin juuri syventynyt mustamaan Oudin selkää ja Outi Lean, kun Outi yht'äkkiä kirkaisi, ja heti olimme kaikki lentämässä ainoan kylpylakanamme luo. Sillä 5 metrin päässä meistä oli veneessä *mies!* — Traagillinen tilanne!

Riensimme tietysti panemaan puvut päällemme. Se oli kuitenkin aivan turhaa, sillä mies ei katsonutkaan meihin päin. Hän vielä huopasikin pitkän matkaa, voidakseen olla selin.

Kun hän katosi, ryhdyimme jotensakin noloina lopettamaan leikkiämme. »Eikö ollut nolo juttu», sanoin Oudille.

»En ole koskaan ollut niin nolo», vastasi hän.

»Se oli todella suurenmoinen skandaali», sanoin.

»Mutta mies oli hurjan hienotunteinen», huomautti Lea.

»Todellinen gentleman.»

Huviretkemme päättyi niinkuin huviretket tavallisesti, enkä huoli siitä kertoa.

22. 8. Lauantai.

Meillä on par'aikaa tákintikkuutalkoot, ja Mummo on meillä sen aikaa. Outi ja minä saamme uudet tákít. Kangas on hurjan sievää.

Täällä on niin kauhean syksyistä. Ahtiala on täynnä muuttohommaa — heikäläisethän tulevat talveksi Helsinkiin — eikä Toini-tätikään ole yhtä elegantti kuin tavallisesti. Olen tuskin nähnyt Leaa moneen aikaan.

23. 8. Sunnuntai.

Kahdeksan päivää — ja olemme Helsingissä. Käsittämätön tosiasia!

Minulla on 100 + 2 tai 3 kasvia. Ja *laitan*, huom. ! *aion* laittaa, kaikki mitä voin valmiiksi.

Oh, olen varmaan unohtanut kertoa, että Maila on palannut lomaltaan. Se on kauhean hauskaa. Pidän Mailasta niin — niin — niin!

Olen usein ihmeteltyt, miksei päiväkirjan pitäminen minua miellytä, vaikka yleensä harrastan niin paljon sellaista. Se on tietysti johtunut siitä, että olen lähettänyt »päiväkirjani» kirjeiden hahmossa Lealle maalle joka tai melkein joka viikko talvella. Ja kesällä olen kirjoittanut Biitulle, Märthalle ja Katrille. Eikä ketään järki-ihmistä huvita kirjoittaa samaa kahteen kertaan. Ensi talvena saan varmasti paljon kokoon, kun Lea tulee kaupunkiin. Kirjoitanhan tosin vielä Isoäidille, mutta en niin usein kuin Lealle, ja sitä paitsi en voi lähettää Isoäidille mitään »päiväkirjaa» niinkuin »sydänystävälleni»; tunnen häntä sentään siksi vähän.

Urheiluseuran nimijuttu ratkaistiin onnellisesti. Eräässä kokouksessa se tuli puheeksi. Ehdokkaina olivat »Vinha» ja »Sisu». Tapani ja joku muu kannattivat »Vinhaa», mutta mursertava ylivoima oli »Sisun» puolella. Tapani murjotti tietysti ja päätti erota »Sisusta», koska sillä oli niin mölsä nimi. Mutta noin viikon kuluttua tuli hän jo järkiinsä.

Minä itsekin »blaskasin» itseni, mutta kuten voi arvata, ei minulla ole mitään halua kertoa siitä. Sitä paitsi, jos mielin saada kasvini valmiiksi tänään, on minun heti ryhdyttävä siihen hommaan.

29. 8. Lauantai.

Huomenna lähdemme. Voi, se on niin surkeata. Miksi pitää kesän loppua?

Meillä on ollut niin ihanat »mutaja-illat». »Mutaja» merkitsee sähkölampulla vinkin antamista »paavissa», mutta sen

alkuperä on häipynyt muinaisuuden aamuhämärään. Olemme leikkineet kaikki illat siellä Ahtialassa.

Ahtialassa on omenapuut täynnä omenoita, ja Lea ja minä kävelemme puutarhassa ja nautimme elämästä, omenoista ja kukista — asterit kukkivat parhaillaan suurenmoisessa väri-loistossaan, hajuhernepenkit tuoksuvat pitkän matkan päähän. Ja vanhat kyhmyiset omenapuut taipuvat omenain painosta maahan.

Olga ja isä ovat olleet aikoja poissa. Kaikki oikeat kahvelit ovat pakatut, ja me syömme nykyään vain puuroa, voita ja perunoita — viimeksi mainituista kolmepiikkisillä mustavartisilla kahveleilla, joita minä rakastan. — Minä olen nyt niin kauhealla kirjoittamistuulella ja en voi kuitenkaan kirjoittaa enempää. Tavarani ovat pakkaamatta, ja nyt alan lentää.

Voi, kesä, ihana, lämmin, kultainen kesä on lopussa.

3. 9. 1925. Keskiviikko.

Tänään on ollut ensimmäinen todellinen koulupäivä. Sain kauniin alun lukukaudelle, sillä unohdin lukukausitodistuksen kotiin ja saan mennä tässä kauheassa koiranilmassa viemään sitä Frekalle. Onneksi unohti Kaijakin, ja me menemme yhdessä sinne.

Olin todella vähän liian vallaton tunnilla, ja riitaannuimme Lean kanssa. Olin ottanut Lean lainaaman »Trixin nuoruusvuodet» mukaani kouluun — minulla oli näet vapaatunti — ja tunnilla järjestellessäni kirjoja panin Trixin sen enempää ajattelematta päällimmäiseksi. Samassa tuli opettaja pulpettini luo ja rupesi selailemaan sitä. Hänen vielä ollessaan tässä hommassa, nauratti minua joku — en muista nyt mikä asia — ja kikatin noin kaksi sekuntia. Silloin opettaja kopautti minua kirjalla päähän ja sanoi, että ennen olen istunut paljon kiltimmin, mikä ei kylläkään ole totta. — Tunnin loputtua Lea selitti, että hän on lainannut minulle kirjojaan lukeakseni niitä kotona eikä viedäkseni kouluun. Ja oli kauhean suuttunut ja sanoi, että on hävytöntä viedä toisten kirjoja

kouluun ja vielä panna niitä esille. Olemme riidelleet siitä pitäen.

Enkä edes huomannut selittää, että toruminen johtui tietysti naurustani eikä kirjasta — mitäpä torumista *siinä* olisi ollut. Tuodaanhan usein tovereilta saatuja kirjoja takaisin koulussa.

Meillä on tänäkin vuonna Freka luokan johtajana, mikä on hurmaavaa.

Tänä vuonna saamme konventin. Toivoisin niin hurjasti, että minut valittaisiin toimikuntaan, ja luulenkin melkein.

6. 9. Lauantai.

Sovin Lean kanssa samana iltapäivänä. On aivan liian ikävää olla kauan riidoissa.

Voiko kukaan *kuvitella!* Isä lähtee puolentoista viikon kulltua Roomaan. Eikö se ole *kauheata!* Tulee niin ikävä isää. Hän menee sinne virka-asioissa ja viipyy poissa kokonaista 3 1/2 viikkoa. Voi sentään!

Äiti tulee maalta huomenna. 777 eläköönhuutoa ja 192 suukkoa hänelle. Hurraa!!!

11. 9. Perjantai.

Olemme alkaneet geometriaa, ja se tuntuu hurjan mukavalta. Meillähän on onneksi Freka.

Koulussa kiertelee huhuja siitä, että IV A:lta olisi siirrettävä tyttöjä B-osastolle ja sieltä poikia meille. Se olisi hävytöntä. Luokka, nim. luokan tytöt, tekisivät kapinan — ihan varmasti. Minä en *ikinä* muuttaisi hyvällä, ellei Leaakin muutettaisi sinne. Mutta kyllä silloinkin murisisin. Hyi, hyi, sentään!

Minä en voi kirjoittaa kuin tämän sivun loppuun — jos sitäkään. Minä varastin nimittäin tällaisen lepo hetken läksyjeni lomasta, minun *täytyi* kirjoittaa. Viime aikoina olen laiminlyönyt sinua suuresti, kirjaparkani. Talvella viime vuonna tahdoin ilahduttaa Leaa, kun hän asui maalla, siksi muistin kir-

joittaa hänelle kirjeitä, mutta nyt en ikäänkuin huomaa, että kaipaen sitä.

Jatkan niin pian kuin voin, mutta pelkään, että se ei tapahdu lähitulevaisuudessa.

12. 9.

On ihanaa, että on huomenna sunnuntai, en jaksaisi olla sekuntiakaan koulussa enää. Se on niin väsyttävää oudoksestaan.

20. 9. Lauantai.

Olen vieläkin ikäänkuin kuohuksissa enkä voi uskoa, että kaikki tämä olisi totta. En olisi voinut uskoa Märthasta semmoista, en ikinä.

Viime perjantaina tytöt pitivät kokouksen saadakseen selväksi, ketä tyttöjä valittaisiin konventin toimikuntaan. Ensin kaikki äänestivät minua — tai aikoivat äänestää. Mutta sitten seuraavalla välitunnilla ei kukaan puhunut mitään minusta. Hämmästyin tietysti. Menin uuteen kokoukseen ja tytöt, tai oikeastaan Elsa, sanoivat aikovansa äänestää niitä ja niitä, mutta minun sijallani oli Märthan nimi.

Hetken kuluttua tuli Ilkka (hyvin hauska poika, luokan paras näyttelijä ja toimikunnan varma jäsen) luokseni.

»Kuules, Saima», sanoi hän. »Täällä minun luonani kävi äsken agitaattoreja, jotka sanoivat, etten saa millään äänestää sinua.»

»Vai niin», sanoin nauraen (Ilkka on kauhea syöttämään vasenkätistä). »Ketä ne agitaattorit olivat?»

»Märtha ja Kaija.»

»Onko se totta?» kysyin minä enkä enää nauranut. Se oli uskomatonta, mutta todennäköistä.

»Varma kuin Helsinki», vastasi Ilkka.

»No, mitä sinä vastasit?»

»Minä sanoin, että menen heti sanomaan sen Saimalle.»

»Hyvä, Ilkka! No, mitä agitaattorit vastasivat?»

»Etteivät he ikinä äänestä Ilkkaa, jos hän sanoo», nauroi Ilkka.

»Ole huoleti, kaikki valitsevat sinut, ei kukaan välitä heistä tässä tapauksessa. Paljon kiitoksia tiedoista», sanoin, ja Ilkka meni.

Kun Lea ja Biittu saivat kuulla siitä, suuttuivat he hirveästi.

Olin oikein herttainen Märthalle, tahdoin antaa hänen luulla, etten tiennyt mitään. Sitten kysyin rauhallisesti, kuinka monelle hän oli jo ehtinyt saarnata, että minua ei saisi äänestää.

»Vain Ilkalle», vastasi »ystäväni» häikäilemättömästi.

En älynnyt, että hän valehteli. Samassa hän jatkoi: »Se Ilkka on sitten ihan järjetön. Mennä nyt kertomaan se sinulle. Hyi! — Katsos, minä sanon nyt sinulle ihan suorat sanat, minä arvelin, että sinä tietysti tahtoisit, että me näyttelisimme sinun kappaleitasi ja lausuisimme sinun runojasi. Ja sitten sinä tietysti olisit koko ajan äänessä, etkä antaisi muille suunvuoroa!»

Voi, kuinka minä olin lapsellinen!

»Tuo jälkimmäinen on kyllä eräs pahoista vioistani», sanoin, »mutta edellinen ei ole unessakaan johtunut mieleeni. Kuinka sinä voit luulla minua niin tyhmäksi?»

»No, hyvä on», sanoi Märtha.

Ojensin hänelle käteni sanoen: »No, sovitaan pois sitten!» — joka ymmärtääkseni merkitsi minun puoleltani anteeksiantoa ja Märthalta järkevää käyttäytymistä.

Märtha tarttui käteeni.

Kello 2:n jälkeen saimme äänestää. Minä kokosin liput. Katin, Ellin ja minun piti laskea äänet.

Kotimatalla Ani kertoi minulle, että Märtha oli koko päivän saarnannut, että »muistakaa, ettette vain äänestä Saimaa!»
KOKO PÄIVÄN.

Kauhistuin. Riensin kotiin ja kerroin Oudille kaikki. Outi julmistui — kun Outi julmistuu, ei hän koskaan pauhaa — hän sanoikin vain, että Märtha on painunut näkymättömiin nollan alle ja ettei hän ikinä olisi uskonut Märthasta sellaista. Sitten hän lohdutti minua niin hyvin kuin taisi. — Äiti ei ollut kotona.

Samassa tuli Kalle meille. Hän on serkkuni ja mukava poika

onkin. Hän näki, että olin itkenyt, mutta oli siksi kohtelias, ettei puhunut mitään. Pyysin häntä auttamaan minua lappujen laskemisessa, ennen kuin tytöt tulisivat, ja hän lupasi. — Yht'äkkiä hän kysyi kuitenkin: »Saima, mikä sinulla on?» Vastasin nenäkkäästi: »Odotas, kun katson: maantietoa, laulua, suomea — — —.»

Kalle rupesi nauramaan, ja me jatkoimme laskemista. Hetken kuluttua hän kuitenkin kysyi: »Miksi ei samalla lapulla ole koskaan sekä sinua että Märthaa?»

»Koeta arvata!» sanoin nauraen, »en minä viitsi sanoa.» Mutta sitten sanoin kumminkin. Ja kyllä hän suuttui! En olisi voinut uskoa, että hän olisi voinut olla niin vihaisen näköinen. Hän seurasi innokkaasti Märthan ja minun ääniä ja lopulta hän oikein vimmastui. Samassa soi ovikello, ja tytöt tulivat.

Kati ja Elli olivat oikein äkäisiä, kun saivat kuulla Märthasta. En ymmärtänyt, etteivät he tienneet, kuka oli minun pannaan julistamiseeni syypää. Elli sanoi, että luokalla vain yleensä liikui semmoinen huhu, mutta ettei kukaan tiennyt, mistä se oli johtunut.

Lopulta — laskimme niitä neljättä tuntia. — tuli selväksi, että Märthalla ja minulla oli yhtä monta ääntä, eikä kumpikaan joutunut toimikuntaan.

Aamulla koulussa luokka piiritti minut. Kaikki tahtoivat tietää tuloksia. Kuultuaan, että hän ei joutunut konventtiin, selitti Märtha avonaisesti ja häikäilemättömästi, että olen tietysti fuskannut, että olen aivan hävytön ja inhoittava olento jne. Jolloin minä raivostuin niin, että olin vaiti ja menin pois — se on raivostumiseni ylin huippu.

Kaikki pojat olivat kauhean äkäisiä siitä, että minua ei valittu, ja saattoivat Märthan oikein noloksi halveksimalla häntä alituisesti. Varsinkin Jukka, Ilkka, Antti ja Pekka.

Jälkeenpäin huomattiin, että koska Tytti ei tahtonut kuulua toimikuntaan, joutui Märtha hänen sijaansa, sillä eräs tyttö oli eilen ollut äänestämättä ja hän äänesti nyt Elsan käskystä Märthaa.

Silloin sain nähdä, ketkä ovat todellisia ystäviäni, ketkä vain sikäli, kuin heillä on minusta hyötyä. Nyt tunnen *ystäväni*.

9. 10. Perjantai.

Märtha on taas — taas ollut ilkeä. En siitä enää niin välitä. Olen oppinut tuntemaan hänet. Mutta en olisi koskaan voinut uskoa, että Ellikin olisi sellainen. Ja hän on kuitenkin. Minkätähden?

Freka keskusteli Märthan, Anin ja Ellin kanssa konventin näytelmäkappaleesta — he eivät ole vielä keksineet mitään.

»Emmekö voisi pyytää Saimaa neuvomaan kappaletta — luulen, että hän osaisi», sanoi Ani.

»Tehdään niin», sanoi Freka, »Saimahan ei tosin kuulu toimikuntaan, mutta hän varmaan voi neuvoa».

»Niin, hän on ollut ennenkin mukana sellaisessa hommassa», sanoi Ani. Sitten Freka meni, ja Märtha puhkesi sanomaan, että ei ikinä pyydetä Saimalta neuvoa — kaikkea kans!

»Ei, ei!» huusi Ellikin.

Oi, minä en olisi voinut uskoa, että Ellikin. Mutta nyt tiedän sen. Hän on aina samaa mieltä niiden kanssa, jotka sillä kertaa puhuvat hänelle. Hän pelkää kadottavansa luokan suosion, jos pitää kiinni omista mielipiteistään.

Ymmärrän Caesarin tunteet hänen sanoessaan: »Sinäkin, Brutus!»

11. 10. Sunnuntai.

Isä on tullut! Se on ihanaa! Olimme häntä vastassa laivasillalla. Kun Kirsti kuuli isän askeleet eteisessä, syöksyi hän sinne huutaen: »Lelo! Lelo! — nyt se Lelo tuli!» Ja sitten hän istui pitkän aikaa isän sylissä pää isän rinnalla ja taputti väliin poskea. Olipa hän vielä niin armollinen, että salli minunkin lähestyä isää.

Isä kertoi merkillisiä juttuja. Voiko kuvitella, että isä ei nyt voisi nähdäkään viinirypäleitä ja persikoita, hän on syönyt niitä niin paljon.

Ja kauhean hauskoja tuliaisia saimme. Outi sai pukukankaan vaaleansinistä raakasilkkiä ja minä heleänvihreätä. Ensimmäinen silkkipukuni!

Elämä on ihanaa!

13. 10. Tiistai.

Koska minä nyt aloitan uutta päiväkirjaa, niin minun kai pitää esittää itseni. Minä olen aika lihava ja aika pitkä, teerenpilkkuinen otus. Minulla on aika pitkä (tänä polkkatukka-aikana vain) kellanpunainen palmikko ja merenvihreät tai harmaat tai ruskeanharmaat silmät. Ja minulla on lyhyt kaula ja kamala lauluääni ja olen hirmuinen lörppö, mutta hyväpäinen. Ja lempinimeni on Prätinä.

Lea on pitempi minua, mutta jotensakin yhtä lihava. Ja hänellä on pitkä ja hirvittävän paksu vaalea tukka ja suuret siniset silmät ja viehättävä pystynenä. Ja hänellä on ihana lauluääni, ja hän on myöskin hyväpäinen, mutta hän ei ole lörppö. Olemme siinä suhteessa vastakohtia. Ja hän tanssii (plastillisia tansseja) hurmaavasti ja hän piirustaa hyvin. Mutta minä voitan hänet ainekirjoituksessa.

Olemme vierustovereja. Opettajat eivät ole vielä ehtineet (tai paremminkin hennoneet) erottaa meitä, ja meillä on epäilyttäviä hommia keskenämme.

Tänään oli Lea poissa koulusta, ja minä olin onneton. Meillä oli kuitenkin hyvin hauska Mossen tunti. Opettaja oli varoittanut meitä ottamaan hänet vastaan, niinkuin luokassa ei olisi ketään.

Luokka pani käskyn korvan taa ja noudatti sitä kirjaimellisesti. Olimme kaikki ennen tunnin alkua piilossa pulpettien alla. Supatimme ja hihitimme ja kuiskailimme tietysti. Samassa astui sisään — ei Mosse vaan Lintu.

Lintu on kauhean ankara ja tarmokas ja vaativa. Ei siis ihme, että säikähdimme. Mutta samalla oli tilanne niin koomillinen, että tirskuimme yhtenä miehenä. Hänkin hämmästyti ja saarnasi vähän, mennen sitten pois. Hetken kuluttua hän kui-

tenkin palasi takaisin, tavaten meidät kaikki taas pulpettien alla. Hän vimmastui, mutta ei voinut jäädä luoksemme, vaan meni oman luokkansa luo. — Piilouduimme taas kaikki ja olimme hiirenhiljaa.

Silloin astui Mosse sisään. Hän hämmästyi ensin, mutta muistaen äskeiset sanansa rupesi nauramaan eikä yhtään torunut.

Seuraavalla tunnilla opettaja torui minua vallattomuudesta ja kysyi, kuinka minulla voi olla niin hiljainen sisar kuin Outi. »Vastakohdat etsivät toisiaan», vastasin nauraen. Ja silloin opettajakin rupesi nauramaan, unohtaen kokonaan torumisen. — Minua ei saa helposti nujerretuksi, vaikk'ei lausumani ole mikään erikoinen vitsi, mutta hän pitää sellaisesta.

24. 10. Lauantai.

Kyllä tämä viikko on mennä hurautanut kuin pari tuntia. Ja nyt on jo lauantai. Se on ihmeellistä.

Tänään Lea pitää kutsut. Häpeä tunnustaa, mutta minusta on hauskaa, ettei hän ole kutsunut Märthaa ja Kaijaa (luokan pahennus, entiset ystävämme). Seurapiiri vapautuu.

30. 10. Lauantai.

Pidin kauhean hauskaa tänään hissan tunnilla. Olin istunut koko eilisen illan nokka »Maailman historiassa» ja osasin kaikki pikkuseikat Muhamedin elämästä ja paljon muuta. Opettaja ei tietenkään voinut muistaa, olinko oikeassa vai väärässä, eikä voinut sanoa mitään.

13. 11.

Pomppa — hän on lihava polkkatukkainen, haus kannäköinen otus — on keksinyt loistavan ajatuksen. Hän aikoo pitää pikkujoulukutsut koko luokalle. Kutsuissa esitetään näytelmä, ja hän on pyytänyt minua mukaan näyttelemään pääosaa. Olen kappaleen konna, nimeltä »herra Lurjus». Näytelmän täytyy onnistua, ja minun täytyy näytellä loistavasti — se on paras kosto Märthalle.

Koska minulla nyt on hyvää aikaa, niin esitän kaikki ystäväni. Biittu on lähinnä Leaa paras ystäväni. Hänellä on tumma kihara tukka, ihmeelliset suuret silmät, suora nenä — hän on kaunis, muistuttaa tummansinistä puutarhaorvokkia. Katillakin on tumma kihara tukka, mutta paljon pitempi. Hänellä on ylhäiset piirteet, harmaat silmät, hän on kauhean aulis ja auttavainen ja kultainen. Märtha ja Kaija eivät kuulu ystäviini, mutta esitän heidätkin. Märtha on vaalea ja kaunis, mutta hyvin kiiwas ja ajattelematon, välistä suorastaan ilkeä, mutta toisinaan herttainenkin. Kaija on polkkatukkainen, pystynäinen ja koketti niinkuin Märthakin, jota hän jumaloi. Elli on priimus, herttainen, mutta yleisen mielipiteen orja.

Sissi on reilu, herttainen, vitsikäs, tosin hieman koketti. Muuten on kamalaa, että häneltä kielletään niin monia asioita. Hän ei saa käydä Fazerilla — seuraus on, että hän menee salaa. Hän ei saa lukea muuta kuin läksyjä lukukauden aikana — onhan selvä, että hän lukee salaa. Liian ankarat kiellot vahingoittavat vain.

Pojista Ilkka on vähän höpsö, mutta hyvin herttainen ja nokkela ja pitää kiinni omista mielipiteistään. Antti on hauska sahajauhokalloinen poika, hyvin pitkä. Loistava suustaan, voitti kerran itse minut sanasodassa. Jukka on vähän kerskailleva, mutta muuten mukava, ja minä pidän hänestä.

23. 11. Maanantai.

Olen kauhean onnellinen. Olen 12 :s »Pääskysen» kolmen-toista parhaan avustajan joukossa. Saan palkinnon ja minun pitää lähettää kuvani »Pääskyseen».

Se on ihanaa! Hurraa!

(Älä innostu liikaa!)

27. 11.

Pompan tuuma on mennyt myttyyn. Se on aika ikävää, mutta sitä ei voi auttaa. Sen sijaan on Raija, Lean serkku, pyytänyt minua luokseen näyttelemään. Hän pitää tanssiaiset 5 p:nä

joulukuuta. Siellä esitettäisiin komedia »Amalia ystävämme». Minä olen Amalia, olen 35-vuotias, mutta en ole vielä tietysti 20 :kään. Saan Raijan äidin hienon silkkialushameen (siinä on vain kapeat henkselit olkapäillä). Pukuani täydentää nahkapuuhka. Itse tuona suurena iltana aion panna tukkani papiljo-teille.

Voi, kunpa minä onnistuisin!

6. 12.

Ilta on ohi. Olen hurmaantunut. Minua aplodeerattiin kauheasti. Kun väliverho viimeisen näytöksen jälkeen laski, kuulin joka taholta huudahduksia: »Amalia oli ihana! Hän näytteli loistavasti. Kuka hän oli? Ei, mutta hän oli todella suurenmoinen» jne.

Olin kauhean ylpeä ja onnellinen.

28. 12.

Olen lähettänyt Isoäidille kokoelman parhaita runojani. Niiden joukossa oli »Regina von Emmeritz», ja äiti sanoi, että se oli oikein kaunis ja että minä olin vielä lisäksi saanut siihen hyvän runomitan. Olen oikein ylpeä, sillä äiti on tavallisesti hyvin arvostelevainen.

Minulla on ollut ihana jouluku. Sain uuden kauniin käsilaukun ja hopeaketjun, josta riippuu hohtava keltainen topaasi, ja pehmeät huopatohvelit. Ne olivat parhaat joululahjani.

Tänään lähdemme maalle Ahtialaan. Odotan kiihkeästi junan lähtöaikaa. En ole nähnyt Leaa viikkoon ja oikein ikävöin häntä.

Mutta nyt en minä enää *kehtaa* kirjoittaa. Täytyy ruveta pakkaamaan.

K E V Ä T L U K U K A U S I

1926

1. 1. Perjantai.

Tänään on vuosi 1926. Se on sitten hassua. En voi oikein käsittää.

Minä olen päättänyt tulla kerrassaan mallikelpoiseksi. En enää riitele Tatukan kanssa enkä sano »söötti», en pistele toisia enkä ole häijy keittäjällemme Olgalle, saan suurenmoisen todistuksen, pidän selkäni suorana, olen hiljaa tunnilla jne.

Lea ja minä puhelimme eilen hyvin vakavasti minun pihkaantumisestani. Voi, minä pidän todellakin niin kauheasti Jukasta, että sitä ajatellessa ihan peloittaa.

13. 1. Tiistai.

Toissa iltana oli Oudilla ja minulla hirveän vakava keskustelu. Pelkään avanneeni hänelle sydäntäni liiaksi. Mutta minä olen tosiaan sietämättömän uhmaileva. Oih!

Asia on näet siten, että minä 2 vuotta sitten, ollessani toisella luokalla erosin laulutunneilta. Meillä on näet liian vaativa opettaja minunkaltaiselleni musiikkinerolle, jolla on 5 laulussa. Minä en voinut yhtään seurata mukana. Hän oletti, että jokainen, joka ei laulanut oikein, teki sen vain kiusallaan tai pelkästä laiskuudesta. Ja jos joku sattumalta oli sellainen, ettei todellakaan *osannut* laulaa, oli hän erikoinen kohtalon uhri ja Jumalan rankaisema, jota piti ankarasti torua.

Niin oli asiat, ja minä sain johtokunnalta luvan »vapautua laulusta». Selitin asian opettajalle jotenkin häikäilemättömästi ja loukkasin häntä verisesti. Ja nyt minä kadun koko eroa-

mistani, vaikkapa sitten viitonen loistaisi kiitettävien ja tyydyttävien numeroitteni joukossa.

Minä nimittäin *tahdon* tulla näyttelijättäreksi. Ja kuinka minusta koskaan voisi tulla hyvä näyttelijätär, kun en osaa laulaa?

Oi, miksi minä en osaa laulaa?

Nerolle tietysti kävisi päinsä poistaa laulut näytelmistä, mutta vaatimattoman vasta-alkajan tulee osata laulaa ja soittaa edes vähäisen. Minä tiedän sen. Minun ylpeyteni sanoo: »Älä nöyryytä itseäsi, seiso uhmaavana!» Mutta sydän sanoo: »Taivu rakkautesi nimessä. Uhraa ylpeytesi taiteesi alttarille! Taivu, ennenkuin on liian myöhäistä! Ajattele, että nyt olet nuori ja voimakas ja oppiminen käy vielä päinsä. Ajattele, jos sinun vielä aikaihmisenä täytyy nöyryyttää itsesi, eikö häpeä ole vielä tuhat kertaa suurempi? Sinun tulee uhrata kaikkiesi rakkauksellesi. Taivu!»

Oi, minä en voi tunnustaa kenellekään, miten katkerasti minä suren sitä, etten osaa laulaa. Mitä minä olen tehnyt Jumalalle, miksi hän rankaisee minua niin? Jos opettaja saisi tietää, miten ajattelen, niin — oih! varmasti minä kuolisin. Jos hän kysyisi minulta, enkö minä ole koskaan pahoillani siitä, etten osaa laulaa, niin — oo, minä vastaisin hänelle vasten silmiä: »En suinkaan! Päinvastoin! Olen todellakin hyvin iloinen, että saan näyttää epämusikaalisenkin pystyvän johonkin!» Ja minä nauttisin vastauksestani, mutta minun sieluni vuotaisi verta. Etten muka olisi pahoillani! Pahoillani?

Miks voi en mä tulkita tunteitain
säveleillä ja laulullain?

Miks sieluni riemut ja tuskat sen
saa painona jäädä mun syömmellen?
Mitä tehnyt mä oon, kun en laulaa voi,
oi miksi — oi miksi ei ääneni soi?

Ja minäkö en olisi pahoillani?

Se on minun sydänsuruni. Se on minun arka kohtani. Oo! — minä voisin repiä silmät päästä jokaiselta, joka kaikessa viatto-

muudessaan sanoo, etten osaa laulaa. Mutta ei kukaan muu kuin Outi tiedä, mikä on arka kohtani. En usko hänen mistään hinnasta siihen koskevan. Rakas Outi!

14. 1. Torstai.

Oi, minulla ei ole aavistustakaan, mitä kaikkea tunteellista olen kirjoittanut. Toivokaamme, ettei se ole kovin kamalaa. En uskalla lukea sitä läpi.

Huomenna alkaa koulu. Se on oikeastaan kauhean hauskaa, oikeastaan ikävää. Tänään on loman viimeinen päivä.

Oikeastaan minun pitäisi ahkerasti laskea. Huh, aivan kamottaa ajattellessani, että sain aritmetiikassa 6. Kamalaa! Ja on viimeinen vuosi!

Ei, minun täytyy ihan todella laskea!

16. 1. Lauantai.

Hik! Tänään on toinen päivä koulua.

Minulla oli kauhean hauskaa! Oli niin ihanaa tavata kaikki toverit.

Ennen Mossen tuntia löin vetoa Antin kanssa. Hän väitti, etten voisi olla *aivan* hiljaa Mossen tunnilla ja minä väitin voivani. Vedossa oli vain kunnia kysymyksessä, sillä Antti selitti olevansa niin jalo, ettei tahtoisu tuottaa minulle häviötä. Ani todisti vedon.

Luokka oli kiihkoissaan. Kukaan ei uskonut, että minä voisin olla hiljaa. Kaikki nauroivat pelkälle ajatuksellekin katketakseen.

Minua harmitti ja päätin, että *olen* hiljaa.

Luokan pojat ehättivät heti kertomaan Mosselle. »No, saadaanpa nähdä», nauroi Mosse epäuskoisena.

Kaikki tirsкуmaan. Ystäväni sääliittelivät minua, mutta ei edes Lea uskonut. — Lähestyimme käytävää. Siitä lähtien en saanut enää puhua, muuta kuin opettajan kysyessä.

Käytävässä käyttäydyin mallikelpoisesti. Tunti alkoi. Kaikkien luokan poikien ja useimpien tyttöjen naama oli kääntynyt minuun. Mosse hymyili merkittävästi ja huvitettuna.

Olin aivan suurenmoinen! Hymyilin laimeasti Mossen onnistuneimmille vitseille ja poikain irvistelylle. Kaikki olivat hämmästyksellä lyödyt. — Tunnin loputtua sain vastaanottaa luokan poikain innostuneet onnittelut. Antti oli hyvin ymmärrettävistä syistä ainoa, joka ei aplodeerannut. Tytötkin lausivat hämmästyksensä julki.

Käytävässä olin vielä siivosti. Mutta portaissa kajahti hurja riemuhuutoni. Ja minulla on pahoja epäilyksiä huomista kohtaan, silloin on näet kaksi Mossen tuntia.

17. 1. Sunnuntai.

Olen unohtanut kertoa Ilkan kutsuista. Ne olivat eilen, lauantai-iltana. Ja kauhean hauskat.

Ensin leikimme »sormus ehdolla». Se kiersi enimmäkseen Ilkan ja minun välillä. Ilkalta sain kuulla olevani »hauskin» ja »ihastuttavin» (sellaisilla ehdoilla kiusaamme aina toisiamme) ja Erkiltä »nätein». Olin aivan kuin puulla päähän lyöty, sillä tiedän, että nätteys on minusta kaukana, jota vastoin voin kyllä ehkä olla »komea».

Sitten leikimme »vettä kengässä». Pulloennustuksesta se alkoi. Nimittäin Ilkka—Lea keimailu. Ilkka kujeili kaikin mahdollisin keinoin. Hän asetti kaikki tynyt Lean alle, nahkat hänen jalkojensa alle, tahtoi välttämättä istua hänen vieressään, tarjosi hänelle aina ensin jne. Jollei olisi ollut Ilkka kysymyksessä, olisin luullut, että hän hakkaili. Lea taas keimaili hirveästi. En luule, että hän huomasi, ennenkuin kotona keimailleensa, viehättäminen on hänelle niin luontaista, mutta Ani kertoi tyttöjen nauraneen merkitsevästi. Aion »saarnata» Lealle vähän, se on, ikävä kyllä, kai velvollisuuteni.

Pulloennustuksessa oli kauhean hauskaa. Tietysti Ilkka ja Lea menivät naimisiin, minusta sitä vastoin tuli »uskollisin» koko seurasta, ja menin vuoronperään naimisiin Miskan, Kalen, Pekan ja Jukan kanssa. On lapsellista tunnustaa, mutta olen hirveän iloinen siitä viimeisestä.

18. 1. Maanantai.

Meidät punnittiin tänään ja — onko *kuultu* hävyttömämpää! Olen syksystä lihonnut neljä kiloa enkä ole kasvanut yhtään. Painan nyt 57 kiloa 600 gr, ja pituuteni on 152 $\frac{1}{2}$ cm. Sitä en voi uskoa. Outi väittää, että se johtuu Jumpan tuulesta, äiti sanoo, että puntarissa on vika, isä sanoo olevansa iloinen painostani, mutta minä olen päättänyt laihtua. Sillä Jumppa sanoo, että olen liian lihava. Ja sitä minä en voi sietää. Pesen itseni iltaisin kylmällä vedellä, voimistelen kauheasti, plasteeraan ahkerasti, urheilen Tapanin kanssa, syön vähän, enkä sokeria tai rasvaista. Olen päättänyt jokaisesta ylimääräisestä sokeripalasta sakottaa itseäni ankarasti. En nimittäin saa kirjoittaa sinä päivänä päiväkirjaani.

Alas lihavuus! Eläköön laihuus! (Tai paremminkin solakka vartalo.)

19. 1. Tiistai.

Pahat aavistukseni Mossen tunnista toteutuivat täydelleen. Aloin leikkiä päivän läksyä. Luimme Henrik IV :stä ja Gregorius VII :stä ja Henrikin matkasta alppien yli Cannossaan. Nenäliinani oli häränvuota, siihen kiedottiin kynänsuojustin ja kumi (Henrikin vaimo ja pikku poika). Sormeni olivat Henrik itse ja uskolliset palvelijat, jotka työnsivät kääröä yli rotkojen (Lean ja minun pulpettien välisen käytävän) ja kammottavien jyrkänteiden (mustepullojen ja kynien). Lopulta saavuttiin perille. Henrik lankesi polvilleen linnan pihalle ja korkealta ikkunasta (mustepullonpaikan seinän takaa) kurkisti Gregorius ilkkuen (suuri ruskea kynä esitti häntä). Kun en keksinyt parempaa ratkaisua, tuli Gregorius yht'äkkiä muurin takaa ja otti Henrikin selkäänsä. — Tässä opettaja keskeytti minut huomauttaen ankarasti, että kouluun tullaan oppimaan eikä leikkimään. Jolloin minä loukkaannuin, sillä hänenhän olisi pitänyt olla iloinen siitä, että kykeni herättämään minussa innostusta ja harrastusta historiaan.

22. 1. Perjantai.

On tapahtunut hauskoja asioita. Olen saanut lukea Ilkan päiväkirjan!!!!

Teimme sopimuksen. Minä antaisin Ilkalle Lean kuvan ja Ilkka minulle kaksi päiväkirjaansa. Sopimus täytettiin. Mutta minä kerroin Lealle kaikki, muuten en ikinä olisi luvannut hänen kuvaansa Ilkalle.

Eilen luin päiväkirjan. Se oli läpeensä söötti. Sain tietää paljon asioita. Erälle paikalle suorastaan *ulvoin*. Kerron sen juuri.

Ilkka oli tehnyt »kivausluettelon» luokasta. Ensimmäinen oli tehty toisella luokalla, siitä sain minä 6+, toisesta sain 7, kolmannelta, viime joulukuussa tehdystä 9—. Viimeinen, jonka Ilkka kirjoitti toissa päivänä, oli hurmaava. Oma osani siitä oli :

»Saima Harmaja on haaveilija. Keksii satuja. Rähjää yleensä kauheasti tunnilla. Vitsikäs, sielukas ja älykäs. Ihminen, jonka kanssa voi todella jutella. Piikkailee hyvin hienosti. Tekee ihmeitä.»

Kuka tahansa voi uskoa, että *ulvoin*. Niin juuri *ulvoin*. Sielukas! Hahhahhaa! (Tässä minun täytyy ruveta läksyjen kimppuun. Jatkan pian.)

No niin! Edelleen oli siinä :

»Jukka on itseään kehuva ilmestys. Saiman 'rakkauden' esine.»

Tylsäjärkinenkin ihminen voi arvata tunteeni. Ensin minä istuuduin (ainakin hengessä). Sitten tulin purppuranpunaiseksi ja sitten — rupesin itkemään. Itkin aivan hillittömästi (Ilkka on kauhea kiusantekijä) ja kysyin, miksi olen edes syntynyt. Sitten rupesin ajattelemaan Jukkaa ja luin uneksien, autuas hymy huulilla ja kyyneleiset silmät loistaen (ah, miten runollista!)

— — mä häntä rakastan niin suu — —

Herranen aika! enhän minä rakastakaan häntä enää!

En tahtonut uskoa itseäni. Huomasin, että minulle oli aivan samantekevää, mitä Jukka teki. Hän oli minulle kuin ilmaa.

Hei! Pihkaantumiseni on ohi. Olen mielettömän iloinen. Päivällä piffasin tytöille suklaata ja nyt olen niin onnellinen, että *kuolen*.

Hei!

24. 1. Sunnuntai.

Aion lopettaa tämän päiväkirjan tänään. Outi lähti hiihtämään. Porsas! — olen kuvaillut kaikki »ystäväni» ja unohtanut Oudin.

Totuuden nimessä minun täytyy tunnustaa, että Outi on kaunis. Hän olisi hyvinkin kaunis, ellei hän olisi niin kalpea. Tukka on hänellä pehmeätä, silkinhienoa, silmät kauniit, harmaat, piirteet hienot ja nenä suora. Hän *ei* ole lihava, vaan solakka. Ja hän on hyvä sisar minulle. Väliin hän kyllä kii-vastuu, mutta tavallisesti se on minun syyni. Uskon, että hän rakastaa minua.

31. 1. Sunnuntai.

Nyt minä taas aloitan uutta päiväkirjaa, jo kolmatta ollessani 12-vuotias. Mutta tämä on niin paksu, että se saattaa kestää monta vuotta.

Me olemme perustaneet hauskan seuran. Sen nimi on »Perävaunu», ja seuran lehden nimi on »Majakka». Ilkka on seuran puheenjohtaja, Lea lehden taiteilija ja minä sen päätoimittaja. Ensimmäinen numero »Majakkaa» ilmestyy piakkoin.

Olen jo saanut Lealta lehden kannet ja pari vitsiä ja Ilkalta muutamia »jännityskertomuksia» ja kysymyksiä kysymysosastoon. Annan Lealle hauskimmat jutut kuvitettaviksi. Huomi-seksi on myös muiden vastauksien ja avustuksien oltava luonan i.

Ensimmäinen kokous oli viime torstaina. Siellä päätettiin myös se, että koska seuran nimi on »Perävaunu», on jokaisen,

joka tulee seuran kokouksiin raitiovaunussa, matkustettava takimmaisessa eli »perävaunussa». Ainoastaan kysymys seuran merkistä on vielä ratkaisematta.

No niin, se siitä!

Tänä keväänä on meillä taas konventti, toinen eläessäni. Viime syksynä olisin kyllä joutunut toimikuntaan, ellei »ystäväni» Märtha olisi sitä estänyt. Hän joutui nipin napin jäseneksi ja käyttäytyi hyvin yliolkaisesti meitä »tavallisia kuolevaisia» kohtaan. Hänen mielestään oli näet taivaan autuus »päästä» konventtiin. (Nyt olen minä parjannut häntä liikaakin.) No, joka tapauksessa tänä vuonna, kun ehdotettiin jäseniä, ei kukaan viitannutkaan häneen eikä hänen »perävaunuunsa» Kaijaan. Äänet lankesivat niin, että olin 3:s tytöistä. Ja olihan minulla syytä olla iloinen.

Mutta myöhemmin päivällä olin kuitenkin taas pahoillani. Se ei ollutkaan ihme. Useat luokan tytöistä näet vihaavat minua. Ani kertoi, että hän kuuli, kuinka ne haukkuivat minut aivan pataluhaksi. »Äänestitkö sinä Lea ja Saimaa, Ani? Todellakin? Oletko järjiltäsi? Saima tietysti vaatii parhaimmat osat, on koko ajan esillä eikä anna muille suunvuoroa. Se ja se kyllä näyttölee yhtä hyvin kuin Saima, ja minun mielestäni ei Lea laula yhtään paremmin kuin se ja se», jne.

Ani kertoi tämän minulle. Ja minä olen kauhean pahoillani. Miksi heidän pitää vihata ja kadehtia minua? Miksi he haukkuvat minua selkäni takana ja edessä mairittelevat? Miksi he eivät voi pitää minusta? Onko Jumala luonut minut jollakin tavoin erikoiseksi, etten voi olla niinkuin muut ja ettei minusta pidetä niinkuin muista. Outi sanoo, että se johtuu siitä, että pidän niin tarkasti kiinni omista mielipiteistäni ja osaan vastata niin terävästi heidän vastaväitteisiinsä, että he huomaavat minun olevan oikeassa, ja se harmittaa heitä. Ehkä se on niin; joka tapauksessa olen hyvin onneton, eikä »pääsy konventtiin» voi minua lohduttaa, sillä ajattelen kuitenkin vain tyttöjen sanoja. — Miksi he eivät voi pitää minusta?

2. 2. Tiistai.

Tänään olen ollut poissa koulusta, ja koska minulla nyt on hyvää aikaa »kerrankin», kirjoitan Ilkan tavoin »kivausluette-
lon» luokasta. Numerot merkitsevät sitä, kuinka paljon heistä
pidän.

Biittu	10	Jukka	6	Ilkka	10
Eva	8 $\frac{1}{2}$	Ani	10	Elli	4
Kati	10	Pekka	9	Lea	10+
Märtha	0	Kaija	0	jne.	

Huh! Nyt se on tehty!

Minä kuulin salaperäisiä asioita Anilta. Hän kertoi, että silloin syksyllä eräässä konventin toimikunnan kokouksessa Palle oli jonkun asian yhteydessä kysynyt: »Miksi ette te valinneet Saimaa konventtiin?» Jolloin Märtha oli (meille hyvin ymmärrettävistä syistä) lentänyt tulipunaiseksi ja Ani luuli, että Palle oli huomannut sen. Ja nyt minäkin muistan, että Palle seisoi silloin koko ajan vieressä, kun Märtha pauhasi minut pataluhaksi sentähden, että olin laskenut äänet niin hävyttömällä tavalla, ettei hän joutunut toimikuntaan. Ja siksi Palle on ollut niin kiltti minulle koko talven.

12. 2. Perjantai.

Konventin toimikunnan kaksi ensimmäistä kokousta on ollut. Jukka soittaa alkusoiton, minä pidän tervehdyspuheen (pelkään kauheasti), näytellään »Majakka ja Perävaunu», laulua (Lea), tanssia (Ani) sekä näytelmäkappale »Tahtoisin tulla filmitähdeksi». Se on Ollin kirjoittama ja hurjan repäisevä ja vitsikäs. Minä olen Sylvinä.

Olen harjoitellut osaani jo paljon ja olen saanut Oudin miltei katkeamaan naurusta »haavoitetun naisensielun uhmaavan katkeralla ylenkatseellani».

18. 2. Torstai.

Olen luvannut päiväkirjani Ilkalle ja tahdon hänen kiusakseen antaa hänestä perinpohjaisen kuvauksen.

Ilkka on hyvin kultainen pikkupoika; hänellä on maailman veikeimmät hymykuopat ja suloisin suu. Hän on »sielukas» ja naseva ja muutenkin hyvin »viehättävä» poju, ja minä pidän hänestä. Toivoisin, että hän olisi veljeni; hänen kanssaan voi puhua ujostelematta, ja hän on kamalan vitsikäs kujenieikka.

(Kiitän suuresti Sinun kunnioitettavaa persoonaasi siitä, että olen saanut lukea tämän mainiosti kirjoitetun päiväkirjan. Se olisi vallan suurenmoinen, ellei siinä olisi paria virhettä. Kuvaus minusta on aivan röyhkeä ja pilaa koko päiväkirjan.)

Pyydän Sinulle ilmoittaa, etteivät luokan tytöt Sinua vihaa eivätkä kadehdi. He eivät pidä sinusta juuri siitä syystä, minkä Outi sanoi: Olet itsepäinen, viisas, sukkela. He ovat (nim. Märtha ja Kaija) ainoastaan koettaneet vähentää Sinun vaikutusvaltaasi. He haluavat itse hallita. Siitä ei kylläkään voi tulla mitään.

Koska nyt olen alkanut tuhrata pyhää kirjaasi, niin pyydän vielä kerran lausua sydämelliset kiitokset »Majakasta». Siitä olivat kysymykset ikävä kyllä jääneet pois, mutta muuten se oli toimitettu suurenmoisesti.

Suurin kiitoksin

Piirrän kunnioittaen
Ilkka.

P.s. Pyydän, ettet raivostu siitä, että olen rohjennut saastuttaa päiväkirjasi lehtiä törkeällä käsialallani.)

Että minun pitikin olla sellainen hutilus ja antaa Ilkan lukea viehättävä kuvaus minun surustani tyttöjen puheiden johdosta! Huh, kun minua hävettää! Voisin syödä itseni.

Ikuisesti ollos kirottu hirvittävä typeryyteni!

25. 2. Torstai.

Hei minä olen lyönyt uhkavedon ja olen voittanut. Pekka meni, tyhmyri, taas väittämään, etten pysy hiljaa tunnilla. Minä tietysti väitin vastaan. Todistajia oli viisi, ja »vetosummaksi» pantiin puoli kiloa viinirypäleitä, 18 markan.

Kuten kaikki järkevät ihmiset voivat arvata, voitin minä

ja pian saan ne ihanat rypäleet. Oi, tulee oikein vesi suuhun, kun ajattelen sitä.

Tänään oli meillä kaikilla luokan tyttöillä punainen rusetti koulussa. Minullakin oli kaksi lettiä ja ihan niiden päässä rusetit, niin punaiset kuin rusetit vain yleensä voivat olla. Polkkatukkaisilla oli paperinukkemainen rusetti pääläella, meillä muilla aivan letin päässä. Palle ymmärsi heti yskän ja nauroi, mutta toinen opettaja oli tylsä. Hän varmaan piti rusettejamme syntisen maailman turhuutena ja piti meille »isällisen» saarnan ja oli pahalla tuulella koko tunnin. Mutta hauskaa se joka tapauksessa oli.

Nyt minun täytyy mennä nukkumaan. Kirjoitin tämän lopun aivan varkain.

29. 2. Maanantai.

Minä olen kauhean iloinen. Olen voittanut itseni ja antanut Märthalle anteeksi. Eräänä iltana olin hyvin onneton ja nousin vihdoin vuoteestani, menen pöydän ääreen kirjoittamaan. Kirjoitin runon, kuten voi arvata, ei, minä en kirjoittanut sitä, minä tunsin, elin, kärsin sen ja kirjoitin vain tunteeni. Se on aika kaunis runo ja päättyy palavaan rukoukseen, että Jumala auttaisi minua antamaan anteeksi.

— — —

Ja kas, — mä tunsin, kuinka Voima Taivainen
nyt virtas läpi lohduttoman sydämen
ja Rauha Herran täytti mielen poloisen.
— Ja huomasin, ett' katkeruus ol' häipynyt
ja anteeksannon sulon jälkeens' jättänyt.

Voi, tuntuu aivan hirvittävän iloiselta ja onnelliselta. Olen voittanut suurimman voiton maailmassa, olen voittanut *Itseni*.

2. 3. Tiistai.

Tänään oli toinen harjoitus näytelmään Frekan luona, ja Freka sanoi, että olin oikea »diiva».

Ilkalla on nyt minun vanha päiväkirjani, ja minulla on hänen. Huomaan pitäväni Ilkasta oikein paljon; toivon hartaasti,

että hän olisi veljeni tai edes serkkuni, jotta voisimme olla enemmän yhdessä.

— Huh, kyllä ihminen voi olla tylsä!

Kerran ruokapöydässä isä sanoi jotain sellaista, etten minä saisi kirjoittaa niin paljon, ettei käteeni tulisi se hermotauti, joka on sukuvikana meillä. En vastannut mitään; vasta sitten kun olin yksinäni, raivostuin. Kirjoitin heti ensi töikseni runon nimeltä »Uhmaa», joka käsitteli tätä samaa asiaa, ja heti sen perään 3 muuta runoa. Ensimmäisessä tietysti kuvittelin olevani nero, jota maailma kohtelee väärin. Seuraus: käteni on todella tullut kipeäksi, enkä voi kirjoittaa kauaa. Olen aivan kuin uhmailemisellani »usuttanut kohtalon voimat kimppuuni».

Ilkka selitti minulle tänään, kun tulimme yhdessä harjoitukseen, että hän on luullut tuntevansa minut, mutta että päiväkirjani paljastaa aivan uusia puolia minussa ja että hän on iloinen, kun nyt voi kunnolla keskustella minun kanssani ynnä muuta yhtä jännää.

4. 3. Torstai.

Huh, olen taas kipeä. Epäilen, että minussa on »punainen koira». Se on nykyään liikkeellä, ja vaikka minussa ei olekaan punaisia koiranmuotoisia läiskiä (niinkuin Olga väittää punakoirassa olevan) niin luulen kuitenkin. Olisi todellakin oikein hauskaa, jos se tulisi nyt, eikä sitten kahden viikon päästä, kun minun pitää esiintyä konventissa.

8. 3. Maanantai.

Ei, nyt minun täytyy purkaa sydämeni!

Ilkan päiväkirjasta luin, että pari viikkoa sitten oli tapahtunut eräs ilkeä asia. Kyllähän minä tiedän, että se itse asiassa on pikku juttu, mutta se pöyrityttää minua, ja luulen Ilkan ajattelevan samoin. Perästäpäin Ilkka sai selville, että sen oli tehnyt Lea.

Selitin ensin Ilkalle, etten uskonut sitä. Mutta Ilkka näytti

toteen, että kukaan muu se ei voinut olla. Jäin yhä epäileväksi, ulkonaisesti (totuus näet musersi minut), ja lupasin Ilkalle kiertoteitä ottaa asiasta selvää.

Seuraavana päivänä olin vain 1 tunnin koulussa ja olen siitä pitäen ollut kotona. Ja olen miettinyt asiaa hyvin paljon. Voi, minä en voi enää kunnioittaa Leaa enkä näyttää hänelle sieluani. Rakastan häntä paljon, mutta se täydellinen luottamus toiseen, jonka minä luulin olevan välillämme, on mennyt. Oi!

Mutta minä en voi antaa Ilkan uskoa, että Lea on tehnyt sen. EN VOI! Ja minä tahdon pelastaa hänen kunniansa, vaikka omani menisikin.

Olen keksinyt suunnitelman, joka, jos se onnistuu, on suurenmoinen. (Yksi asia vain epäilyttää minua. En tahtoisi pettää.)

Kerron Ilkalle, että minä olen tehnyt koko jutun. »Se oli alhainen teko. Voisin *murskata* itseni. Minun täytyy pyytää sinulta anteeksi, etten heti tunnustanut, mutta tiesin, että siitä hetkestä saakka sinä halveksisit minua, ja minä olin niin heikko.»

Luulen, että Ilkka uskoo tämän. Hän väittää kyllä, että tämä tyttö oli pitempi minua, mutta se ei liene niin vaarallista. Mutta voinko minä valehdella ja pettää niin kauheasti Ilkkaa, joka sentään luottaa minuun? Elää sitten aina valhe sydämellä ja näytellä koko ajan eikä koskaan olla oma itsensä. Enkä minä pääse selvyYTEEN siitä, onko se synti. Onhan niin, että »tarkoitus pyhittää keinot», mutta kuinka ankarasti minä olenkaan tuominnut tuota lausetta »Regina von Emmeritz»-runossani. Nähtävästi minä olen vastakohtien ihminen, sillä toisessa runossani »Mitä tuuli kertoo» tekee sankaritar petoksen pelastaakseen maansa ja rukoilee ennen tekoaan »Mua rakkaus kansaani velvoittaa, et valhetta, Herra, nyt tuomita saa!» Ja mielestäni hän teki oikein — mutta kuinka vaikea onkaan elää ihanteensa mukaisesti. Olihan hänen päämääränsä tosin jalompi, pyhempi ja korkeampi kuin minun, mutta *sittenkin*. En voi käsittää, teenkö oikein vai väärin. Voi, rakastan Leaa *niin*, enkä voi sietää ajatusta, että Ilkka uskoo Lean tehneen sellaista. Minun täytyy

pelastaa Lean kunnia. Ja minä tekisin sen ilomielin, mutta en voi tietää, teenkö oikein. Oi, kunpa Jumala auttaisi minua pääsemään selvyteen!

Voi, minä tunnen niin katkeraa surua Leasta. Minä luotin häneen *niin* ja paljastin hänelle koko sieluni ja minä luulin, että hän ymmärtäisi, ja hän näyttikin ymmärtävän, mutta salassa hän varmaan ajatteli kiusautuneena, että »Saima liioittelee aina». Ja nyt minun täytyy ulkonaisesti näytellä vielä hänen ystäväänsä. Koska Ilkka on uskonut minulle sen, en kerro sitä Lealle. Sen verran kunniantuntoa on minulla. Ja minä rakastankin häntä, oi niin paljon — mutta minun täytyy samalla *halveksia* häntä. Minä olen antanut hänelle osan sieluani ja nyt minä kaipaan sitä osaa. Se on vielä hänellä, enkä minä näin yht'äkkiä voi riistää sitä. Oi, minä näen, kuinka tulemme vuosi vuodelta yhä enemmän vieraantumaan, hän hurmaava maailmannainen ja tanssiaistähti, hyvä ja hellä ja auttavainen ja lempeä, mutta kuitenkin niin *erilainen*. Ja minä haaveileva, itserakas, itseeni sulkeutunut, luonnottoman herkkä, pikkuisen kuuluisa kirjailija, tunteellinen ja lopulta homehtuva, jota ei kukaan ymmärrä ja joka lopulta kuolee yksinäisenä ja unohdettuna.

9. 3. Tiistai.

Voi, minä olen lukenut Hilda Käkikosken elämäkerran. Ja kuinka minä olen onnellinen! Hänen täytyi käydä koulua kurjuudessa, ja hänellä oli suuri työ saada rahaa edes *päiväkirjan* ostoon, jota ilman hän kuitenkin ei voinut elää. Ja minulla on hyvä koti, rakastavat vanhemmat ja siskot, veli ja ystävät, minä saan käydä Helsingin parhaimmassa koulussa ja saan lisäksi elää luonnon helmassa, keskellä Jumalan rikkautta, ja minun ei ole pakko taistella jokapäiväisen leipäni tähden, minulla on varaa ostaa päiväkirja. Ja Jumala on antanut minulle kutsumuksen kirjoittamaan, ja vaikka en koskaan tulisi kuuluisaksi, on runoillani kuitenkin *yksi* lukija, ja se yksi saa niistä voimaa ja lohdutusta. — Oi, Jumala, kiitos kaikesta, mitä minulla on!

10. 3. Keskiviikko.

Nyt se on tehty. Toisin sanoen, minä olen puhdistanut Lean kunnian ja menettänyt omani. Mutta *omastani* en välitä. Pelkään vain, että tein syntiä. »Sieluntuskat» raatelevat minun sydäntäni. Ihan totta! Huh, oli kamalaa kertoa sitä Ilkalle! Mutta onneksi hän uskoi. Ja nyt se on ohi! Ja Ilkka luulee, että minä tein sen.

Mutta teinkö minä oikein, kun petin? »Älä sano väärää todistusta lähimmäisestäsi. Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi.» Siis ei saa antaa väärää todistusta itsestäänkään. Siis tein väärin. Mutta en voi sietää, että Ilkka uskoisi Lean tehneen noin.

»Mua rakkaus Leaani velvoittaa,
et valhetta, Herra, nyt tuomita saa.»

Piakkoin minä — minä — minä
MENEHDYN.

Myöhemmin.

Joka paikassa on kevään tuntu. Vesirännit tippuvat, kadut ovat täynnä lumisohjua, ilma tuoksuu, kaikki aivan kuin hehkuu, aurinko paistaa niin *kultaisesti*, että tekisi mieli hypähtää sen syliin. Minä RAKASTAN kevättä.

Ilkka kertoi, että Palle oli sanonut: »Jos ei Saima nyt pian tule kouluun, ei konventista tule mitään!»

Hik! Hik! Hik!
Hei! Hei!

13. 3. Lauantai.

En ole taas pitkään aikaan muistanut sinua, päiväkirjani. Mistähän se johtuu? Ehkä »sieluntuskistani». Mutta kesken kaiken, minun täytyisi ristiä sinut. Minkä nimen sinulle antaisin. Maija? Niin, tietysti Maija! Sinä olet niin kultainen, Maija, et koskaan kieroile etkä ole kärsimätön, minä rakastan sinua. SINÄ et ikinä pettäisi minua. Sinä olet enemmän kuin inhimillinen ystävä. Sinulle voin avata sydämeni. Rakas Maija! En aio enää koskaan antaa Ilkan lukea sinua.

Myöhemmin.

Hui, kuinka minä oikeastaan olen tylsä. Minä olen niin hirveän ujo ja saamaton aikaihmissen parissa. Toisia minä en pelkää yhtään ja toisia minä suorastaan vapisen. Kun minulta kysytään jotain, tulen heti punaiseksi ja hirveäksi ja änkytän hyvin tyhmän vastauksen. Minä, joka kaikissa ikäisteni kutsuissa ensin »sulatan jään» ja läpätän koko ajan ja pidän ihmisiä hyvällä tuulella (usein) ja olen milloin enemmän, milloin vähemmän »keskus». Olen tosiaan vastakohtien uhri.

Lea on täysiverinen daami, hän puhuu aina luontevasti eikä koskaan hämmenny. Hän liikkuu niin sulavasti ja hienosti (minusta tosin usein liian teennäisesti, mutta sehän on makuasia). Toivoisin olevani hänen kaltaisensa. Hän on iloinen ja hauska, sievä ja kultainen ja söötiin näköinen (joita en minä ole yhtään hiukkasta). Hän laulaa ihanasti ja tanssii hienosti ja piirustaa (niitä kaikkia en minä osaa yhtään). Oi, kunpa olisin hän! Mutta ei — 1 000 kertaa mieluummin olen oma itseni kaikkine vikoineni ja puutteineni. Lea keimailee, ja sitä minä en tee, mutta se onkin, lukuunottamatta ainekirjoitustaitoani, ainoa »hyve», jonka minä omistan ja jota Lealla ei ole. Mutta *kuitenkin* olen sentään mieluummin minä. Lea ei voi kertoa tunteitaan runoille. Jos hänellä on »sieluntuskia», mistä hän saa rauhan? Jos hän on hirvittävän onnellinen, miten hän voi purkaa tunteensa?

14. 3. Sunnuntai.

Olen hirvittävän pahalla tuulella; tahtoisin riidellä itseäni ja koko maailmaa vastaan. Olen kärktyisä ja ilkeä, pahoitin äidin mielen, tein Oudin hermostuneeksi, suututin isän, tiuskin Tapanille ja kiusasin Tittiä. Ja olen kaikkeen kyllästynyt. Eikä minulla ole edes paha omatunto. Olen *tylsä!*

18. 3. Torstai.

Leassa on tulirokko. TULIROKKO! Huh, se on kaameata. Seitsemän viikkoa sairaalassa, ja hän pääsee vasta toukokuun

alussa kouluun. Raukka! Ja ajattele, jos hän kuolee. Ei, ei, Jumala ei *anna* hänen kuolla. Hän on niin elämänhaluinen ja iloinen. Leaa ja kuolemaa ei voi ajatella samana päivänä. Mutta jos hän sittenkin kuolisi! — Ja minä olen tuominnut häntä niin ankarasti. Voi!

Myöhemmin.

Nyt kai minun täytyy ruveta laskemaan. Ja kauhistus, tervehdyspuhekin on laittamatta. Permanto sentään!

19. 3. Perjantai.

Tänään koulussa minun pääni oli suunnattoman kipeä ja pelkäsinkin, että harjoitus menisi ihan plöröksi. Mutta ihme kyllä, onnistuinkin. Vielä lisäksi paremmin kuin koskaan ennen. Astuttuani näyttämölle en tuntenut hiventäkään päänkivistystä ja eläydyin osaani niin täydelleen, etten luule edes Amaliankaan tosi-illassa eläneeni osaani niin täydellisesti. Puheenikaan ei enää ollut niin epäselvää, sanoi Ani. Mutta voi kauhistus! Tuskin saan iloita yhtään koventti-iltana, sillä Oudissa on punainen koira ja Leassa tulirokko — on hyvin luultavaa, että sairastun ennen keskiviikkoa. Myönnän, että minä ansaitsen tulirokon, sillä olen yhtämittaa napissut lihavuudestani ja toivonut, että olisin laiha; tässähän on nyt hyvä tilaisuus laihtua. Ja minä koetan alistua siihen, mutta en tiedä, voinko.

26. 3.

Voi, kauhistus! Kuinka pitkä aika onkaan siitä, kun viimeksi kirjoitin! Niin, minä sain kuumetta perjantai-iltana ja menin vuoteeseen. Minulla oli kaikki tulirokon enteet, päätäni särki, kurkkuni oli tulehtunut ja voin pahoin. Kaikki olimme varmoja siitä, että minussa todella *oli* tulirokko. Äiti soitti Niilo-enolle, ja minut siirrettiin isän huoneeseen. Voi, minä itse olin niin kauhean pelästynyt, mutta kumma kyllä, en itseni, vaan Titin tähden. Myöhään illalla heittelehdimme vuoteessani ja hoin kiihkeästi: »Oi Jumala, minä ansaitsen sen, mutta armahda

Kirstiä. Anna minun vaikka kuolla ja annan minulle hirveät tuskat, mutta älä anna Kirstin sairastua!» En edes ajatellut, että se voisi olla punaista koiraa tai influenssaa, olin niin kuolettavan varma siitä, että se oli tulirokko. Vihdoinkin nukuin, ja kuvittele, Maija, miltä tuntui aamulla tuollaisen hirveän yön jälkeen herätä siihen tuntoon, että on TERVE.

Ja ajattele, minä *olin* terve! Minussa ei ollutkaan tulirokkoa. Oi, olisit nähnyt minut sunnuntaina. Hypin, touhusin, tanssin, olin »herttainen kaikille», olin iloinen ja niin, *niin* onnellinen siitä, että olin terve. Niin, se on ihana lahja, se terveys. Sen arvoa ja suuruutta ei huomaakaan, ennenkuin sen on kadottamaisillaan — tai kenties jo kadottanut. Terveen mieli on iloinen, huoleton ja raitis; terve on *onnellinen*, tai ainakin hänen pitäisi olla. Oi, kuinka sanomattoman kiitollisia meidän pitäisi olla Jumalalle siitä, että olemme terveitä. Voi, minä olen terve, saan elää, saan riemuita, saan kärsiä, mutta mitä siitä, saanhan uskoa, luottaa, toivoa, saanhan elää *ikuisesti!* Oi Jumala, kiitos!

2. 4. Perjantai.

Oi! Olen taas näkevä. Jumala on ottanut verhon pois silmiltäni, ja »*Quo vadis*» on ollut hänen välikappaleenaan.

Eilen illalla, kun pääsin puoliväliin sitä, tunsin, että yht'äkkiä näin valon. Tunsin aivan selvästi, että Lea ei ole voinut tehdä tuota, josta Ilkka kirjoitti. Ei ole mitään todisteita! Hän ei ole *voinut!* Kuinka olen ollut niin halpamainen, että olen uskonut Leasta *sellaista*. Minä houkka! Minä roisto! *Hän ei ole tehnyt sitä!*

Vielä tänään soitan Ilkalle ja pyydän häntä vapauttamaan minut vaihtololupauksesta. Luvan saatuani kirjoitan Lealle ja kerron kaikki. Oi!

4. 4. Sunnuntai.

Huh! Kuinka olen ollut lapsellinen. Nostanut tuollaisesta pikku jutusta kamalaa melua. Olen todella aikamoinen aasi!

Mutta koetan puhua hauskeimmista asioista.

Eilen olimme Juuseloilla, serkkujemme luona, munakekke-reissä. Kun olimme syöneet niin paljon, ettemme enää jaksaneet enempää, rupesimme leikkimään historiallisia arvoituksia. Toiselle puolelle kuuluivat Taneli, Outi ja Kalle, toiselle Aune, Arvi ja minä. Emil-setä, Anna-täti ja Tapani kuuluivat aina sille puolelle, joka oli sisällä.

Ensin toiset esittivät Sandelsia, joka »istui Partalass' eineel-lään». Aune ja minä arvasimme yht'aikaa.

Me taas esitimme Jaakopin unta. Arvi makasi maassa autuas ilme kasvoillaan ja kuorsasi. Tikapuiden ylimmällä askelmalla seisoi Tapani. Hän esitti Jumalaa, koska oli köykäisin. Hänellä oli valkoinen lakana yllään, kun taas Aune ja minä kiipesimme tikapuita ylös — alas yöpaidat yllä. Kaikki räjähtivät nauramaan, kun huomasivat, mitä se esitti.

Sitten oli Marie Antoinette ylhäällä »parvekkeella» ja kansa (Taneli ja Kalle) pui äkäisenä nyrkkiä. Minä arvasin ensiksi.

Me taas esitimme Henrik IV :ttä Gregorius suuren edessä. Minä olin paljain jaloin »katumuksentekijän karkeaan villamekkoon puettuna». Kuljimme »alppien» (tuolien ja pöytien) yli. Arvi oli luostarin portinvartija. Tornissa istui Gregorius, Emil-setä kalotti päässä ja ylhäisen halveksiva ilme kasvoillaan. Tietysti Outi arvasi.

Kamalan hauskaa se vain oli.

6. 4. Tiistai.

Huomenna alkaa koulu. Huh! Se on tylsää. Kaikki tuntuu tylsältä. Toivoisin, että *tapahtuisi* jotain.

Olen kirjoittanut Lealle ja tunnustanut kaiken. Panin kirjeen juuri postiin.

Outi ja minä haaveilemme nykyään Kurkimäen retkestä ensi kesänä. Voi, se olisi ihanaa! Aino-täti on onneksi asettunut meidän puolellemme. Hän oli aamulla täällä, mutta koska sinä, Maija, et tiedä mitään Kurkimäestä, kerron sinulle siitä tässä joutessani.

Kurkimäki on isäni lapsuudenkoti. Se on vanha kodikas kartano ja niin iso, että luulen kokonaisen armeijan mahtuvan sinne. Siellä on suuri viihtyisä sali, joukko vierashuoneita ja asuinhuoneita, salaperäinen ullakko komeroineen ja kamareineen, iso tupa ja keittiö. Siellä on ihanaa! Ja se sijaitseekin niin kauniilla paikalla mäenharjalla kirkasvetisen Sihvosen rannalla. Sihvosessa on ihastuttava uida, ja uimaranta on todella mainio. Muuta ympäristöä en taida oikein kuvailla, koska olen käynyt siellä niin harvoin.

Kurkimäellä emännöivät isoäiti ja tädit. Isoäidillä, joka on jo 72-vuotias ja hyvin lihava, on sentään hirveän virkut jalat, ja hän on ketterä liikkumaan. Aino-tädillä on kasvattipoika Leo. Kuusi vuotta sitten olimme kesää Kurkimäellä. Silloin olimme oikein hyvät ystävät, vaikkakin hän tietysti oli mieluummin Oudin seurassa. Siltä ajalta muistan, että minä kerran itkin, kun Leo ja Outi leikkivät yhdessä, mutta minä sain olla yksin. Sitten tuli kuitenkin isä ja vei minut niitylle, josta hän etsi minulle parhaimmat mansikkapaikat.

8. 4. Torstai.

Konventti on lauantaina, ylihuomenna! *Miten* minä ehdin valmiiksi? Ja huomenna on saksankirjoitus. Sitä paitsi otan matikantunteja, koska viime kokeissa sain 5, ja minun täytyy laskea. On vielä harjoitettava mustalaisosaani ja hommattava puku ja musta peruukki. Tervehdyspuheenikin on vielä kesken-eräinen ja *läksyt!* Sääli minua, Maija!

Hyvinymmärrettävistä syistä en ehdi enempää. Näkemiin!

9. 4. Perjantai.

Kirjoitin siis Lealle myrskyisän ja sekavan kirjeen. Siinä kerroin koko jutun ja pyysin anteeksi inhoittavia ajatuksiani. Pyysin, että hän edes *koettaisi* antaa anteeksi eikä hylkäisi minua.

Tänään sain vastauksen. En ensin tohtinut sitä avata, pelkäsin niin, että se olisi »kiivas kiukkuinen ja julma hirmuinen». Ja se alkoikin:

»Rakas Saima! Kuinka sinä voit luulla, että minä hylkäisin sinut sentähden, että luulit minua halpamaiseksi ja kieroksi» — — — Pitemmälle en muista, sillä minun täytyi polttaa kirje tulirokon takia, mutta tuostakin saat selvän käsityksen sen sisällöstä. Kun olin lukenut loppuun, ristin käteni ja hoin, kuin olisin ollut järjiltäni: »Oi Jumala, kiitos, kiitos!» Ja sitten purskahdin itkuun, olin niin onnellinen.

Sitten minä vahtasin koko päivän koulussa tilaisuutta saadakseni pauhata Ilkkaa valheesta, ja kun lähdimme kotimatkalle, niin minä räjähdinkin. Varjele, olisitpa kuullut, Maija! Pauhasin hänet pataluhaksi. Kuvaannollisesti puhuen käytin kahta asetta, paksua, raskasta moukaria, jolla murskasin hänen päänsä mäsäksi, ja hienoa, myrkyllistä tikaria, jolla pistin suoraan sydämeen saakka. Ilkka oli tulipunainen ja koetti väkinäisesti puolustella ja pistellä takaisin.¹ — — —

Ja nyt en enää *jaksa* kirjoittaa. Hautaan koko tämän inhoittavan asian. Maija, unohda kaikki!

13. 4. Tiistai.

Konventti on ollut ja mennyt. Ja minä olen iloinen ja ylpeä ja — häpeissäni. Häpeissäni tervehdyspuheen vuoksi. Se meni vaivaisesti. Jukan myrskyisen alkusoiton aikana luin sitä vielä suonenedontapaisesti, vaikka aivan hyvin tiesin osaavani sen ulkoa. Vapisin kauttaaltani ja olin aivan valkoinen aloittaessani, ja vaikka puhe itsessään oli hyvä, pilasin kaikki pelollani. Puhuin liian nopeasti ja ajatuksettomasti, niinkuin ulkolukua. Sujuvasti se kyllä meni ja tietysti ne taputtivat, mutta minua hävetti. Huh!

Tuo nosti kuitenkin sisuani, ja mustalaisakan osa meni hyvin. Olin varmaan kammottavan näköinen. Pomppa oli sminkannut

¹ Tämän sekavan jutun selvitykseksi lienee edellisessä kerrotun lisäksi mainittava, että Ilkka arvattavasti vain kiusatakseen Saimaa oli pannut päiväkirjaansa tuon väitteen Leasta. Olihan Saimakin varta vasten laatinut omaan päiväkirjaansa härnäilevän kuvauksen Ilkasta itsestään. Ilkka ei kai arvannut, miten vakavasti Saima asian ottaisi. Se johti nyt näiden hyvien ystäväysten välien kylmenemiseen. Saiman seuraavassa »kivausluettelossa» Ilkka sai vain arvosanan 5 ja myöhemmin keväällä o—.

minut likaiseksi ja tummaksi, suuret keltaiset renkaat kiilsivät mustalaismaisesti peruukkia vastaan. Olin pyntätty tyynyjä täyteen; niiden päällä oli Olgan väljä villahame. Pomppa tuli aivan märeksi hiestä kiristäessään liivin nappeja kiinni.

Ani oli hyvin sievä viehättävässä mustalaistanssipuvussaan, suuret korvarenkaat korvissa, tamburiini kädessä. Hän tanssi jumalaisesti. Ennustuksillemme naurettiin kauheasti. Pova-simme opettajillekin, jolloin koko sali kerääntyi kuuntelemaan. Onnistuin saamaan opettajatkin nauramaan makeasti. Näytelmä meni myös hyvin. Minua aplodeerattiin aika lailla, melkein yhtä paljon kuin »Amaliassa». Palle tuli ihan erikseen puku-huoneeseen kiittämään, vaikka vielä olin alushameisillani.

Piirileikissä oli kauhean hauskaa. Lopuksi tulivat Jukka ja Pekka saattamaan Ania ja minua; meillä olikin niin kauhean paljon tavaraa kannettavana.

Nyt en enää viitsi kirjoittaa konventista, lähetin näet eilen Lealle sairaalaan siitä 28 sivua. Aihe alkaa tympäistä.

14. 4. 1926. Keskiviikko.

Voi, minulla on niin kauhean ikävä kesää. Minä janoan sitä. Tahtoisin juosta niityillä, jotka hehkuvat kukkasten paljoudesta. Tahtoisin kulkea tuttuja polkujani metsässä, tahtoisin painaa pääni koivun valkoista runkoa vasten. Tahtoisin istua haaveile-massa rantakalliollamme ja kuunnella laineiden liplatusta sitä vastaan. Tahtoisin seistä vuorella ja kuunnella tuulen huminaa honkien latvoissa ja hengittää *elämää* rintaani.

15. 4. Torstai.

Minä olen niin onneton. Häpeän itseäni, ja kuitenkin ylpeys pitää minun pääni pystyssä.

Kun olimme Pallen tunnilla ulkona, otti Toikka kuvan koko luokasta. Ilkka ja minä olimme ihan edessä. Ilkka sattui tekemään jotain, josta en pitänyt, ja leikilläni löin hatun hänen päästään. Se ei pudonnut hänen viereensä, kuten oli tarkoitus, vaan vierähti eteenpäin kuraan. Ilkka »käski» minun mennä hake-

maan sen, mutta nauroin vain. Ilkka haki sen, mutta sanoi, että nyt minä saan ainakin puhdistaa sen, ja kun en ottanut sitä, heitti hän sen vasten naamaani. Tämä oli mielestäni jo liikaa, karkasin hänen kimppuunsa ja ravistelin häntä. Lopuksi heitin yhä kuraisen lakin hänen naamaansa; se oli *tarkoitettu* naamaan, mutta (lakin onnettomuudeksi) Ilkka väisti ja lakki lensi — uudestaan kuraan. Nyt tietysti hain sen ja selitin Ilkalle, että se oli erehdys, lakki oli *tarkoitettu* hänen naamaansa eikä kuraan, ja pyysin »hyvin kohteliaasti» anteeksi. Koko luokka suorastaan puuskutti, kaikki haukkuivat minua ja pojat olivat kuin lautapäähärät ja Anikin selitti, että saisin hävetä. Kiitin kohteliaasti ja yritin selittää joukolle, etten *tahallani* ollut sitä tehnyt. Näin sen kuitenkin turhaksi, sillä tuntuuhan aivan järjenvastaiselta, että kaksi kertaa heitän »erehdyksestä» toisen lakin kuralätäkköön. Kukaan ei tietenkään uskonut minua. Menin pää pystyssä sisään, pujahdin ensimmäisen luokan eteiseen, huuhtelin hiukan Ilkan lakkia ja pesin kasvoni. Sitten kii-ruhdin muiden jäljessä ylös ja asetuin näennäisesti rauhallisena paikalleni. Uusi haukkumasanojen kuoro tervehti minua, mutta en ollut sitä huomaavinanikaan. Ani toisti äskeisen ilmoituksensa, ja minä vastasin yhtä kohteliaasti. Olin hirveän häpeissäni ajattelemattomuudestani ja niin epätoivoinen siitä, että kaikki minua halveksivat. Seuraavan välitunnin pysyttelin erilläni. Enemmän kuin luokan epäsuosio koski minuun se, että minun kunniani nimessä *oli* tietysti puhdistettava tuo lakki ja että Ani ja Biittu ja Kati olivat minua vieroneet. (Tuo voi olla vain kuvittelua, mutta eivät he ainakaan lähestyneet minua niinkuin ennen, ja tietysti, kun sen huomasin, niin *minä* vieroin heitä.) Kaikista kipeimmin tietysti koski oman itseni ylenkatse. Tunsin näet, että olin tehnyt väärin ja että on halpamaista tahrata toisen vaatteita ja että olisin itse samalla tavoin tuominnut tuota »konnaa». Enhän voinut millään todistaa heille, että en ollut tarkoittanut sitä.

Sitten kello soi, ja minä yhdyin riviin, koettaen olla mahdollisimman luonnollisen näköinen. Se oli jotakuinkin vaikeata,

sillä saatoin hyvin arvata, että »valtiopäivät» olivat kokoontuneet ja minut oli yksimielisesti julistettu Helsingin pahimmaksi tytöksi ja kauhistuttavaksi olioksi.

Tunnilla kun mentiin kävelemään, selitti Ilkka minulle, että »kun minä lähdän kotiin, saat sinä laittaa sen lakin samanlaiseksi, kuin se oli». Vastasin lakoonisesti »kiitos», mutta sitten seuraavalla välitunnilla jättäydyin viimeiseksi ja, kun ketään ei ollut näkemässä, puhdistin Ilkan hattua niin paljon kuin voin (ja samalla kirosin koko lakin ja sen omistajan).

Menin kiertoteitä kotiin, että saisin olla yksinäni, ja nyt minun täytyy purkaa sydämeni sinulle. Oi, kunpa Lea olisi täällä minua tukemassa, sinä olet sentään vain suloinen haave. Oi, minulla on niin kauhean ikävä Leaa ja hänen lempeyttään. HÄN ei ikinä olisi sanonut oikopäätä, edes koettamatta ymmärtää ja muiden kuullen: »Saisit hävetä, Saima!» — Oi, rakas Lea!

16. 4. Perjantai.

Huomenna meillä on kokeet matemaattisessa maantieteessä ja sitä paitsi *hirveä* kertaus eläinopissa. Minun tekisi niin mieleni rupertella hiukan sinun kanssasi, Maija, mutta en ehdi millään. Olen taas kirjoittanut Lealleni 8 sivua, ja kello on 5. Minun täytyy ruveta lukemaan.

Lea soitti minulle äsken ja kysyi läksyjä. Oli niin *ihanaa* kuulla hänen ääntään. Se oli kuin musiikkia!

18. 4. Sunnuntai.

Olin tänään Anin kanssa Kaivopuistossa, ja minun täytyy tunnustaa, että olen tuominnut häntä väärin. Hän sanoi itse huomanneensa, ettei ollut tehnyt ihan oikein, ja ajatteli pyytää anteeksi, mutta arvattavasti olen ollut hyvin luoksepääsemätön. Puhuin hänelle siitä tänään ja »pyyhimme pois» tuon kiusallisen tapauksen.

19. 4. Maanantai.

Maija, tiedätkö millainen olet? Olen juuri kuvitellut sinut loppuun. Sinä olet aika pitkä ja solakka ja keijukaismainen.

Sinulla on ohimoilta kihartuva tumma, miltei musta, kiiltävä tukka ja suuret syvänsiniset silmät. Sinulla on tummat, pitkät, ylöspäin kaartuvat silmäripset ja kauniit tummat kulmakarvat. Sinun nenäsi on lyhyt ja suora ja suusi punainen ja huulet kauniit, ja kun naurat, ilmestyy poskiin 2 suloista, veitikkamaista hymykuoppaa. Ja sinun hipiäsi on vaalea ja puhdas ja leukasi kaunis (eikä muodoton ja tylppä kuin minun).

Mutta tuo on vain ulkonäkösi. *Sielusi* on puhdas kuin sini silmissäsi. Sinä olet herttainen, helläsydäminen, vilkas ja iloinen. Sinä keksit mitä viehättävimpiä kepposia ja olet aina ensimmäinen kujeissa. Mutta sinä osaat myös haaveilla rantakalliolla, kun suvituuli suutelee kasvoja ja kaukainen länsi hehkuu kuin tulimeri. Sinä osaat soittaa niin ihanasti, ihanasti. Usein sinä istut huoneessasi pienen flyygelisi ääressä ja taiot soittokoneesta mitä myrskyisimpiä marsseja ja tenhoavimpia kappaleita. Ja sitten sinä suljet flyygelin kannen, otat viulusi ja molemmat hiivimme parvekkeelle, kun yö henkii salaperäisenä ympärillämme. Ja minä istun jalkojesi juuressa ja katson tähtiä ja hengitän yötä, ja sinä soitat, soitat, soitat ja rauha, taivainen, autuas, ihana rauha kumpuaa sinun sävelistäsi ja laskeutuu rauhattomille sydämillemme. Ja yö kuuntelee ja — vaikenee ja yötuuli hyväilee poskiamme ja tähdet loistavat.

Sellainen olet sinä, Maija. Sinä, rakas! Mutta voi, juuri unelmani kauneimmassa kohdassa sinä katoat, haihdut kuin usva, ja huomaan, että oletkin itse vain autuas uni.

25. 4. Sunnuntai.

Heikulla oli eilen kutsut. Kaikki luokan pojat ja osa tyttöjä oli kutsuttu. Minulla oli vihreä silkkipukuni, ja tukkani olin pannut papiljoteille juuri sen verran, että se oli kuohkea ja kaunis ja kihartui ohimoilta ja päästä. Biittu oli hirveän suloisen näköinen, niin suloisen, että hänet olisi voinut syödä. Vaaleanpunainen puki häntä suurenmoisesti, hän oli kuin vanamo.

Siellä oli hirveän hauskaa. Trahtamenti oli mainio. Ja

ihan yht'äkkiä huomasin, että olin pihkassa Heikkuun. Hän on muuten hirveän komea poika, tummat silmät ja ihan pikimustat kulmakarvat. Huomasin yht'äkkiä, että sepitin runoa hänestä. Olen merkillinen olento. Ei nyt näy enää auttavan sekään, että luen sen runon, jonka kirjoitin, kun tulin järkiini Jukasta.

(Alkoi 24. 4. — loppui viikon kuluttua.

Myöhemmin tehty huomautus.)

26. 4. Maanantai.

Olen aivan unohtanut kertoa, että me muutamme. Koko tämän talven olemme etsineet uutta asuntoa. Päivällispöydässä ei ole puhuttu muusta kuin tarjoiluhuoneista, saleista, keskuslämmityksestä ja nykyajan mukavuuksista. Se on ajan pitkään käynyt aika kuivaksi, ja nyt *vihdoinkin* on isompi asunto tiedossa. On ihanaa, ettei siellä tarvitse kärsiä Tapanin melua, kun lukee läksyjään.

Voi, kun nykyään on ihanaa olla Kaivopuistossa ja katsella, kuinka kaikki nuortuu, kuinka koko luonto herää uudestaan. Puissa on jo umpuja ja vihreitä lehtiä, ja kukanvarsia pistää esiin maasta. Ja aurinko paistaa ja taivas on sininen ja linnut laulavat niin ihanasti. Ja tuntee, että itsekin nuortuu ja syntyy uudestaan ja saa uuden, puhtaan sydämen.

28. 4. Keskiiviikko.

Hei! Voisin syödä jokaisen, joka tulee vastaan. Matikan-kokeissa sain 7! Nyt ei minun enää tarvitse tyytyä kutosiin.

Tänään pidin historian tunnilla kauhean hauskaa. Opettaja oli antanut minulle laiskanläksyn Firenzen oloista 1400—1500-luvulla, ja minä nuuskin edellisenä iltana isän »Maailmanhistoriaa» ja keräsin paperille joukon hyödyllisiä tietoja. Seuraus oli, että tänään latelin pitkän sapiskan, kaiken mitä oli kirjassa ja sen, mitä olin kirjoittanut muistiin. Puhuin »tunnetulla taidollani» vielä niin nopeasti, että opettaja tuskin saattoi seurata mukana, ja hän huomauttikin, että »juokse vähän hiljemmin, me emme jaksata tulla perässä». Mutta ei tainnut auttaa,

vaikka hiljensinkin vauhtia. Luokka tirskuu ja opettaja tuijottaa silmät pystyssä ja nauraa välistä, kun tulee jokin oikein jännittävä paikka. — Mutta kun kuulusteltiin läksyä, ei hän kysynyt minulta kertaakaan, enkä luule, että hän koskaan enää uskaltaa antaa minulle laiskanläksyä.

13. 5. Torstai.

Syntymäpäiväni oli viime lauantaina. Täytin silloin 13 vuotta. Olen syntynyt klo 3 aamulla, ja isä sanoo aina, että minulla oli niin kiire, etten ennättänyt odottaa edes päivän nousua.

On ihanaa, että olen syntynyt keväällä. Olisin mielestäni kuitenkin saanut syntyä hiukkasen myöhemmin, kun on jo kieloja ja orvokkeja.

Tämä syntymäpäivä oli elämäni ihanin. Sain nimittäin nähdä Lean.

Aamulla herätessäni näin syntymäpäiväpöydän vieressäni. Siinä oli kolme kirjaa. Kaikki ovat kauhean hauskoja. Sain ison pussillisen tryffeliä (nam-nam), kelloni korjattuna ja kukkia. Koulussa minua onniteltiin eri lailla. Unohdin kartan kotiin ja olisin saanut viivan, mutta kun luokka kirkui Pallelle, että tänään on Saiman syntymäpäivä, armahti hän minua. Kun tulin kotiin, oli lautaseni vieressä pöydällä suloisia sinivuokkoja ja kaksi salaperäisen näköistä pakettia. Toisessa oli muistiinpanokirja ja toisessa pieni rasia, jossa oli suloinen hopeinen sormus vihreine kivineen. Se oli Lealta, koska minä olen muka ollut hänelle niin kiltti hänen sairautensa aikana. On ihanaa, että minulla on joku muisto Lealta, mutta minulle tuli oikein paha omatunto, kun ajattelin, että olisin voinut kirjoittaa hänelle paljon useammin.

Myöhemmin sain luvan olla ulkona hänen kanssaan — hän on jo kotona sairaalasta — kun emme vain kosketa toisiamme. Soitin hänelle juuri. Ja hän lupasi tulla. Voi, Maija, elämä on ihanaa, *saan nähdä Lean!*

Myöhemmin.

Tulin juuri ulkoa. Myöhästyin päivälliseltä 52 minuuttia, sillä en ensinkään muistanut, että minulla on nälkä, saatikka sitten, että päivällinen oli jo 4 :ltä. Olin kuin taivaassa. Oli niin ihanaa tuntea Lean läheisyys yhdeksän viikon jälkeen, vaikkakaan emme saaneet koskettaa toisiamme. Puhelimme kaikesta, ja minä näin Lean silmistä, että hän on antanut anteeksi. Lealla on suloiset silmät. Ne ovat ihan kuin sinivuokot. En koskaan unohda, miten suloiselta hän näytti. — Lopulta »piffasin» Lean autolla kotiin; hänen jalkaansa särki pitkästä kävelystä.

22. 5. Lauantai.

Kokonainen viikko siitä, kun viimeksi kirjoitin. Se kai johtuu siitä, että olen nykyään ollut miltei joka päivä ulkona Leani kanssa.

Meillä on parast'aikaa ruotsalainen tyttö täällä; nyt on Pohjoismaiden koululaiskongressi. Hän on iloinen ja vilkas, tavattoman eloiset kirkkaanruskeat silmät, pikimusta tukka, tuuheat tummat kulmakarvat, hohtavan valkeat hampaat, ruskea iho. Minä olen jo »sinä» hänen kanssaan. Hän on kyllä oikeastaan Oudin vieraana. Hän on muuttanut käsitystäni ruotsalaisista.

Varjele, kuinka me nauroimme tässä kerran Pallen tunnilla. Keskellä hyvin korkealentoista ja tieteellistä esitystä monsuunituulten synnystä, huomautti Palle äkkiä terävästi: »Pekka, mene pesemään kaulasi!»

Pekka lähti tietenkin, mutta puolitiessä ovelle hän kääntyi ja kysäisi (ilmeisesti ihan viattomana): »Saanks' mä pestä kädet kanssa?»

»Kyllä», huusi Palle hytkyen, »ole niin ystävällinen!»! Ja voit uskoa, että hirnuimme. Olin aivan läkähtyä.

25. 5. Maanantai.

Olin Anin kanssa Pohjoismaiden koululaiskongressin päättäjäisjuhlassa. Siellä oli hyvin kaunista. Esitettiin historiallisia kuvaelmia Suomen kansan vaiheista aina pakana-ajasta vapaus-

sotaan saakka. Ja sitten soitettiin »Finlandia». Ooo! Se oli suurenmoista.

Mutta ikävä kyllä Ani ja minä riitelimme siellä. Ilkka oli näet mukana myös näyttelössä erästä poikaa kansanjoukossa. Huomautin Anille, että hänellä on tuohon osaan aivan liian setämäiset liikkeet. Mutta Ani vastasi: »Jos et olisi tietänyt, että tuo on Ilkka, niin olisit kai sanonut hänen näyttelävän hyvin.» Silloin minä raivostuin, tietenkin aivan suotta, sillä nyt kun ajattelen tuota perästäpäin, huomaan, ettei se kai ollut »niin pahasti tehty kuin tarkoitettu». No niin, minä siis tiuskasin, että hän voisi antaa minun olla rauhassa Ilkalta; he voisivat helliä häntä niin paljon kuin halusivat. Siitä se alkoi. Ani ei vastannut mitään, mutta hetkistä myöhemmin hän korjasi jotakin, mitä tein tai sanoin, ja silloin minä toden teolla suutuin. (Olen ennen luullut, että suoruus on hyve, ja niinhän se onkin, mutta *liika* suoruus on kamalaa.) Sanoin, ettei hänen aina tarvitse näykkiä ja näykkiä minua vioistani, ei sellainen ole mitään oikeata ystävyyttä (juuri niin Lea sanoi *minulle* joulun aikaan). Ja Ani vastasi, että *todellisten* ystävien tulee olla suorita keskenään ja sallia vikojaan korjattavan eikä suuttua siitä. (Juuri niin *minä* sanoin Lealle jouluna. On todellakin terveellistä minulle nähdä teoriani käytännössä.) Koetin selittää Anille, mitä tarkoitin, mutta hän ei ymmärtänyt enempää, kuin minäkään ymmärsin Lean tarkoitusta viime talvena. Emme kuitenkaan eronneet ilmiriidassa, vaan hiukan kylmennein välein.

26. 5.

Minulla oli *kamala* Frekan tunti. Jokainen Helsingin koulu on tänä keväänä saanut hullunkurisia »liikarasisuskaavakkeita» jaettavaksi oppilaille. Sellaisessa on mm. kysymys: Mikä on mieliaskartelusi koulun ulkopuolella? Kun kaikki muut »mieliaskartelut» oli kerrottu Frekalle, lukeminenkin, kysyi hän onko kellään vielä jotakin muuta. Viittasin silloin ja sanoin rehellisesti: »Minulla on kirjoittaminen.»

»Mitä», huusi Freka — tai melkein huusi — ja sitten hän nauroi. Koko se ensiluokan juttu muistui arvatenkin hänen mieleensä ja hän kysyi nauraen:

»Panenko siis listaan runojen kirjoittaminen?» Luokka räjähti ja minä lensin tulipunaiseksi.

»Ei — en minä kirjoita runoja!» kiljaisin hädissäni ja myöhemmin en enää uskaltanut korjata sitä. Luokka nauroi ilman, niin että oli katketa, ja kaikenlaisia kokkapuheita sateli ylitseni. Varsinkin Jukka kunnostautui.

Kun hän juuri huusi: »Saima, suuri runoilijatar!» ja muut nauroivat, huusin minä metelin läpi takaisin: »On parasta, Jukka, ettet arvostele muita itsesi mukaan», mikä heti käänsi naurun joksikin aikaa Jukkaan.

»Mitä sinä sitten kirjoitat?» kysyi Freka, jahka luokalta sai suunvuoroa.

»En minä oikein tiedä», sammalsin hämilläni. Olin kyllä luullut, että luokka hiukan nauraisi, mutta unissanikaan en olisi osannut kuvitella, että se olisi näin kamalaa. Olin aivan purskahtaa itkuun, vaikka nauroinkin muiden mukana. Freka huomasi sen (arvatakseni) ja huomasi myös itse olleensa julma minua kohtaan ja lopetti äkkiä luokan pilanteon. Mutta en tahtoisi elää noita muutamia minuutteja mistään hinnasta uudelleen.

»Kirjeitä», jatkoin, »ja päiväkirjaa — ja — ja» — vaikenin neuvottomana.

»Ja se toimittaa lehteä», kiljui Jukka innoissaan. »Opettaja, opettaja, niillä on sellainen seura, jolla on lehti» — Jukan ääni hukkui tiedonantoa seuraavaan naurunpurskahdukseen.

»Panenko siis: lehden toimitus?» kysyi Freka.

»En minä toimita lehteä!» valehtelin taas yhä punaisempana. Tai oikeastaan puhuin totta, sillä kysymyksessä olevana aikana en ollut kertaakaan kirjoittanut Majakkaa.

»Panenko sitten kirjeiden kirjoittaminen?»

»Ei — ei, en minä kirjoita vain kirjeitä», sammalsin.

»Minä panen kirjallisia harrastuksia», päätti Freka.

Ja minä istuin »rauhallisesti», vaikka olisin tahtonut juosta, juosta, juosta, kunnes tulisin kotiin, ja syöksyä vuoteeseen ja painaa pääni pieluksen alle ja itkeä, itkeä itseni nukuksiin. Sen sijaan sain nauraen ottaa vastaan »kohteliaisuuksia» suuresta »kirjailijattaresta» ja pilailta muiden mukana. Jos *Sinä* olisit ollut siellä, Maija, niin ethän *Sinä* olisi nauranut? Ethän?

Nähtävästi Freka oli kertonut tapauksen opettajahuoneessa. Seuraava tunti oli saksaa ja saimme kirjoitukset takaisin. Sain 6. Antaessaan vihkoani minulle lausui opettaja pisteliäästi: »Ja Saima, hän näkyy taas oleskelleen mielikuvituksen maailmoissa!» Ja kun Oudin luokan johtaja kyseli heiltä mieliharrastuksia, sanoi hän Oudille: »No, sinulle voisi kai myös panna kirjoittamisen mieliaskarteluksi» jne.

Kun tulin tällöin koulusta kotiin, olin hyvin kuohuksissani ja päätin, että huomenna *en menisi* kouluun. Onneksi minulla oli nuha, ja kun vielä kerroin äidille koko jutun, sain jäädä kotiin. Oli näet taas Frekan tunti, ja silloin piti lopullisesti järjestettämän kaikki kaavakkeita koskevat seikat, jolloin »kirjalliset harrastukset» tietysti taas tulisivat puheen alaisiksi.

K E S Ä

1926

1. 6. Tiistai.

Istun par'aikaa rantakalliollamme ja nautin elämästä ja kirjoitan. Peipposet laulavat täällä vierellä niin ihanasti ja riemuitsevasti, että sydämeni on pakahtua onnesta. Koivujen valkeat rungot hohtavat satumaisina metsän salaperäisestä vihreästä hämärästä, ja tuuli suutelee hyväillen kasvojani. Valkovuokkoja kasvaa tuhansittain metsässä kuin hohtavia lumikinoksia. Ja minä rakastan elämää!

— Aloitan alusta. Lauantaina saavuimme ensin junalla Siuntioon ja sieltä autolla tänne. Oi, se oli ihana matka! Ajoimme puhtauttaan hohtavien tuoreiden niittyjen ohi. Ajoimme ihmeellisen vehreyden, hentojen koivikoiden ohi. Ajoimme viljavainioiden ohi ja ajoimme pienten solisevien, nauravien purojen ohi. Ja sitten saavuimme Ahtialan alatielle ja näimme valkorunkoisten, vehreiden koivujen keskeltä pilkoittavan jotakin punaista — siellä oli vanha tuttu Heimo, oma rakas koti!

Rakas Maija, sinähän et vielä tiedäkään, millainen kesäkotimme on. Siis lopetan runollisen lennokkaat kuvaukseni ja alan selittää Heimoa. Huvilan edessä on Kirstin hiekkakasa ja neljä suurta kunnioitusta herättävää pihakoivua. Sitten tulet pikkuverannalle, jossa usein juomme iltapäiväkahvia. Sen viereisestä eteisestä pääset isän huoneeseen ja makuuhuoneeseen sekä saliin. Iso veranta toisella puolen taloa on hyvin suuri. Siellä me usein kauniilla ilmalla syömme päivällistä. Ullakon portaiden yläpäässä on halli valkoisine huonekaluineen. Siitä

oikealle on Tapanin huone, jossa on ihana parveke. Siitä näkyy koivikon yli järvelle ja sekä päivännousu että -lasku. Vasemmalle on Oudin ja minun huone punertavine seinäpapereineen ja valkeine huonekaluineen. Taloa ympäröi joka taholta ihana koivikko, jossa kasvaa puolukoita, mustikoita ja kaikenlaisia kukkia.

Hyttysset ahdistavat niin hirveästi, että lopetan tähän.

8. 6. Tiistai.

En ole muistanut sinua, Maija, täsmälleen viikkoon. Mutta se on puolustettavissa; olen näet kirjoittanut Anille 16 sivua, Biitulle 7, Katille 8 jne. Suurenmoista, eikö totta! Ai niin, ja vielä Isoäidille 7. Sääli minua, Maija.

No niin, siis ensin kaikki uutiset. Huomaan, että päiväkirjassani on paljon enemmän »sieluntaistelujani» kuin kertomusta, tai jos voin käyttää sitä nimitystä, se muistuttaa »rakkausromania» eikä »toimintaromania», toisin sanoen siinä on paljon enemmän tunnetta kuin järkeä. (Mutta niinhän minussa itsessäni on.)

Arvi on tullut Ahtialaan. Hän on miehekkäin kaikista serkuista. Äiti, isä ja Olga jäivät Helsinkiin hommaamaan muuttoa. Ja eilen illalla me vasta pidimme hauskaa. («Kun kissa on poissa, niin hiiret tanssivat pöydällä.») Meille on tullut kesäksi uusi palvelijatar, virkeä, hauska 20-vuotias karjalainen. Ajoimme tietysti ensin Tapanin sänkyyn ja sitten rupesimme hulluttelemaan. Laitoimme runokirjeitä tai oikeastaan minä keksin runot ja Outi toimi kirjurina ja Maila ja Anni vain nauroivat.

Mistähän minä voisin vielä kertoa? Luulen, että on paras mennä nukkumaan, kello on jo 10 i.p. Ja aion huomenna herätä auringon noustessa ja ihaila aamuruskoa ja ruveta kirjoittamaan. Hyvää yötä, rakas Maija!

9. 6. Keskiviikko.

Voit arvata, mitä minun »auringon kanssa kilpaa nousemi-

sestani» tuli. Yö oli myrskyinen eikä auringon nousua voinut lainkaan nähdä. Kävin monta kertaa parvekkeen lasioven takana kurkkimassa, mutta kun ei mitään näkynyt, paneusin kaikessa rauhassa takaisin makuulle ja nukuin kuin tukki klo 9 :ään asti. Mutta ensi yönä aion toteuttaa päätökseni. Nyt minun täytyy mennä vaihtamaan vedet pesukomeroomme.

Outi ja minä siivoamme kesäisin aina oman huoneemme.

26. 6. Lauantai.

Äsh! Olen raivoissani! Painan 62 kiloa. *Kuusikymmentäkaksi!* Se on hävytöntä, enkä saata sitä uskoa. On mahdotonta, että olisin lukukauden loputtua lihonnut 2 kiloa 300 g ja että Lea olisi minua $4\frac{1}{2}$ kiloa kevyempi, vaikka hän on niin paljon pitempi. Se ei mene takomallakaan minun kallooni. Mutta täytynee kai uskoa. Olen murtunut!

28. 6.

Luin Hilda Käkikosken (hän on ihanteeni) elämäkerrasta tämän. Se on hänen päiväkirjastaan. Osaan sen ulkoa.

»Naisasian tarkoitus on, että jokainen nainen, joka on saanut kodin, tuntisi olevansa onnellinen kodissaan, ja jokainen nainen, jolla ei ole kotia, tuntisi olevansa tarpeellinen yhteiskunnassa ja toisi työllään siunausta ihmiskunnalle.»

Minä rakastan tuota lausetta.

Tietysti naisasia on ehdottomasti oikea. Mielestäni ei ole kysymystäkään muusta. Mutta tiedätkö, joskus minusta tuntuu, että naisilla on sittenkin joku *jalompi* elämäntyö kuin oppiarvot, »harrastukset», julkinen toiminta jne.

Luulen, että Jumala luodessaan naiset loi heidät kodin vaalijoiksi, lasten hoitajiksi, miesten sydämiksi ja hyviksi enkeleiksi. Loi heidät pienimmiksi, jotka ovat suurimmat. Antoi heille ihanimman siunauksensa, lapset ja äitiyden. Mutta se on liian vähän nykyajan naiselle. Nykyajan nainen, joka kaiken muun maailmassa kehittyessä on luonnollisesti myös itse kehittynyt, vaatii enemmän. Hän vaatii harrastuksia, oppia, elämää

kodin ulkopuolella, hän tahtoo *miehen elämän oikeudet*. Ja mielestäni on väärin, *on ikiväärin*, ellei hänelle niitä anneta. Ja uskon, että se on Jumalan tahto.

Se on selittämätöntä!

2. 7. Torstai.

Ani on täällä. Se on hurmaavan hauskaa. Ja nyt on minun mentävä Ahtialaan. Terve! Jatkan huomenna. Olen näet siellä yötä. Suurenmoista!

2. 7. Perjantai.

Ei ollut niinkään suurenmoista. Me näet luimme ääneen Conan Doylea, ja siinä oli niin kammottava kertomus. Se oli hirveää. Minä aivan vapisin. Tiedäthän, että olen heikkohermoinen ja altis vaikutuksille. Kertomuksen lopussa olin kuin sairas. Se *oli* todella kaameaa! Rupesimme keskustelemaan sen loputtua. Ehdotin, että kuvaisimme toisillemme ihannemiehemme. Ajattelin aivan oikein, että se antaisi mieltiskelyn aihetta.

Lea kuvasi ensin, ja me kuuntelimme hetken. Mutta ilmassa oli jotakin niin kammottavaa. Minusta tuntuu, kuin olisin hengittänyt kummituksia sisääni. Istuimme yksin Ahtialan suuressa tyylikkäässä salissa ikkunan ääressä kaikki kolme. Kello oli noin 12, ja ulkona oli pelottavan rauhallista ja hämää. Ani ja minä istuimme sylikkään, olin kertomuksen aikana pyytänyt häntä muuttamaan viereeni. Sitten Lea kuvaillessaan sattui saamaan kasvoilleen jonkin kummitusmaisena, verhotun, kaamean ilmeen, ja se hermojännitys, jossa olin ollut kaiken iltaa, äkkiä purkautui. Kirkkaisin heikosti, enkä epäile, etteivätkö Lea ja Ani hätkähtäneet. Heittäydyin selittämättömän pelon vallassa taaksepäin, ja Lea sanoi perästäpäin, että olin aivan kauhistuttavan kaamean näköinen ja että silmäni tuijottivat aivan kuin erään mielipuolen silmät, jonka hän oli nähnyt, ja käteni olivat jäykät ja sormet koukistuneina. Tytöt alkoivat säikähtyneinä luulla, että olin vakavasti sairas. He ehdottivat, että menisimme nukkumaan.

Lea ja Ani sytyttivät kynttilät, ja ne loivat kaameita varjoja seinille. Kaikki oli niin kamalaa, että rupesin uudelleen nyyhkyttämään. Ymmärrät, Maija, miten kaamealta se kuului hämärässä. Lea ja Ani vapisivat. Sitten Lea astui »urhoollisena suomalaisena» ensin sisään makuuhuoneeseen. Minä seurasin häntä kalpeana kuin varjo ja väristen ja nyyhkyttäen. Sytytimme lampun makuuhuoneessamme. Onnettomuudeksi oli sähkössä sinä iltana vika; lamppu levitti vain kaameata aave- maista, kelmeätä valoa. Riisuuduimme niin nopeasti kuin saatoimme. Sitten kesken sitä säpsähdin, kirkkaisin ja aloin jälleen epätoivoisesti nyyhkyttää. Ani oli pudottaa vesilasin ja hammasharjan, mutta Lea sai malttinsa takaisin ja antoi minun rauhassa itkeä pää hänen olkaansa vasten. Kun vihdoin olin päässyt sänkyyn, päätin juhlallisesti, etten enää *koskaan lukisi salapoliisiromaaneja*. Jumala auttakoon minua pitämään valani! Sillä sinä et saata uskoa, miten kauheasti olen hävennyt raukkamaista, epäsuomalaista pelkoani ja sitä, että omalla pelollani kauhistutin vielä toiset, jotka kuitenkin koko ajan olivat niin luonnottoman kilttejä minua kohtaan.

8. 7. Torstai.

Istun »Kodissa». Ai, mutta en ole vielä kertonut sinulle enempää Kodista kuin Valtaistuimestakaan. Kulkiessani löytöretkillä erästä kapeata polkua pitkin saavuin hämärän kuusikon halki tänne.

Tämä on ihana tummien kuusien ympäröimä sammalmattoinen aukea. Sen keskellä on iso, jyrävä, osaksi sammalen peittämä kivi, Valtaistuin, sen vieressä pienempi, Porras. Portaani ja Valtaistuimen välillä säilytän pientä muistiinpanolehtiötä ja kynää »runollisen innoituksen» varalle. Vanha korkea kuusi ojentaa oksiaan suojelevasti. Sen nimi on Äiti. Nytkin ne kutittavat niskaani, kun istun täällä kirjoittamassa.

Tämä näet on Koti.

Ja kyllä se onkin suloinen paikka. Lähellä Valtaistuinta on kaksi hienoa, korkeata sananjalkaryhmää.

Makasin kerran 2 1/2 tuntia Valtaistuimen juuressa, uneksin ja nukuin. Ja muurahaiset (niillä on pesä täällä lähellä) pitivät häiritsemättä maantietä vatsani yli. Nyt on ilta ja täällä on kauheasti itikoita. Läiskis! — taas kuoli yksi. Mutta ne syövät minut elävältä. Lähden kotiin.

10. 7. Lauantai.

Tänään on Saimanpäivä, siis minun nimipäiväni. Ilma on *ihana*, niin lämmin ja suloinen ja »suvinen tuulihenki leyhkii» pihakoivujen latvoissa. Taivas on sees ja kirkkaansininen, pienet palleroiset lumivalkoiset pilvilapset ovat siellä purjehtimassa. Aurinko loistaa täydeltä terältä ja on aukaissut Mustialan-ruusupensaamme suloiset, vaaleanpunaiset nuput. Äiti toi minulle kahvia vuoteeseen, ja tarjottimella oli vihko noita ihania puolipuhjenneita ruusuja. Ne tuoksuvat niin kiehtovasti.

Tahtoisin juosta metsään sinä, Maija, mukanani ja kertoa sinulle kaikki, mitä ajattelen. Eilen en saanut puoltakaan paperille siitä, mitä olisin tahtonut kertoa.

Mutta se on mahdotonta!

Heli ja Lea tulevat meille kahville. Ja minun on haettava kukkia sisään — kasoittain. Rakastan kukkia. Ja kirjoituspöytäni on siivottava, ja nyt on lauantai jne.

Jatkan heti kun ehdin.

Illalla.

Oi Maija! Olen vieläkin aivan kuohuksissani. Isä on koettanut ajaa järkeä itsepäisiin aivoihini, ja äiti on säestänyt häntä »hiehonkatseillaan».

Nim. tällaisilla. »Niin — kun minä — olin — sinun — ikäisesi — intoilin — minäkin — sinun — laillasi — mutta — nuoruus ja — hulluus — vanhuus — ja — viisaus — Usko se — nuori — ystäväni.»

Ja sitten äiti puhuu välistä aivan hiehonsävyllä. (Nimitän sitä niin, koska en keksi sattuvampaa nimeä. Kotilieden eräessä

jatkokertomuksessa sankari nimitti »hiehonsilmiksi» liikuttavia, äidillisiä, lempeitä, ruskeita silmiä. Ja se on totisesti hyvä nimitys.)

Ja minä *vihaan* hiehonhetkiä!

Tietysti he ajattelevat minun parastani ja rakastavat minua jne. Uskon, mutta en *tahdo* ymmärtää. Kaikki, mitä he sanovat, vahvistaa vain omaa »tyhmää» ajatussuuntaani.

»Toivoisin, että sinä uskoisit nyt tämän asian etkä ehdoin tahdoin löisi päätäsi seinään», sanoi isä herttaisesti, vaikka tuolla »olen — minäkin — ollut — nuori»-sävyllä.

Tietysti isän mielipide on *viisaampi* ja *kokeneempi*. Siinä on tervettä järkeä jne.

Minä *vihaan* tervettä järkeä. (Se on melkein ruumiillistunut käsite.)

Tietysti se, että minä panen vastaan, on tyhmää jne.

Mutta en aio peräytyä, ennenkuin olen lyönyt *itse* pääni seinään!

Kirjoitan tätä vuoteessa ja tuskin näen kirjaimia. Mutta minun täytyy kirjoittaa.

Koetan pitää periaatteenani: On parempi tehdä tyhmästi, että olisi hyvä omatunto, kuin viisaasti ja saada huono omatunto.

Juuri tämä periaate on tyhmä, mutta mielestäni oikea.

14. 7. Keskiviikko.

Oi kauhistus, kuinka minua harmittaa!

Olen ollut sika! Ei kun aasi! Oikein pitkäkorvainen nim. Toisin sanoen auttamattoman huolimaton!

Olen hukannut sormuksen, erään Lean sormuksista!

Se oli ohkainen, kapea kultarengas, ja jalokiven asemasta oli siinä pieni emaljoitu leppäkerttu. Ja se oli perin herttaisen näköinen. Ja minä hukkasin sen! Tänä aamuna!

Menin Lean kanssa uimaan, ja tuo kovan onnen sormus liukui kädestäni ja vierähti kalliota myöten järveen.

Koetimme kaikki keinot ja haimme ja sihtasimme ja haimme,

mutta ranta on kivistä, emmekä löytäneet. Heli, Outi, Maila ja pikkupojat tulivat auttamaan, ja haimme yhä uudestaan, mutta etsintä oli toivotonta.

Toini-täti oli Helsingissä ja on juuri tullut. Ja oi, 15 minuttin kuluttua pitää minun mennä tunnustamaan hänelle, että olen huolimattomana aasina hukannut kultasormuksen, jonka hän itse on antanut tyttärelleen.

Olen aina hiukan pelännyt Toini-tätiä. Hän on niin arvokas ja vaativa. Ja sinä et voi uskoa, kuinka kamalasti pelkään sinne menoa. Vatsani on ollut kipeä jo pitkän aikaa vain häpeästä ja harmista ja pelosta. Tiedäthän, sellainen kolottava, inhoittava, puuduttava, kamala tunne.

Tietenkään se ei ole niin kamalaa käytännössä kuin teoriassa. Mutta minun henkinen tilani muistuttaa elävästi — en tiedä mitä.

Ainakin se on sukulaissuhteessa ramppikuumeeseen — esim. konventissa. Mutta siihen sisältyy myös iloista odotusta. Ja sitä ei tässä ole hiukkaakaan.

Oi Maija, pidä peukaloa! Sinä et voi uskoa, kuinka minä häpeän ja kuinka minua pelottaa. Se on tietysti lapsellista — mutta oi kauhu! Nyt minun on mentävä!

15. 7. Torstai.

Kaikki meni paremmin kuin odotin. En viitsi nyt siitä puhua. Tein pienen skandaalin tietystikin. Mutta Maija, ajattele, minä olen saanut kirjan nimeltä »Sata runoa maailman-kirjallisuudesta»! Ajattele, 100 uutta runoa! Yksikin (nim. hyvä) on omiaan saamaan koko maailmani ruusunhohtoiseksi. Jahka olen siivonnut, hiivin Kotiin tai muualle metsään ja ah! — nautin.

16. 7. Perjantai.

Oikeastaan minun pitäisi joskus esitellä sinulle meidän perhe.

— — —

Outi on vanhin meistä lapsista. Hän täyttää pian 15 vuotta.

Hän on hyvin pitkä ja hoikka. Hänellä on aika tumma ohimoilta kihartuva tukka. Hänen nenänsä on ikuiseksi ylpeydekseni (ja salaiseksi kateudekseni) täydellisen kaunis; se on ohut, hieno ja suora. Iho on tumma. Hän on suloisen näköinen.

Luonteeltaan hän on aika kiivas, mutta hillitsee itsensä hyvin. Hän on tervejärkinen, käytännöllinen, lahjakas, viisas (erittäin naisellinen). Hän on iloinen, aika vitsikäs, nasevasanainen, suloinen, toverillinen. Hän on umpimielinen useimmille, eikä hän minullekaan (luullakseni) kerro kaikkia tunteitaan. Mutta hän on niin äärettömän ymmärtäväinen ja herttainen, esim. myöhään illalla, kun minä saan innon »päälleni» ja minun täytyy nousta vuoteesta ja kirjoittaa.

Tapani on 9-vuotias, hauskanäköinen, vaaleatukkainen, harmaanvihertäväsilmäinen, pystynäinen indiviidi, aivan kamala urheiluinnessaan. Ei ole sitä hetkeä, jolloin hän ei ajatteli urheilua. — Hiukan liioiteltua, tietysti. Hän on intohimoinen juoksija ja keihäänheittäjä ja harrastaa kaikkia muitakin urheilulajeja. Rehellinen, lapsellinen, herkkä, aika hauska. Ikäväkseni on minun myönnettävä, että riitelen hirveästi hänen kanssaan.

Kirsti (eli Titti) on kohta 3-vuotias ihastuttava pikku veitikka. Hänellä on ihmeellisen kaunis kullannpunainen olkapäille ulottuva kihara tukka — auringossa se saattaa loistaa ja hehkua kuin tuli. Hän on hyvin vilkas, ja hänellä on herkkä ja terävä havaintokyky.

20. 7. Tiistai.

Äiti on tullut!

On ihanaa, että hän on taaskin kotona, vaikkakin »kultainen vapaus» on suloista vähän aikaa.

Hän toi minulle sinisen pukukankaan, ja minulle alkaa kauhea työ, kun rupean sitä ompelemaan. Sillä inhoan ompelemista, niinkuin yleensä taloudessa puuhaamista. »Mitä toi tommoinen on?!» sanoo Olga puuskuttaen, kun huokailen ommellessani pienintäkin saamaa. Pelkään, että olen perin epä-

naisellinen luonne — tai oikeastaan tiedän sen. (Sinä, Maija, olet muuten eri taitava ompelemaan ja näppärä sormistasi. Sekoitan sinut kokoon kaikista niistä hyveistä, jotka eivät »sijaitse» minussa.)

Olen nykyään innostunut urheilemaan ja mietin, että laitaisin pukukankaastani pienen viehättävän urheilupuvun. Siitä tulisi ihastuttava (— jos nimittäin koskaan saisin sitä valmiiksi).

Huomaan muuten, että olen päiväkirjassani puhunut kamalan vähän vaatteista, paitsi tietysti näyttämövaatteista, mutta mielestäni ei sitä oteta lukuun.

Oikeastaan pitäisi minun olla ylpeä siitä, että olen niin vähän turhamainen. Ja tietysti minä olenkin. Hik!

Muuten oikeissa kirja-päiväkirjoissa aina puhutaan vaatteista, kuten esim.:

»Sinä iltana oli minulla yllä neilikanpunainen silkkipukuni, joka oli juuri saapunut ompelijattarelta. Katsoessani kuvastiin täytyi minun myöntää, että *olin* kaunis.» Jne.

Muuten on hassua puhua »oikeista kirja-päiväkirjoista», koska tavallisesti juuri ne ovat väärennettyjä — tarkoitan keksittyjä. Ja koska minulla ei ole pienintäkään aikomusta julkaista tätä »henkevää tunnekoelmaa», voin jättää nuo mietteet.

Nyt on niin pimeä, etten näe enää kirjoittaa.

Hyvää yötä, Maija!

22. 7. Torstai.

Tänään sataa! Taivas on harmaa ja eloton ja kolkko.

Ja kyllä jo saakin sataa, kun on 3—4 viikkoa ollut poutaa. Luonto suorastaan *huutaa* sadetta. Koivut ovat kellastuneet, sananjalkapensaat kuolleet, marjat kuivuneet jne.

Minulla pitää olla 160 kasvia, ja ajatteles, minulla on vain 139. Kamalaa! En ymmärrä, mistä saan loput.

Yleensä en harrasta luonnontieteitä. Lempiaineeni ovat ainekirjoitus, historia, geometria. Rakastan ainekirjoitusta! Vahinko, että Palle opettaa luonnontieteitä. Hän on niin hauska opettaja.

On hassua ajatella, että olen 13-vuotias. Vasta eilenhän täytin 12 vuotta ja sain äidiltä sormuksen syntymäpäiväksi, ja viikko sitten olin 10-vuotias. Ja tuntuu, kuin olisin ollut valmistavassa koulussa vasta vuosi sitten. Ja vielä 2 vuotta eteenpäin, ja olen 15-vuotias, käyn syksyllä rippikoulun ja pidän tukkaani nutturalla, ja minusta käytetään nimitystä »nuori tyttö». Se on eri intresanttia ja pelottavaa ja hauskaakin — ja toisaalta toivon olevani vielä herttainen, iloinen, lörpöttelevä, viaton pienokainen lastenkamarissa.

Välistä tuntuu minusta, että olen vuosia ollut täyskasvanut ja että olen esim. Leaa henkisesti paljon vanhempi. Toisinaan taas tunnun aivan ujolta, lapselliselta 7—9-vuotiaalta.

Huh! Elämä on eri hassua!

Täällä naapurin täti käsittää minut pikkulapseksi Leaan verrat-
ten, eikä se ole erikoisen smikraavaa. Esim. kun Lea tulee sinne, sanoo täti: »No, tule sinä, Lea, meidän aikaihmissen kanssa, eihän sinua kuitenkaan enää lasten leikit huvita. Juttellaan jotain yhdessä. Ei, Eila, sinä et saa nyt mankua Leaa, ei hänestä aina ole niin intresanttia olla pikkulasten kanssa.»

Ja kun minä tulen sinne, niin:

»No, sepä oli hauskaa, että Saima tuli tänne! Eila onkin jo kaivannut niin kovasti Saimaa. Eilaa! — kuulitko, Saima on tullut tänne leikkimään sinun kanssasi. Kylläpä se Saima on kiltti!» jne.

Joten näet, että meidät otetaan eri tavalla vastaan. Ja minä olen kuitenkin Leaa melkein kuusi kuukautta vanhempi. Vaikken silti tahdo väittää, ettei Lea olisi *aikaihmissäisempi*.

Myöhemmin.

Ahtialassa on nykyään herra ja rouva von Tirpitz. Koska äiti tuntee rouvan, tulivat he tänään meille päiväkahville. Rouva on pitkä ja laiha, aistikkaasti puettu ja ehdottomasti aatellinen. Ylhäiset piirteet, tuuheaa tummanruskeaa tukka ja ihmeellisen kauniit silmät. Herra on tyylikäs, hienonnäköinen, kuulemma eri vitsikäs kuten rouvakin, ja hänellä on ihanat kädet — hyvin-

hoidetut, pitkät, kaidat, sopusuhtaiset. He eivät osaa lainkaan suomea, ja minun saksan taitoni on perin vähäinen. En siis ymmärtänyt, mitä he puhuivat. Tuli puhe minusta, sen tiedän, koska rouva mainitsi »die andere Tochter» ja sitten hän katsoi minua ja huomautti suloisesti hymyillen äidille jotain »schöne Geschichte»stä. En voi muistaa, mitä se merkitsee. Schöne on luonnollisesti kaunis, mutta mitä on Geschichte? Onko se puku vai tukka vai kasvot — niin, muistelen, että se on kasvot. — Mutta se tuntuu niin mahdottomalta. Yhtähyvin voisi hän sanoa, että minulla on häntä tai hento keijukaisvartalo. Sillä tiedänhän, etten ole kaunis.

Outi on äidin kanssa juuri näyttämässä heille alakertaa, eikä minulla ole ollut tilaisuutta kysyä häneltä, mitä rouva von Tirpitz oikein sanoi. Kas niin! Nyt he tulevat ylös.

Minulle tuli kauhea kiire saada kirjani työnnetyksi laatikkoon. Nyt he ovat menneet, ja olen taas yksin huoneessani. Niin, minua huvittaisi todella tietää, mitä »Geschichte» merkitsee. On perin jännittävää kuulla arvosteluja itsestään.

Oikeastaan se kyllä voisi olla pukukin, sillä minulla on kaunis puku, ohkaista vaaleansinistä, pehmeää kangasta, jossa on kullanuskeata kiiltolankakirjailua (kirjailtu kuin minun hiuksillani, ilmoitti Lea runollisesti) ja kaunismallinen. Kas, niin siinä kolmas kerta, jolloin mainitsen vaatteista.

Illalla :

Sika!

Sehän onkin »kauniita kertomuksia»!!

Rouva von Tirpitz oli sanonut, että kun hän viimeksi oli Ahtialassa, laitoin minä »kauniita kertomuksia».

Sika!

Lukuunottamatta harmia siitä, etten ollutkaan kaunis (ihminen on aina iloinen imarteluista, vaikka ne eivät olekaan ansaittuja), niin olen raivoissani tuosta »kertomuksista».

Eikö kukaan voi antaa minun olla rauhassa!

Myöhemmin.

En ole vielä kertonut sinulle eräästä suorastaan käsittämättömästä ja ihmeellisestä ja kuitenkin niin henkeäsalpaavan ihanasta seikasta.

Olen antanut Ilkalle anteeksi!

ILKALLE!

En voi sitä ymmärtää, mutta tunnen ja uskon, että se on totta.

Minä en edes vihannut häntä, inhosin vain, ja sitä hän on vielä paljon vaikeampi voittaa.

Aivan kesäkuun alussa sain eräänä iltana hirveitä omantunnon-tuskia, kun tunsin inhoavani Ilkkaa. Oikeastaan Märtha oli rikkonut minua vastaan paljon enemmän kuin Ilkka, mutta en ymmärrä, miksi inhosin paljon enemmän Ilkkaa kuin Märthaa. Se kai johtui siitä, että olin harkitsemattomassa avomielisyydes-säni paljastanut hänelle liian paljon »sisäistä tunnerikkauttani» ja häpesin sitä. Ainakin nyt tuona iltana itkin itseni nukuksiin.

Sitten kesäkuun lopulla alkoi tuo uudestaan. Eräänä iltana istuin myöhään sängyssäni ja kärsin ja kirjoitin ja kirjoitin.

Oi Herra, vuoksi Poikas ainokaisen,
sieluuni anna Henki taivainen.

Sä sano sana vain, niin heti taidan
anteeksi antaa sekä rakastaa.

Oi Luoja, lopeta jo kärsimyksen!

Oi auta, Isä, lastas horjuvaa!

Paneuduin pitkälleni ja odotin tuota taivaallista virvoittavaa Henkeä, jonka läsnäolon olin Märtha-jutussa saanut niin selvästi tuntea. Mutta ainakin minuutti tai pari kului tuskaisessa jännityksessä. Muistin eräänä sekuntina ajatelleeni: En tahdo, että kiihtynyt mielikuvitukseni saa taas tehdä minulle kepposen. Odotan *oikeata* HENKEÄ. Oi Jumala, anna minun tuntea se!

Kului vielä vähän aikaa. Ulkona oli kesäkuun vilpoinen, vihreä hämärä, huoneeseen tulvi kesän hämärää valoa, mutta minä makasin herpautuneena vuoteellani. Ja silloin se tuli.

Se ikäänkuin hiipi esiin, ja minä en saattanut uskoa onneeni. Mutta sitten se tulvasi sydämeeni kaikkivoittavana, virvoittavana virtana. Minä tunsin Jumalan läsnäolon, en voi selittää

miten, mutta tunsin vain. Jotain niin taivaallisen suloista, niin auvoisaa oli tullut minun rauhattomuuteni sijaan. Ja oi, suuressa onnessani minä tunsin rukoilevani Ilkan puolesta.

Aamulla heti herättyäni kirjoitin kiitosrunon.

Oi Maija, en olisi uskonut, että anteeksiantaminen ja itsensä voittaminen on niin taivaallista. Oi kiitos, Jumalani!

8. 8. Lauantai.

Nyt saan vihdoinkin tilaisuuden kertoa sinulle kaikki, mitä on tapahtunut viime päivinä. Eilen minut keskeytettiin.

Taneli istuu minua vastapäätä — hän asuu nykyään meillä — ja harjoittelee pikakirjoitusta. Hän on tullut aika hauskaksi tänä kesänä. Hän on muuten kaunisvartaloineen, vaaleatukkainen »nuorukainen», jolla on »myöhästynyt» aatelisnenä. Aika vitsikäs, urheiluintoinen, uhkarohkea.

Esitän tässä sinulle oikein ensiluokkaisen näytelmän — ja se olisi voinut päättyä surullisesti.

Lea ja minä seisomme alastomina rantakalliollamme. Lealla on uimamyyssy päässä, mutta minun tukkani on auki, ja kuivatan sitä tuulella. Verryttelemme jäseniämme ja voimistelemme. — Selällä on kova myrsky. Vaahtopäiset laineet lyövät rantaan ja ulappa on mustansinipunerva, jota vastaan lakkapäät näyttävät lumivalkeilta. Järvi on huumaavan kaunis, mutta pelottava.

Peitsalon niemen takaa ilmestyy äkkiä purjevene. Tiedämme, että se on Tanelin, ja seuraamme ihailen sen komeata menoa. Samassa valkea purje kallistuu — vene vaappuu — purje katoaa aaltoihin noustakseen jälleen ylemmäs.

Kalpenemme. Tartun Leaa käteen ja puristan sitä kovasti. »Se on Taneli», kuiskaan käheästi. Sieppaan äkkiä puvun ylleni ja kuiskaan: »Minä juoksen ylös hakemaan apua.»

Lähden lentämään. Polulla on kuusenneulasia, käpyjä ja kiviä, mutta en huomaa ensinkään, että loukkaan paljaat jalkani. Polun taiveessa huudan: »Vedä vene vesille!» ja jatkan juoksua. Tukka hulmusi perässä.

Mutta rantatöyräs on kamala. Juoksen, juoksen, mutta se

näyttää vain kohoavan taivaaseen asti. On kuin unissa, etten pääse ensinkään eteenpäin. Jalkani tuntuvat lyijynraskailta, koko ruumiini on jääkylmä. Kaikki kauhunkuvat liikkuvat mielessäni, mutta niiden läpi on minulla vain yksi ajatus: »Isän luo!»

Juoksen, juoksen, matka tuntuu loputtoman pitkältä. Tanelin henki riippuu jaloistani. Syöksyn isolle verannalle, avaan oven — ei ketään. Salin ovella koetan huutaa »tänne!», mutta saan kuuluviin vain käheän kuiskauksen. Kiidän huoneiden halki pikkuverannalle. Heittäydyn istumaan lähimmälle tuolille ja huudan huohottaen ja katkonaisesti: »Isä, Tanelin vene kaatui selällä — voi joutukaa!» Silmänräpäyksessä koko perhe oli jalkeilla. Isä hyppäsi kuin pontimilla ylös. Salin läpi juostessaan hän heitti takkinsa, se putosi äidin syliin. Pikkueteisessä on aivot. Isä sieppasi yhden parin kainaloonsa, Outi toisen — minä juoksusta hengästyneenä melan. Juoksemme! Rantatöyräältä näemme Lean valkeassa puvussaan. Hän viittoo meille ja huutaa: »Joutukaa!» Hetki vain — olemme rannalla — vene vesillä. Isä kokassa, minä keskellä, Outi perässä. Veneen kääntyessä näin vielä vain vilahduksen äidin liidunvalkeista kasvoista.

Aivot veteen, soudamme! Isä soutaa eri hyvin, ja hän sanoo aina, että minunkin vartaloni on synnynnäinen soutajavartalo. Ja kyllä minä omasta mielestänikin soudan hyvin. Nyt ainakin vene lensi! Outi meloi mukana, ja isä ja minä vedimme kaikkemme, laineet hyrskyivät ympärillämme, ja vene keikkui. Oli hirmuinen vastatuuli. Tukvani liehui ympärilläni — hiukset tunkeutuivat joka paikkaan. Samassa Outi huudahti. Sinne tulee Peitsalosta toinen vene. Ne ennättää ennen meitä! Nyt ne saavat hänet ylös — hän on turvassa.

Peitsalon vene tuli meitä vastaan. Kaksi miestä souti sitä. Outi käänsi veneemme sivutuuleen, laineet heittivät vettä sisään, vene vaappui niin, että luulimme senkin kaatuvan. Se kesti kuitenkin, ja hetken kuluttua Taneli oli toisesta veneestä hypännyt kokkaan isän selän taa. Soudimme kotiin, missä äiti ja Lea odottivat rannalla. Taneli kertoi, että hän oli jo pitkän

aikaa tiennyt joutuvansa veden varaan, koska etupurje oli haljennut. Veneen kaatuessa hän oli hypännyt istumaan sen kyljelle ja odottamaan kaikessa rauhassa. Mitään varsinaista vaaraa ei (muka) ollut. Pikkupojat Peitsalon rannassa huomasivat hänet heti ja juoksivat ylös viemään sanaa. Minua hävetti vähän kamala säikähdykseni, ja olin aika harmissani siitä, että sill'aikaa, kun toiset ovat kuolemantuskassa hänen tähtensä, tuo lurjus istuu kaikessa rauhassa veneessään.

Perästäpäin Lea kertoi, että oli kamalaa seistä rannalla ja nähdä Tanelin viittovan, kun ei voinut tehdä mitään. Hän oli koettanut vetää venettä vesille ja näytti meille verisiä sormiaan. Se oli varmaan vielä kamalampaa kuin juosta. Mutta missään tapauksessa en tahtoisi elää niitä hetkiä uudelleen. Tuo juoksu oli kammottava elämys.

9. 8. Maanantai.

Istun taas Kodissa. Täällä on niin ihanaa. Päivä on lumoava. Taivas on sininen ja kirkas, järvi väreilee vain hiukan, ja koivujen rungot kuvastuvat siitä niin satumaisen valkeina. Kuusikko on tumma ja salaperäinen, linnut laulavat, koko luonto *hehkuu*.

Täällä on Jumala. Oi, metsä on paras kirkko! Kuuset, tummat, ihanat kuuset seininä ja pilareina, pehmeä samettimainen sammal lattiana, taivas, kirkas, ääretön, hohtava, kattona, ja alttarina on Kotikiveni, jonka edessä minä kumarrun, ja kaikkialla on Jumala.

Jumala on kuusten kätköissä, kukkain tuoksussa, lintujen laulussa, maan kukkeudessa, veden välkynnässä, auringon kullassa, taivaan ikisinessä ja oi — omassa sydämessäni! Minä tunnen sen.

Jumalan rakkaus on kaikkialla.

Myöhemmin.

Olen taas tehnyt uuden löytöretken metsiin. Noin viikko sitten Lean kanssa löysimme viehättävän 2—1 $\frac{1}{2}$ metrin korkuisen, osaksi sammalpeitteisen kiven, joka on miltei tasainen. Se

on sananjalka-aukean laidassa, kuusten suojassa, ja siinä on eri hyvä loikoa ja lukea. Meillä oli runokirjoja mukana, ja päätimme mennä sinne, mutta sen takana näimme hämmöttävän niin soman kallion, että kiipesimmekin sinne. Nyt istun viehättävän sievällä pikkukivellä. — Äsh! Heimon torvi kutsuu. Arvattavasti kahville. Meillä on muuten kamala torvi. Se ulvoo suorastaan, eroten hyvin silmiinpistävällä — ei kun korviin — seudun muista ruokatorvista. Olen ristinyt sen »eksyneen lehmän valitukseksi», ja nimi on todella sattuva. Siinä on niin hakea ja valittavan mölisevä nuotti. Nyt minun on mentävä.

Taas Heimossa.

Lean sormus on löytynyt! Rantakivikosta. Vesi on nimittäin laskenut niin paljon, että tuo kovan onnen kivikko on paljas. Olemme etsineet sitä miltei joka kerta, kun olemme olleet uimassa. Ja eilen aamulla Anni löysi sen. Kun hän tuli tuomaan meille aamukahvia, oli se hänellä sormessa. Hän oli sen juuri löytänyt.

Hän on enkeli!

Eläköön!!!!

Illalla.

Meille tuli vieraita teelle, Arvi-eno ja Laila-täti. Outi on nyt alhaalla aikaihmissen kanssa, mutta minä pakenin tänne ja kirjoitan kynttilän valossa. Ulkona on aivan pimeä.

On muuten kummaa, ettei minua »seurustelu» ensinkään huvita. Lea on aina omasta vapaasta tahdostaan mukana, kun Ahtialassa on vieraita. Ja Outi meillä. Mutta minä pakenen aina. Pelkään vieraita. On paljon, paljon ihanampi olla yksin. Seurustelu on ainaista teeskentelyä ja näyttelemistä. Ei koskaan voi olla oma itsensä. Toista on metsässä! — Voi, huomenna hiivin Kotiin aamuvarhaisella.

Silmäni painuvat kiinni. Hyvää yötä, rakas oma Maija!

12. 8. Torstai.

Oi, Maija. Olen lukenut Juhani Ahon Kevään ja takatalven, ja siinä vasta on minulle ilmennyt pietismi koko valtavassa koko-

naisuudessaan. Ennen on se minusta ollut teeskenneltyä, turhanpäiväistä tekopyhyyttä, ja nyt huomaa, kuinka jumalallista, kuinka suurta se on. Antautua yksin Jumalalle, elää nöyränä, puhdastapaisena, yksinkertaisena, rakastavana — elää Jumalassa. Mutta toisaalta taas elää ilman mitään harrastuksia, ilman persoonallista rakkautta, ilman kansallistuntoa. Pukeutua harmaaseen ja siniseen.

Miksi Jumala sitten on luonut kedoille heleämpunaiset kukat, jos se väri olisi synti: »Oppikaa kedon liljoista!» Miksi ihmiset eivät saisi nauttiakaan elämästä, soittaa, laulaa maallisia lauluja, tanssia, näytellä, maalata, runoilla, iloita? Miksi Jumala on antanut meille lahjoja ja taipumuksia, ellemme saisi niitä käyttää? »Se, joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan kuin lapsi, se ei ikinä pääse sinne sisälle!» Mutta eikö lapsi tanssi ja laula, eikö hän iloitse kukkien kirjavista väreistä, eikö hän leiki ja lue — ajattelematta koko ajan Jeesusta, lukematta Raamattua ja veisaamatta virsiä? Mutta lapsella on kuitenkin koko ajan tuntu Jumalan, Korkeimman, rakkaudesta, armosta ja suojeluksesta. *Se on oikea kristinusko.* Se sallii viattomat huvitukset ja iloiset värit — Jumalan luomat!

Eikö Jumala sallii isänmaanrakkautta? Onko valtava kansallistunto syntiä? Onko väärin rakastaa maataan yhtä uskaliaasti ja rohkeasti ja suuresti kuin Snellman? Yhtä uhrautuvasti ja lempeästi kuin Lönnrot?

Ja runous! Onko se syntiä? Vain siksi, että kaikki runot eivät ole omistettut Jumalalle. Oi, kuinka kaunis, kuinka suurenmoisen ihana on Maamme-laulu — sekin on muka syntiä, koska se ei ole omistettu yksin Jumalalle. Ja eikö »Herää Suomi» ole kamala synti, kun siinä uskalletaan sanoa Suomen kansan nöyryytyksestä ja kärsimisestä, että »ei sitä Luoja sallis»? Olisi vain pitänyt nöyrästi suudella tyrannin ruoskaa. Hyi!!! Ja runot, herkät, liikuttavat runot, ovatko ne syntiä? Ajattele, maailman kirjallisuutta. Burnsia, Shakespearea, Goethea, Scottia, Schilleriä, Homerosta! Ja ajattele Mozartia, Beethovenia, Sibeliusta, Schubertia — kaikki vain suuria huijareita!

Mahdotonta.

Ikimahdotonta!!

Näin mieltien mieli tyhjänä, tuskaisena, tulin metsään tänään. Heittäydyin sitten sammalelle, ristin käteni ja katsoin taivaaseen.

»Oi, Jumala», kuiskasin tuskissani. »Oi, Jumala, sano, onko eläminen vain Sinussa elämisen korkein ehto. Eikö mikään muu merkitse sen rinnalla mitään? Kansallistunto, isänmaanrakkaus, persoonallinen rakkaus, kirjallisuus, taide, soitto, tanssi, näyttely, onko se kaikki syntiä? Oi, sano, onko oikein rakastaa, rakastaa Suomea, armastaan, rakastaa kauneutta, rakastaa runoutta, soittoa?» Ja tuskassani ojensin käteni taivasta kohti ja odotin Jumalan vastausta.

»On!»

Sen kuulin kaikkialta, kuuset kuiskasivat sen, tuuli humisi niin, metsä tuoksui niin, päivä paistoi niin, kesä hehkui niin, linnut liversivät niin, nurmi viheriöi niin. Kuulin sen kaikkialta. Sinitaivas huokui sitä äärettömyydestään — oma sydämenikin kuiskasi niin. Ja minä painoin pääni alas, ja Jumala henki sydämessäni ja Hän puhui minulle, ja Hänen rauhansa täytti mieleni.

»Jotka eivät ota taivaan valtakuntaa vastaan kuin lapsi, eivät ikinä pääse sinne sisälle.»

Ja minä tunsin, että Jumala, Suomi, rakkaus ja runous — kaikki voisi yht'aikaa elää sydämessäni. Oi, kuinka onkaan suurta elää!

14. 8. Lauantai.

Luin juuri Koidulan elämäkerran. Oi, kuinka suuri hänen elämäntyönsä on ollut, kuinka valtava! Mutta sitten hän saikin sen maksaa omalla hengellään, omalla alennustilallaan. Hän sai hiipua oman sielunsa hehkuun. — Sellainen oli Jeanne d'Arcinkin elämä. Hänet oli luotu suurta elämäntyötään, isänmaataan varten — valtavan tehtävänsä hän sai maksaa hengellään. Sellainen oli Engelbrekt Engelbrektinpoika, sellainen

oli Aleksis Kivi. — Kuinka paljon noita esimerkkejä on! — Ja kaikki marttyyrit. Eikö heidän tehtävänsä ollut todistaa maailmalle, mitä kristinusko voi.

Sinulle, Maija, voin puhua suoraan. Sinä et voi minua väärin käsittää; sinä olet minun sisimpäni — ihannesisimpäni, haavesimpäni. Minusta tuntuu, että minäkin tulen taistelemaan jonkin aatteen tähden ja luomaan jotakin. Ja sitten minä kuolen. En elä vanhaksi. En luule, että menen naimisiin. Tulen antamaan aatteelle koko sieluni. Ja sen saan maksaa hengelläni. Mutta en sittenkään tiedä, toivoisinko elämäni olevan tavallisen ihmiselämän iloineen ja suruineen, huolineen ja kaikkine vaiheineen.

17. 8.

Voi, eikö ole hullua, että olen parantumaton. Suuret runoilijat eivät vähääkään tunnu vaikuttavan minun tunne-elämäni. Luulin, että esim. Goethe kokonaan vaimentaisi minun kunnianhimoni, mutta ei sinnepäinkään. Se tuntuu suorastaan nenäkkäältä!

Luin Koidulan elämäkerran ja värisin hänen runojensa jumalallisuudesta. Seuraus — kirjoitin kaksi runoa.

Luin Isa Aspin elämäkerran — se tosin laimensi kunnianhimoani. Huomasin, että hän 12-vuotiaana oli kirjoittanut paljon, paljon parempia runoja kuin minä vuosi sitten. — Oi, kuinka minä ihailen häntä! Mutta luettuani hänen elämäkertansa — kirjoitin kolme runoa. Nuo suuret runoilijat herättävät minussa epämääräisen kaihon, joka ilmenee runoisani. Minun täytyy kirjoittaa. Minä yksinkertaisesti riutuisin ilman kynää ja paperia.

Elämä on sentään niin kummallista!

28. 8. Lauantai.

Tiistaina klo 1:n aikaan me lähdemme Helsinkiin. Koulu alkaa klo 1 keskiviikkona. Se kuuluu hirveän yksinkertaiselta ja vaivattomalta. Mutta sinä voit arvata, mitä tuskaa ja vie-

hätystä siihen sisältyy. Viehätystä uuden asunnon ja toverien näkemisen johdosta, tuskaa tämän suloisen rauhan ja yksinäisyyden jäämisen johdosta.

29. 8.

En ole joutanut kirjoittamaan viime päivinä. Olen laittanut kasveja niin, että olen tylsämielinen ja aivoni ovat sekaisin. Mutta tänään panin pisteen pitkiin työpäiviini ja hautasin syndetikontuubin ja märän sienen ja paperit ulkovinnille. Hurraa! että olen nyt vähäksi aikaa päässyt kasveista!

Olen myös laittanut Majakkaa. Toiset ovat lähettäneet eri runsaasti avustuksia. Kaksi arkkia on jo kirjoitettu, ja koetan saada koko lehden valmiiksi ennen Helsinkiin menoa.

Olen nyt päättänyt, että suhtaudun Ilkkaan yhtä toverillisesti kuin muihinkin poikiin, niinkuin ei koko viime talvea olisi ollut olemassakaan. Ymmärräthän, luulen, että olen kaikessa hiljaisuudessa rauhoittunut täällä maalla, että esim. osaan suhtautua rauhallisemmin »valtiopäiviin» ja Ilkkaan ja Märthaan.

Kaiken kaikkiaan on se aika, jolloin olin 12-vuotias, kehittänyt minua hirveästi: Ensin keväällä, juuri toukokuussa ja kesällä löysin jälleen kirjoittamisen onnen. Rupesin silloin pitämään päiväkirjaa kunnollisesti ja runoilemaan. Sillä on ollut hyvin suuri merkitys sielunelämälleni. Se on kokonaan uudistanut näköpiirini ja avartanut sitä ja antanut uuden suunnan vilkkaalle mielikuvitukselleni.

Sitten oli tietysti Märtha-juttu. Se kehitti minua äärettömästi. Lapsenuskoni murskautui aivan lopullisesti. Näin elämästä aivan uuden, katkeran puolen. Astuin — tai paremmin Märtha työnsi minut — ulos lastenkamarista.

Se oli lopullisesti hirmukolahdus minun itserakkaudelleni. Olin aivan itsetiedottomasti tottunut siihen, että luokalla on mahdoton saada aikaan mitään ilman minua, sillä niin oli ollutkin sitä ennen. Ja minulle oli perin hyödyllistä havaita, että *voitiin* tehdä hauska juhla ilman minuakin.

Ja sitten se, että saatoin voittaa itseni. Että Jumalan avulla saatoin antaa anteeksi Märthalle. Oi, tuo hetki oli valtava! —

Sitten Amalia. Nim. näytelmä, jossa olin pääosassa ja jossa minua aplodeerattiin eri lailla. Huomasin siitä aivan uuden taipumuksen itsessäni, sain siitä taas uuden suunnan näköpiiriini ja sain lisää itsetuntoa.

Sitten löysin Anin. Olimme yhdessä pihkassa Jukkaan. Oi taivas, taivas, mitä haaveilua! Lapsuususkoni rauniotkin haihtuivat savuna ilmaan. Sinun pitäisi lukea ne runot! Ja pahinta on, että ne todella ovat aika kauniita. 18-vuotiaana olisin kuitenkin vasta voinut kirjoittaa niin. Luulin ihan todella, että rakastin, *rakastin* tuota hölöttävää nahjusta!

Ja sitten se, että silmäni aukenivat. Se tapahtui yhtenä hetkenä. Tunsin, mikä intoileva »hoobanssi» olin ollut. »Intoileva» on ilkein ja harmillisin sana, jonka tiedän. Ja pahinta on, että isä ja äiti käyttävät sitä minusta. »Joko sinä taas intoilet, Saima! Sinä olet aina sellainen intoilija! Sinulla on aina niin valmiit ja itsenäiset mielipiteet joka asiasta. Koeta muistaa, ettei intoilulla tässä maailmassa pitkälle potkita.» Jne. Jolloin minulla on aina halu irvistää ensin niin rumasti kuin osaan ja sitten purskahtaa itkuun. Ja sen teenkin usein! (Nim. jälkimmäisen!)

Sitten Ilkka-juttu. Oi taivas, kuinka suuresti se laajensi minun näköpiiriäni. Ensin se, että näytin Ilkalle päiväkirjaani ja paljastin hänelle tunteitani, kuinka sitä häpeän!

Istun kuin neuloilla!

Siitä opin, ettei saa olla liian avomielinen.

Sitten, ettei saa koskaan, koskaan antaa varjon kasvaa ystävänsä ja itsensä välille. Jos olisin Lealle heti kertonut — niin, sitä hän en saanut tehdä — tai jollen olisi ensinkään uskonut tuota inhoittavaa valhetta, kuinka hirveästi sydäntuskaa ja surua olisi minulta säästynyt. Ehdoton luottamus on todellisen ystävyyden ensimmäinen ehto. Rakkaus on vasta toinen. Minä rakastin Leaa niin paljon, että saatoin uhrata oman itseni

hänen tähtensä, mutta minä en luottanut häneen niin paljoa, että olisin uskonut häntä syyttömäksi. Se on kamalaa.

Mutta kun oikein tarkasti ajattelen, niin luulen, ettei petokseni johtunut ihan yksinomaan rakkaudesta Leaa kohtaan. Se oli kyllä 95 %, mutta loput 5 % johtui huomion herättämishalusta. Tai ei juuri siitäkään, vaan erikoisuuden tavoittelemisesta, marttyyriushalusta. Tai ehkä sentään olen väärässä! Toivottavasti!

Mutta suurin merkitys oli kuitenkin sillä, että opin ymmärtämään totuuden merkityksen. Nimittäin, ettei petos koskaan voi tuottaa siunausta. Maailmassa on vain yksi ainoa tienviitta, jota ehdottomasti voi seurata. *Se, mikä on oikein*. Sillä jos seuraa eri tunteita, joutuu lopulta kamalaan labyrinttiin, sillä tunteet ovat niin kovin erilaisia ja voivat olla aivan yhtä voimakkaita. *Oikeus!* Se on kaikkein pyhin, kallein, korkein ja ihanin! Kunpa voisin aina sitä seurata!

Mitähän tämä vuosi tuo mukanaan? Ainakin se on jo tuonut innostuksen runouteen. Olen lukenut »Sata runoa maailman-kirjallisuudesta». Toiset runot olivat ihanan kauniita, mutta toiset niin kehnosti suomennettuja, että minä häpesin. Tahdotaisin ottaa suomentajaa korvista ja opettaa hänelle Suomen kielioppia. Hän on sen lisäksi keksinyt niin jumalattomasti uusia sanoja: »seijas» ja »leijas», »harmas» — että se rimmaisi armaaseen, jms.

Outi taas sai äidiltä Elina Vaaran ja Lauri Viljasen suomentaman valikoiman ruotsalaista lyriikkaa. Siinä on ihania runoja ihanasti suomennettuina.

Olen myös lukenut Ukin runoja. Niitä rakastan. Ja kuinka kaunis poljento niissä on! Olen usein hiipinyt metsään nuo kolme kirjaa mukanani ja lukenut puiden siimeksessä pehmeällä sammalella. Oi, kuinka mielikuvitus avartuu runojen kauneudesta — »Kaikki kaunis rikastuttaa sielua»! Sitä se totisesti tekee!

30. 8. Maanantai.

Kohta lähden metsään. Ajattele, äiti on luvannut minulle tähtiretken metsään. Saan sanoa hyvästi kaikille. Ja tähdet loistavat.

Olimme, Outi ja minä, juuri soutelemassa — viimeistä kertaa. Koko päivä on ollut hurmaava, ja ilta on kaiken kruunu.

Millaistahan on metsässä pimeällä? Luulen, että on hurmaavan suloista, mutta myös vähän pelottavaa. En ole koskaan ollut siellä niin myöhään.

31. 8. Tiistai.

Olin eilen metsässä. Ja oi, se oli suurenmoista. Luulin, että siellä tekisin sen jäähyväisrunon, joka on kauan aikaa väikynyt mielessäni, ja antautuisin suruni valtaan.

Mutta en tuhlannut ajatustakaan erolle!

Minä vain katselin. En voinut muuta kuin katsella.

Metsä yöllä on niin *ihana!* Kuuset tummina ja jäykkinä kuvastuen kimaltelevaa taivasta vastaan. Sammal niin pehmeänä — se on paljon pehmeämpää, kun sitä ei näe.

Ja tähtitaivas! Niin ikiääretön. Niin iki-ihana. Niin ikimajesteetillinen. Niin ikivaltava.

Minä istuin »Valtaistuimella» ja katselin. Tähdet tenhosivat minut. Ne välkkyivät, välkkyivät. Ne nostivat minun mieleni maan mataluudesta. Ne puhdistivat minun sieluni. Ne kirkastivat minun ajatukseni. Ja oi, kuinka rukoilin. Ei, en rukoillut, tunsin Jumalan ja puhuin hänelle. Jumala katsoi minua tähtitaivaalta. Jumala katsoi minua kuusten tummasta majesteetillisuudesta. Jumala henki yötulessa. Jumala välkyi yössä. Jumala oli omassa sydämessäni.

Minun sieluni oli runoja ja rukouksia tulvillaan.

Oi, kuinka tuntee oman pienuutensa, oman mitättömyytensä tähtitaivaan alla!

Istun kirjoituspöytäni ääressä. Olen vielä yöpaitasillani. Viimeinen aamu maalla!

Käsittämätöntä!

Outi ja minä menimme suoraan vuoteistamme alakertaan juomaan kahvia Titin syntymäpäivän kunniaksi. Kyllä hänellä on sopimaton syntymäpäivä. Elokuun 31:s. Voisiko keksiä hullumpaa!

Ei, nyt minun on mentävä pukeutumaan.

Myöhemmin.

Nyt olen taas Kodissa. Västärakit lentelevät ympärilläni ja sirkat sirittävät ruohikossa.

Oi, miksi minun pitää jättää tämä kaikki? Kolmen tunnin päästä istun autossa. En *tahdo* sitä ajatella.

Oikeastaan pitäisi minun olla kiltisti kotona auttamassa äitiä. Mutta minä pujahdin varkain metsään. Minun täytyi tehdä se. Täytyihän minun saada hyvästellä kaikkia paikkoja.

Nyt tuulee niin suloisesti. Tuuli henkii kasvoilleni ja suutelee niitä. Nyt se hyväilee otsaani. Rakastan tuulta!

Oi, miksi on syksy?

S Y Y S L U K U K A U S I

1926

2. 9. Helsingissä.

Torstai.

Terve taas, Maija! Minä aioin kyllä, kuten muistat, aloittaa uutta kirjaa syyskuun *ensi* päivänä, mutta tämmöinen maksaa 10—15 markkaa. Ja minä suorastaan en kehdannut pyytää äidiltä niin paljon rahaa »tuollaiseen joutavanpäiväiseen roskaan» — varsinkin kun olin tuhlannut jo ilmankin niin paljon rahaa. Ja minusta on yleensäkin niin vastenmielistä pyytää isältä tai äidiltä kirjoituspaperia tai rahaa vihkoihin, sillä siitä tulee lopulta pakostakin itsetiedoton »hiehonhetki». Tähän tyyliin:

»Isä, saanko ottaa vähän ruudullista paperia?»

(Vilkaisu äitiin.)

»No, mihin sinä sitten sitä tarvitset?»

»Minä — en minä oikein osaa selittää — kaikenlaiseen kirjoittamiseen», soperran punastuen ja hämilläni.

Toisinaan sattuu, ettei puhuta enempää. Äiti ja isä vaihtavat uuden hiehonkatseen, ja minä sieppaan mahdollisimman ison pinkan tuota kalliisti ostettua paperia ja ryntään tieheni, etten purskahtaisi itkuun.

Mutta välistä komedia (tai tragedia) jatkuu.

»Mutta *mihin*? Millaista paperia sen pitäisi olla? Tätä parempaako vai huonompaa?»

»Parempaa!»

»Mutta mihin sinä oikeastaan tarvitset sitä?» Ja isä luovuttaa minulle kallisarvoiset arkit.

Enhän voi sanoa, että »romaaniini» tai »runokirjaani» — tai johonkin muuhun sellaiseen.

Kerran, kun ei muukaan auttanut, sanoin jälkimmäiseen. Jolloin siitä muodostui niin täydellinen, vaikkakin sanaton hiehonhetki, että karkasin punaisena ja silmät kyynelissä pois ja ylhäällä purskahdin katkeraan, rajuun itkuun.

En voi sietää, että puhutaan minun »kirjallisista harrastuksistaani». Rupean miltei aina silloin itkemään ja »blaskaan» itseni lopullisesti.

Minun epänaissellisuudellani ja naisasia-innollani ja aitosuomalaisuudellani on aivan sama vaikutus — ei silti, ettei isäkin olisi aitosuomalainen — tai paremminkin suomalaismielinen.

Mutta tuon jälkeen olen aina koettanut ottaa paperini salaa. *Annetaanhan* ne minulle kuitenkin, enkä usko, että se on varkautta.

Huomenna jatkan ja kerron uudesta kodista.

Hyvää yötä!

5. 9. Sunnuntai.

En ole yhtään uuden asuntomme kuvailemistuulella. Voin tehdä sen joskus toiste, sittenkun se minua huvittaa.

Täällä on niin hirveän hiljaista ja rauhallista. Isä on jossakin kongressissa, Titti keittiössä. Ja minä istun oman pöytäni ääressä ja ajattelen.

Tiedätkö, Maija, että oikea Saima ei ole yhtään se Saima, jonka useimmat tuntevat. Tavallinen Saima toverieni ja ikäisten tuttavien seurassa on iloinen lörpöttelevä, kiihkeä, »intoileva», väittelynhaluinen Saima, kiivas, oikullinen, sukkela, vaihteleva, teräväkielinen Saima. Mutta minä en ole ensinkään se Saima.

Oikea Saima on hyvin herkkä, haaveileva, hiljainen, luonnon helmassa elävä Saima, joka katselee tähtitaivasta tai kesäkuun vihreää hämärää, Saima, joka istuu sohvannurkassa (illalla ennen geometriantenttiä) ja kuuntelee, kun äiti soittaa Kuutamonaattia, Saima, joka löytää miltei kaikessa jotakin kiehtovaa

ja runollista, joka kuuntelee tuulen huminaa ja laineiden liplostusta.

Outi kuvaili kerran minun tekemääni vaikutusta, kun astun outoon seuraan (ikätoverejani).

Kun tulen ovesta sisään, niin mielipiteenä on: Tavallinen, hauskannäköinen tyttö, ei erikoinen eikä millään lailla intressantti; menee kai mukiin. Sitten kun minut on esitetty ja »seurustelu» on alkanut ja minä olen alkanut läpättää ja jutella, ajatellaan: Eri originelli ja hauska tyttö! Sitten kun olemme tulleet hyviksi tutuiksi ja olleet koko lailla yhdessä, sanotaan, että olen liian kiivas ja pisteliäs ja riidanhaluinen ja itserakas jne., ja minua panetellaan selän takana. Sitten kun olemme tulleet oikein hyviksi ystäviksi ja minä olen avannut toiselle sieluani (olen välistä hirveän umpimielinen, välistä rajattoman avomielinen), sitten aletaan minusta todella pitää (ellei minua sitten lopullisesti vihata).

Outi sanoi myös kerran, että minun elämässäni tulee olemaan hyvin paljon tuskaa ja ristiriitaisuuksia, mutta myös hyvin suurta onnea ja että minulla tulee olemaan hyvin paljon vihamiehiä, mutta myös hyvin paljon todellisia ystäviä.

Ajatteles, miten todenmukaista tuo on. Nyt koulussa viettämäni neljän vuoden aikana (oikeastaan on niitä vain kolme, sillä ensimmäisellä luokalla olin niin arka, että en totisesti uskaltanut hankkia itselleni enempää vihamiehiä kuin ystäviä-kään) olen saanut miltei kaikki luokan tytöt vihaamaan ja haukkumaan minua ja neljä heistä todellisiksi, oikein hyviksi ystävikseni. Ja jotensakin kaikkien poikien kanssa olen toverussuhteessa.

Tämän jutun otsikoksi olisin oikeastaan voinut kirjoittaa »Sunnuntaimietteitä». Vaikk'eivät ne totisesti niin kovin sunnuntaisia ole. Ainakaan eivät hituakaan muistuta kirjoissa esiintyviä sunnuntaimietteitä.

Mutta sama se!

7. 9. Tiistai.

Oo!

Ooo!

Olen aivan hurmaantunut!

Oooo!!!

Salin mahonkikalusto on tullut. Se on ihanan kaunis. Luulen, että saman tien kuvaan sinulle uutta huoneistoamme.

Oudin ja minun huoneessa on siniharmaat pehmeäkuviolliset seinäpaperit ja valkeat huonekalut — osaksi. Sängyt, minun kirjoituspöytäni, siihen kuuluva tuoli, piironki, kirjakaappi ja keinutuoli ovat nimittäin valkeat, mutta sitten on meillä erikoinen »seurustelunurkka». Sitä kohtaa lattiasta peittää punainen matto. Sohvan ja tuolien päälliset ovat tummanpunaiset, puuosat tummanruskeat. Sohvan edessä olevalla pöydällä on punainen pöytäliina. Ruokasalissa on vaaleat huonekalut. Lastenhuone (höm!) on eri vitsikäs. Siinä on harmahavat seinäpaperit ja kirkkaan punaiset huonekalut, matala pyöreä pöytä tuoleineen keskellä. Salissa on piano ja isän huoneessa hirveän isot kirjahyllyt.

Eteinen on hyvin hauska, siinä on iloiset kirjavat seinäpaperit, joiden punaiset kukat ikäänkuin huutavat päätään nyökytellen: »Päivää, päivää, terve tuloa, eri hauskaa, että tulette!» (Lean kuvaus asiasta.)

Ja nyt en jaksa enää.

11. 9. Lauantai.

Oi Maija, tulen hulluksi! Tai ehkä olen jo. Joku ääretön, epämääräinen, valtava, tukahduttava kaiho valtaa minut. Kaihoan kaikkea ja en mitään. — Joku hurja, kärsimätön, ikkaihoava olento on haudattu minun sydämeeni. Jotakin kamalaa ja villiä ja kiihdyttävää piileksii minun lihavassa, proosallisessa olemuksessani. Jokin minussa vaatii ulos, pois kotoa, kodin rauhasta. Se haluaa heittäytyä mukaan villiin pyörteeseen, se haluaa olla kuuluisa! Se palaa halusta uhrautua jonkin aatteen puolesta, taistella, voittaa, elää!

Ja taas toinen tunne haluaa vain tyynesti rakastaa, haluaa oman kodin rauhaa ja lepoa, tyynätä, suloista, viihtyisää elämää. Se on varmaan nainen minussa. Se kaihoaa Ikirauhaa. Se kaipaa siten Jumalan yhteyteen.

Oi, minä en löydä Jumalaa! Hän on niin kaukana, kaukana —

Sinä oisitko tomussa kaupungin
sinä kirkas ja ihmeellinen!

— — —

Sinut löysin, kun taivahat sinersi,
suvituuli kun huminoidi — — —
Jäit maalle, sa pyhä, mun Jumalani —

18. 9. Lauantai.

Olen ollut perin runollisella päällä. Eilen kirjoitin koulusta tultuani iltapäivällä 6 runoa. Tänään yhden. Runopitoisia hetkiä! Nytkin tulen luultavasti pian kirjoittamaan jotakin. Luulen, että kuolisin, ellen voisi kirjoittaa.

Voi, minun täytyy todellakin ruveta lukemaan paremmin läksyjäni. Kesällä päätin, että luen priimukseksi, mutta nykyään en ole päättänyt mitään. Olen ollut vain kärtyisä ja haluton ja haaveellinen ja alakuloinen ja häijy kotona. Kuinka kehtaan! Ei, minun täytyy tehdä koko käännös ja kääntää uusi lehti.

20. 9.

Aika jännää!

Konventin vaali on tänään. Erkki ja Mikko laskevat kai parast'aikaa lippuja. Tulenkohan valituksi? Toivotaan.

Hullua, että Outi on nyt 15-vuotias. Hän alkaa lähennellä neitoikää. Olen peninkulmien päässä hänestä nykyään.

28. 9.

Hei, olen alkanut ottaa virontunteja. Toisin sanoen käydä viron kurseilla. Olen kuin höyläpenkissä siellä täysikasvuisten kanssa.

Olen päättänyt oppia viroa, naapurimaan kielenä, sukulais-

kielenä, Koidulan kieltä ja siksi, että Ukkikin on harrastanut sukulaiskieliä ja laulanut:

»— jos heimoushenkeä ois!»

Voi, kuinka se onkaan kaunis, tuo Väinölän lapset. Yleensä pidän Ukin runoista. Niissä on niin mahtava sointu, joka tuntuu tulevan suoraan sydäimestä asti. Mutta Ukki ei ole yhtään hento- eikä kaihomielinen. Koskenniemen runot taas ovat enemmän tai vähemmän sellaisia — ne muistuttavat toukokuun yötä, kun valkeat koivunrungot hohtavat metsiköstä ja valkovuokot nuokkuvat vihreässä hämärässä ja järvi on tyyni ja tumma ja läntinen taivas heikosti vaaleanpunainen, kuulakas ja vieno. Koskenniemen runoissa on aina jotakin surullista — melkein aina. Mutta niistä minä myös pidän.

2. 10. Lauantai.

Olin juuri Anin luona. Siellä oli vain me, nim. Ani, Lea, Kati, Biittu ja minä. En usko, että koko koulussa on sellaista ystäväliittoa. Emme koskaan juorua toisistamme selän takana. Emme koskaan tai juuri koskaan kinastele ja rähise. Pidämme aina yhtä. Ja vaikka olemmekin niin erilaiset, sovimme kuitenkin niin suloisesti yhteen.

3. 10. Sunnuntai.

Oi tiedätkö, kun meillä oli suurenmoinen, liikuttava Kumman tunti.

Lausuimme Vänrikki Stoolia. Sissin piti lausua »Numero 15 Stolt», vaikka hän ei olisi tahtonut. Hän lausui tuon ihanan runon nopeasti ja välinpitämättömästi ja naureskeli väliin. Oi, et voi uskoa, kuinka se harmitti. Ja sitten kaiken kruununa hän lausuttuaan, ei, rallatettuaan, nuo ihanat säkeet:

»Ja jos onnessa murheessa olla saan
mies joukossa sankarien,
olen valmiina taistohon, kuolemaan,
— sois Herra jo huomenna sen!»

huokasi syvään helpotuksesta ja leyhytteli irvistäen kasvojaan sekä palasi kikattaen paikalleen.

Lea ja minä katsoimme rajattoman hämmästyksen ja inhon valtaamina toisiimme.

Kuinka Sissi kehtaa! kuiskasimme yht'aikaa.

Kumma, joka oli seisonut syrjempänä, astui pitkin, kiivain askelin luokan eteen opettajapöydän luokse. Hänen silmänsä säihkyivät.

Luokka istuu kuolonhiljaisena. Tunnelma on sama kuin tukahduttavan kuumana kesäpäivänä, kun mustat pilvet pimitävät taivaan ja jännittyneinä odotetaan ensimmäistä salamaa ja jyrähdystä.

»Kuule, sinä Sissi», lausui Kumma painokkaasti, äänen yhä kiihtyessä ja silmien hehkuessa, »me emme tarvitse täällä tuollaisia diivoja. Jollei tämä runo voi sinua lämmittää, on tällä luokalla ehkä muita, jotka ymmärtävät sen sisällön. — — — Ulos!»

Voi, minä en voi kuvailla, miten hän tuon »ulos!» sanan huusi. En keksi siihen edes sopivaa verbiä. Hän karjaisi sen. Oli, kuin hän olisi tahtonut ajaa ulos kaikki halveksittavat, matalat, epäisänmaalliset tunteet meidän sydämistämme. Minä en voinut muuta kuin istua ja katsella lumottuna. Olin aivan lamaantunut. Maija, en olisi voinut uskoa, että ihmisen, vieläpä tyynen, normaalin Kumman silmät olisivat voineet ilmaista sellaisia maailmoja, palaa sillä lailla.

Sissi oli katsonut Kummaa ivallisesti ja hymähti tämän puheen jälkeen sekä lähti ulos. Hän oli aivan kuin tämä asia ei olisi liikuttanut häntä lainkaan.

Kumma seiso i yhä pöydän luona. Luokka odotti ratkaisua.

Kuin jonkin »ilmestyksen» vallassa Kumma tarttui Vänrikki Stoolin tarinoihin, nosti kätensä korkealle ja sanoi ikäänkuin murtuneella äänellä, miltei itkunsekaisesti

»Rakastakaa tätä kirjaa!»

Oi, on aivan turha yrittää sanoa, miten hän lausui nuo kolme sanaa. Minusta tuntui, kuin koko Suomi olisi huutanut niissä.

Tiedätkö, minulle ikäänkuin avartui uusia maailmoita. Minä olin purskahtaa itkuun minäkin. Minä rakastin yht'äkkiä Suomea niin äärettömästi, minä kunnioitin Kummaa niin hirveästi — ja voi, minä jumaloin Runebergiä. Olisin tahtonut heittäytyä hänen jalkojensa juureen ja suudella niitä.

»Kuink' ansaitsit maa raukka, sä,
noin suurta rakkautta!»

Voi, Jumala, anna minun joskus tehdä jotakin Suomeni, synnyinmaani hyväksi. Anna minun uhrata sille elämäni, työni, rakkauteni, sydänverenikin, jos tarvitaan. Anna minun tehdä jotakin, joka tuottaa tosiasiunausta isänmaalleni ja kansalleni. Anna minun ansaita nimi: Suomalainen! Amen!

7. 10. Torstai.

Konventin toimikunta («pääsin» siihen nipin napin) on pitänyt ensimmäiset kokouksensa. Konventtiin on tullut valituksi näytelmä nimeltä »Vuoroin vieraissa». Se on tuhat vuotta eteenpäin ajassa, jolloin naiset ovat vallan kukkuloilla ja miehet hoitavat kotia, ovat palvelijoita jne. Minä olen kansanedustaja Huttulainen, joka kuuluu vanhoillisiin ja vastustaa kiivaasti »tuota järjetöntä, hälisevää miesasiainoilua» — miesten äänioikeustaistelu on nim. täydessä käynnissä. Näytelmän kestäessä menen kihloihin herra Sinikellon kanssa. Minä tietysti kosin. Kohtaus on suurenmoinen, mutta en ehdi sitä nyt kuvata.

14. 10. Torstai.

Neitseellinen kainouden puna peittää poskeni, ja poveni aaltoilee raskaasti, kun ajattelen, että parin tunnin kuluttua on minun (näytelmän harjoituksessa) julkisesti kosittava erästä nuorta herrasmiestä. Tai sanokaamme kloppia. Erästä nuorta kloppia, jolla on hyvin kauniit tummanruskehtavat ihanan pitkäripsiset silmät (antaisin 2 mk 85 p, jos saisin ne ripset), sievät piirteet, pörröinen tukka, väärät sääret, ujo käytös ja joka ulottuu minua olkapäihin.

Myöhemmin.

Tulin juuri koulusta. Tuon edellisen kirjoitin laulutunnilla, jolloin minulla oli vapaata.

Harjoitus meni hämäräperäisesti: Koska tämä oli ensimmäinen, istuimme vain pulpeteilla ja luimme kirjasta osaamme. Joten siis kosinta oli verraten ilmeetön. Ja »pahin» on vielä jäljellä.

Hahhaa!

Mutta en tahdo nyt siitä välittää.

Oikeastaan pitäisi minun nyt vilkkaasti lukea fysiikkaa. Mutta se on aivan kamalan kuivaa. Niin toivottoman järkevää. Ei mitään, ei yhtään mitään, josta voisi saada kuvittelun aihetta. Ei mitään, johon itse voisi lisätä jotakin piffistä tai romanttista tai haaveellista. Ei mitään, joka tekisi aineen hauskaksi ja intresantiksi. Vain kamalia, kerrassaan toivottomia sääntöjä. Jatkuvaisuuden laki, mokoma vehjas! Tai se, että esine tippuu maan vetovoimasta alas. Ellei olisi vetovoimaa, tipahdaisi se suoraan kuuhan. Kaavoja ja kokeita. Luonnonlakeja ja »pyrkimyksiä». Minä vihaan fysiikkaa. *Vihaan* — lievimminkin sanoen. Usein esim. fyssan tunnilla katselen korkeudessa purjehtivia pilvenpoikasia sinistä vasten tai utuisia pilviharsoja, jotka näyttävät hurmaavilta vaaleansinistä vasten. On eri kuivaa, kun taivas on eloton ja harmaa.

15. 10. Perjantai.

Minulla on koko kiva paikka luokassa. Lea ja minä olemme klikistä ainoat takana, mutta se ei tee mitään, kunhan meillä on vain toisemme. Opettajat ovat kyllä vilkkaasti uhanneet erottaa meidät. Freka sanoi, että opettajahuoneessa oli jo kaksi kertaa moitittu meitä vallattomuudesta ja että jos joku valittaisi kolmannen kerran, koittaisi meidän eronhetkemme. Emme ole vielä kuitenkaan menettäneet *kaikkea* toivoa ja koetamme parast'aikaa istua mahdollisimman säädyllisesti. Sinä et usko, Maija, kuinka vaikeaa se on, kun sormia syhyy pöllittää Lean niskatukkaa tai pajata häntä poskelle tai esittää

pulpetin kannella havainnollisesti sitä, mistä opettaja esitelmöi tms. Tai kyllä sinä sen uskot ja ymmärrät.

Myöhemmin.

Hyvänen aika, ajattele, Maija, vuoden ja 7 kuukauden kuluksua olen jo 15-vuotias!

15 vuotta! Se tuntuu aivan kuin rajapyykiltä, muurilta, joka erottaa lapsuuden ja nuoruuden.

Nyt olen vielä lapsi. Kiihkeä, ymmärtämätön, haaveellinen (kaunisteltu muoto hajamielisestä), voimaton lapsi. Ja sitten se alkaa.

Nuoruus!

Minusta nuoruus on kiehtovan, vakuuttavan sinistä, välistä vaaleampaa, välistä tummempaa.

Niin, minun nuoruuteni. Mutta Lean nuoruus on vienosti vaaleanpunertavaa, niinkuin itäinen taivas ennen päivännousua. Sitä kirkastaa rakkaus.

16. 10. Perjantai, äsh, ei, kun lauantai.

Maija, on tapahtunut jotain kamalaa. Saimme aineet takaisin. Ensimmäiset aineet Kumman aikana.

Ja minä sain 7+.

Millaisen käsityksen hän lienee minusta saanut!

Lealla oli paras. Hän sai 9.

Tiedätkö, minua harmittaa se kauheasti. Elä nyt käsitä minua väärin. Ei se, että juuri *Lealla* on paras aine, vaan se, ettei se ole minulla itselläni ja etten edes ollut niiden joukossa, joiden Kumma mainitsi kirjoittaneen hyvin.

Huh, inhoittavaa!

Maija, minä suon Lealle täydestä sydämestäni sen, että hän on minua lahjakkaampi ja sievempi, että hän tanssii hyvin ja on hurmaava ja taiteilee ja että ihmiset pitävät hänestä ja että hänellä on ihana ääni jne.

Sen sinä kyllä tiedät!

Mutta että hän kirjoittaa paremmin kuin minä — siihen en voi alistua.

Jo kerran ennenkin tuo iljettävä kateus sai minussa valtaa. Silloin, kun Lea lähetti Majakkaan erään eri sievän runollisen kertomuksen. Ja silloin, kun Kumma sanoi, että Lealla on selvästi taipumuksia kertomiseen ja kirjoittamiseen. Ja nyt!

Olen hirveän mustasukkainen asemastani kirjoittajana. Olen kyllä eri ylpeä, että se oli Lea eikä joku muu, esim. Elli tai Ilkka.

Joka tapauksessa olen romahtamaisillani. Itseluottamukseni on prakannut.

Täydelleen.

Tiedätkö, en ole koskaan sanonut itselleni tai ajatellut tietoisesti, että olisin tavallista parempi kirjallisilta kyvyiltäni, mutta nyt, kun huomaan olevani keskinkertainen (voi miten vihaan sitä sanaa), tunnenkin, että olen koko ajan ajatellut niin.

Ja nyt on tullut täydellinen paljastus. Ja ehkä saan *aine-kirjoituksessa* 8 tai 7 — tai paraimmassa tapauksessa 6.

Kutonen!

Juhlallinen numero!

Ja minkä suurenmoisen käsityksen Kumma onkaan minusta saanut! Mistä hän olisi voinut tietää, etten minä ole tottunut seitosiin.

Sillä en tosiaankaan ole tottunut. Näet, että yritän vetää vanhat vehjakset esiin peittääkseni kurjaa viimeistä ainettani. Mutta se ei voi paljoa minua lohduttaa.

Huh, kuinka olen loukkaantunut itseeni (Lean sanontatapa) ja vihainen Kohtalolle.

Mokomakin vanha, hampaaton äijä. Hyi!

17. 10. Lauantai.

Maija, minä luin juuri Topeliuksen »Kuninkaan hansikkaan». Ei, minä elin sen! Minä vapisen vieläkin.

»Mikä on kauniimpaa kuin kuolla nuorena ja rakastettuna isänmaansa edestä.»

Oi, kuinka minä itken.

Siunattu Topelius, kuinka hän on voinut, *voinut* kirjoittaa niin *ihanasti!*

Hänellä on varmaan ollut »jumalainen kipinä» sen kauneimmassa muodossa, rakkaudessa.

Minä en voi olla Topelius! Mutta minä voin kuitenkin rakastaa, minun täytyy voida rakastaa ja minä *rakastan* maatani, *Suomea*, yhtä suuresti, yhtä pyhästi kuin Lennart! Ja minä voin sanoa, kuten vanha harmaahapsinen Betta: »Tällaisella haudalla ei itketä!»

Oi, Jumala, miten suurta on olla suomalainen. SUOMALAINEN.

Lennartille oli isänmaa ruumiillistuneena kuningas. Minulle on isänmaa ruumiillistuneena leijonalippu, Suomen pyhä, puhdas siniristilippu.

»Yks' voima sydämehen kätkeyty on,
Se voima on puhdas ja pyhä.»

Oi Jumala, anna minun aina rakastaa *Suomea!* Ja varjele suuressa armossasi aina *Suomea!* Elä anna nuoren vapautemme hukkaa, vaan anna meidän puolustaa sitä sydänverellämme, kun tarvitaan! Siunaa Suomi!

18. 10.

Voi, en ymmärrä, mikä minussa on. Tiedätkö, aina, *aina*, kun minä luen jotain suurta, jotain innostuttavaa, sytyttävää, itkettävää tai liikuttavaa, pyhää, tulee minun sydämeni täyteen jotain hurjaa, joko vienoa tai tukehduuttavan hehkuvaa kaipuuta, joka saa minut luomaan yhä uusia ja uusia runoja, antaa minulle uusia ja uusia aiheita ja avartaa minun näköpiiriäni!

Se on kamalaa! Minä palan aivan kokonaan! Koska minä saan leimahtaa ilmiliikkiin, koska saan jakaa tultani muille, enkä vain antaa sen voivuttaa sieluani ahtaassa piilossaan? Koska minä saan uhrata jotain Suomelle?

Vai olenko luotu turhaan? Ei, sitä en tahdo uskoa.

Voi Maija, en voi sille mitään, että välistä minusta omat

runoni ovat kauniita. Toisinaan kun luen uudelleen jotain runoani, säpsähdän aivan, esim. sanojen tai poljennon soinnusta tai runosta itsestään. Onko se *hirveän* itserakasta? Enhän minä voi sille mitään.

Tulenko luomaan jotain? Onko minulla tavallista suuremmat taipumukset runoiluun? Tulenko luomaan jotain pysyvää ja siunauksellista Suomelle?

20. 10. Keskiviikko.

Voi, miten tässä on hurmaavan kaunista. On satanut lunta!

Huoneemme ikkunan edessä on ensin katu, sitten puiden varjostama avara kenttä. En ole mikään »kasvipitoinen» henkilö, mutta luulisin, että ne ovat saarnia, lehmuksia ja joukossa pari vaahteraakin. Ne ainakin tuntee ihanista väreistään. Saarnit olivat muuttuneet kullankeltaisiksi ja niiden välistä pilkoitti ihana vaahtera punaisine oksineen.

Ja nyt on koko tuo kenttä *aivan* lumen peitossa. Alastomissa puissa on joka oksan päällä lunta, ja katot ovat valkoisina. Aurinko on arvattavasti juuri noussut, sillä valkoisen katon harjan yläpuolella on hurmaavia vaaleanpunaisia pilviä. Näky on jhana. Kaikki niin puhdasta ja vienoa. — Ei, kerron joskus ioiste. Nyt en suorastaan ehdi. Kello on vähän vaille 8 aamulla, ta maantieto on lukematta ja aine korjaamatta.

Myöhemmin.

Meillä on tänään ainekirjoituskokeet.

Ja minun on saatava ainakin 9.

Kumma vaatii kamalasti. Mutta jos kerran Lea voi saada 9, voin kai minäkin. Näet, että minulla on vielä hiukkasen itse-tuntoa jäljellä. Mutta jos näissäkin saan seitosen, on minun itsevarmuuteni hajonnut alkutekijöihinsä.

Hyvä Jumala, auta minua nyt! Minun täytyy saada 9.

Päivällä.

Kirjoituksestani en tiedä. Meillä oli 2 tuntia aikaa, mutta kun kello soi ensimmäisen tunnin lopussa, olin jo valmis ja

ehtinyt tarkastaa 2 kertaa. Välitunnilla meni Kumma pois ja Petra tuli sijaan valvomaan. Kun olin tarkastanut 6 kertaa, viittasin ja sanoin, että olin valmis. Petra ei kuitenkaan päästänyt minua. Sain odottaa vielä 10 minuuttia. Kun vihdoin pääsin, olin tarkastanut 5 1/2-sivuisen aineen 9 kertaa, joten luulen, ettei siinä ole monta virhettä. Kirjoitin aiheesta »Kun meidän luokka valokuvattiin».

22. 10. Perjantai.

Minut on huomiseksi kutsuttu Evan luo. Pidä peukkaa, että olisi edes keskinkertaista.

Yleensä meidän luokkakutsumme ovat *mölsiä!* Suorastaan. Tähän tyyliin.

Jos kutsuu 6:ksi, niin korkeintaan 1/2 7:ltä ovat kaikki koolla. Heti tultua istutaan saliin — akkain ja ukkoin puoli tietysti. Yleinen hiljaisuus vallitsee. Tytöt vetävät hameen helmaa polvien päälle, ettei vain silkkisukkien pumpuliosa tulisi näkyviin, vilkaisevat hätääntyneinä suureen kuvastimeen ja kuiskaavat naapurittarelle: »Kuule, olenko minä pannut liikaa puuteria? Eihän se vain näy?» Yksi ajattelee harmistuneena, että hän olisi sentään voinut panna sen silkkipuvun, tai katselee toisen pukua ja kuiskaa kolmannelle: »Katsos, eikö tuo leninki ole *hirveä*. Niin lyhyt ja kirkasvärinen!» Ja sitten asianomaiselle itselleen: »Ei mutta, kuule, sulla on eri söötti puku, *eri* söötti. Milloin olet sen saanut?» Jne. Pojat seisovat pestyinä ja tärkättyinä yhdessä nurkassa, ja se puoli huoneesta on paljon kankeampi ja hiljaisempi kuin tyttöjen. Silloin tällöin lausutaan joku kotitekoinen vitsi.

Vihdoin alkavat leikit. S.o. pulloennustus, sormus ehdolla, amerikkalaisia silmäniskuja, vettä kengässä jne.

Pulloennustuksen ehdot: Sille, joka juoksee paraiten maratonia. Sille, josta tulee kirjailija — nunna — presidentti — väty — lehmä jne. Sille, joka ensin menee naimisiin. Kenen kanssa? Joka ensin menee ulkomaille. Kenen kanssa? Joka

ensin purkaa kihlauksensa. Kenen kanssa? Jne. Aivan toivoton lista!

Sormus ehdolla: täyteläisimmälle, suloisimmalle, puheliaille, hauskimmalle, iloisimmalle, sille, joka tekee eniten kiusaa, sille, jolla on kauneimmat koivet, rumimmalle, epämiellyttävimmälle, naisellisimmalle jne.

Sitten, kaiken tämän jälkeen tai välissä, aletaan syödä. Me popsimme pöyristyttäviä määriä. Jos istumme pöydässä, on kunkin kupin edessä kortti, jossa on asianomaisen nimi. Yleisenä vitsinä on sitten varastaa toisten kortit. Sitten pyydetään esim. Pomppaa soittamaan, Lea laulamaan, Ania tanssiin, Ilkkaa tai minua lausumaan jotain.

Sitten seuraa yleinen poislähtö.

Pojat ovat sentään siksi fiksuja, että tulevat saattamaan koitiin. — Suurenmoinen ohjelma!

24. 10. Sunnuntai.

Voi Maija, ajattele, että minä olen nuori! Ajattele, että minulla on koko elämä edessä. Ajattele, että olen vasta 13-vuotias. *Koko nuoruus* on edessä!

Kymmenen vuoden kuluttua minä olen vielä nuori. Ja kahdenkymmenen vuoden kuluttua on minulla *työvuodet*.

Hyvä Jumala, miten ihanaa on elää! Ajattele, miten paljon vielä voi tapahtua. Ajattele, että saan rakastaa Suomea *koko ikäni*. Koko elämä väikkyy kullan ja purppuran hohteisena. Tulevaisuus hehkuu ja loistaa.

MINÄ SAAN ELÄÄ!!!

30. 10. Lauantai.

Saimme aineet. Sain 9. Olin luokan paras. M.o.t. Ja koko lailla iloinen.

Mutta, ai kamala, kun minua harmitti Kumman sanoessa (ankarasti): »Lea on kirjoittanut tavattoman huonosti.»

Sitten äärimmäisen hämmästyneenä ja suojelevasti ilahtuneena: »Mutta Saima on kirjoittanut oikein hyvin.»

En muuten erikoisesti välittänyt koko aineesta, sillä suomen-tunnilla olin siirtynyt 4 vuosisataa taaksepäin. Kun opettaja alkoi puhua aineista, seisoin nuoren saksalaisen aatelistaisen hahmossa kuutamoisena iltana ruusutarhassa erään luostarin luona Espanjassa »hänen» kanssaan. Ja kun Kumma mainitsi oman nimeni, olin myrskyisenä syksy-yönä matkalla huojuvia tikapuita pitkin (espanjalaisena kreivinä) pelastamaan synkästä tornikammioista lutherilaista morsiantani, jonka jesuiitat olivat vanginneet.

Voi voi, kuinka minä rakastan historiaa! Joka rivistä siinä voi lukea jotain kirjoittamatonta menneistä sukupolvista, jotka ovat kärsineet ja kaihonneet, itkeneet ja taistelleet, rakastaneet ja riemunneet meidän laillamme. Ja miltei kaikesta voi keksiä romaanin aiheen. Tuo, josta kerroin, on vasta pari päivää kummitellut mielessäni, eikä siis vielä ole saanut lopullista muotoa. On niin vaikea sovittaa juonta historiallisiin tosi-seikkoihin. Koko tämän päivän olen ollut kuin kuumeessa.

31. 10.

Voi Maija, minusta tuntuu niin usein, etten yhtään kuulu tähän kotiin, että omaisteni ja minun välillä on sellainen äärettömän juopa. He ovat niin sanomattoman erilaisia kuin minä. Tai minä olen niin sanomattoman erilainen kuin he. Jotain meillä kaikilla on sentään yhteistä. Isältä olen perinyt temperamenttini ja kiihkeyteni ja herkän mielen. Oudissa ja minussa ei oikeastaan ole muuta yhteistä kuin sisaruus. En voi ajatella häntä yhtään tuntematta, että olemme sisaria.

Minä itse, sisin, herkin, haaveellisin ja tulisin minäni, se ei ole kenenkään kaltainen. Minulla ei ole missään yhtään ainoaa sukulaissielua, joka voisi ymmärtää *sieluani*. Ja saan-kohan koskaan sellaista? En usko!

Tänään kun äiti soitti ja Tapani ja Outi lauloivat virsiä, istuin sohvannurkassa ja olin purskahtaa itkuun. Tittikin seisoi vakavana äidin vieressä ja piteli virsikirjaa. Ja juhannuspäivänä muistan, kuinka koko perhe lauloi: »Jo joutui armas aika»

ja kaikki oli niin kirkasta ja suloista; silloinkin istuin minä ypöyksinäni loitompana ja tunsin olevani niin kaukana, niin äärettömän kaukana.

Minä en todellakaan kuulu tänne. Minä olen niin äärettömän yksin.

Myöhemmin.

Tiedätkö, isä tulee tänään kotiin. Hän on ollut kolme viikkoa Genèveässä, jossain hirveässä kongressissa, ja kiertää Pariisiin kautta Suomeen.

Illalla:

Ihanaa, isä tuli vihdoon ja toi minulle Pariisista ihonväriset silkkisukat (oikeaa silkkiä) ja vihertävän silkkitrikooalus-hameen. Oudille samoin, vaikka erivärisiä. Hurjan hauskaa!

2. 11.

Olen sairas, väsynyt ja alakuloinen. Sairas siitä, että minulla on umpisuolentulehdus, väsynyt siitä, että olen sairas, ja alakuloinen molemmista.

Kysyt hämmästyneenä, milloin olen saanut umpisuolentulehduksen. Vastaan kärsivällisesti hymyillen: »äskettäin».

Kerron sinulle koko jutun. Tai luulen, etten jaksa. Sanon vain, että olen viime aikoina tuntenut pistoksia ja eilen ne yltyivät. Niilo-eno määräsi minut sänkyyn hoidettavaksi jääpusseilla. Yksi sellainen tekee par'aikaa parhaansa riistääkseen pieneltä, suloiselta vatsaltani rauhan. Luultavasti ei minua tarvitse leikata vielä tällä kertaa.

Terve! En jaksa enää.

3. 11. Keskiviikko.

Yhä sängyssä, vaikka hiukan virkeämpänä. Sitten kai voin päästä Helin bailuihin. Ai, niistä en ole vielä kertonut. Hän pitää naamiaiset lauantaista viikon päästä. Toivottavasti tulee hauskaa, nim. minulle. Muille tulee toivomattakin.

Illalla.

Ui juku, kuinka äiti voi sanoa niin!

Saimme arvostelut. Minulla oli lievimmin sanoen kurjat, geometriassa 6, saksassa 6, ainekirjoituksessa 8 (suurenmoista!) jne. Tunnustan rehellisesti, että en ole juuri paljoa välittänyt läksyistä tänä syksynä. Ja äidillä oli täysi oikeus torua minua, vaikka makaankin heikkona ja kalpeana sairastuoteella.

Mutta en voi sietää, että hän sanoi minun »tuhlanneen kaiken energiani päiväkirjoihin ja runoihin ja muuhun joutavaan».

Ymmärrän, että hän voi ajatella niin. Mutta ymmärrän myös, että ei ole oikein sanoa minulle sitä, loukata ja pahoittaa niin mieltäni.

Kirjoittaminen on minulle elinehto. Ja runojen lukeminen. Se, saanko 5 vai 6 geometriassa V:llä luokalla, ei luultavasti merkitse mitään vastaiseen kehitykseeni nähden. Mutta kirjoittaminen ja runojen tutkiminen merkitsee.

En sanonut mitään äidille. Katsahdin vain häneen silmät leimuten ja huulet väristen ja suljin sitten silmäni, ettei hän näkisi niiden salamoita. Voi, kuinka hän saattoi sanoa niin! — Mutta tulenhan aina kuitenkin kirjoittamaan.

8. 11. Maanantai.

Vihdoinkin pystyssä. Mutta kuolemanväsyneenä. Sieluni, järkeni ja koipeni ovat perin puutuneet. Huomenna aion yrittää kouluun, mutta vain 3 tunniksi. Epäilen pahasti, että minun kunniakseni aiotaan pitää näytelmänharjoitus. Konventti on näet lauantaista viikon päästä ja viime keskiviikkona alkoivat harjoitukset.

Helin naamiaiset ovat jo 5 päivän kuluttua. Saan lainaksi oikean turkkilaispuvun. Olen riemuissani ja par'aikaa odotan jännityksellä. Äiti lupasi hakea puvun, kun hän tänään menee kaupungille.

Kerron sinulle sitten siitä. Toivon vilkkaasti, että se on kaunis ja pukee minua.

Olen muuten laihtunut hurjasti. Viikkoon en ole syönyt

juuri mitään. Kahvia, teetä, keksiä, velliä, hiukan kalaa, hedelmiä, makeisia jne. Täytyyhän sen näkyä. Lea (enkeli!) väittää, että poskeni ovat eri lailla kaventuneet.

Intresanttia!

Mutta hurjan heikko olen vieläkin. Luulen, että vaikka Pekka voittaisi minut painissa.

Jalkani tuntuvat lyhtytolpilta. Menen vähän lepäämään.

9. 11. Tiistai.

Koulussa joutuivat allekirjoittanut ja hänen umpisuolensa yleisen huomion esineeksi. »Riemuhuudot kajahtelivat», kun astuin luokkaan. Minulle selitettiin, että jos olisin joutunut sairaalaan, olisi luokka lähettänyt minulle kukan. Luokka julisti yksimielisesti, että sairaus ei ollut koskenut vähintäkään minun suuvärkkiini. Lohdullista. Sanottiin myös, että olen suuresti laihtunut, mikä ilahdutti vanhoja silmiäni.

11. 11. Torstai.

Eilen oli näytelmänharjoitus koulun jälkeen. Freka sanoi, että olin hyvä. Minä ryin ja pidin peukaloita liivinreunalla ja hieroin käsiä yhteen ja kävelin edestakaisin ja heiluttelin keppiä. Kosimisen otin hyvin yliolkaiselta ja suojelevalta kannalta.

Luulen, että näytelmästä tulee aika kiva. Pentti saa tosin pitkät housut ja pojan takin, mutta hartioilla voi olla joku vaaleanpunainen silkkiliina, korvissa suuret korvarenkaat. Minä otan knallin tai herrain huopahatun, kävelykepin, kovan kauluksen ja mansetit, lainaan joltain pojalta puolikengät ja hommaan jostain hyvin järkevän mustan hameen. Tukka kierretään mahdollisimman sileälle ja tervejärkiselle nutturalle. Siitä voi tulla mainio.

Aijai! Lauantai on jo ylihuomenna. Meidän on siksi kirjoitettava aine aiheesta »pennistä on markan alku». Pöyristyttävää. Mutta välttämätöntä. Onneksi minä saan sairauteni takia jättää vihkonni vasta maanantaina.

Mutta nyt minun on silti kirjoitettava konsepti. Pidä peukaloa, että järkeni ja mielikuvitukseni olisivat loistokunnossaan.

Ympäristö ei, ikävä kyllä, ole oikein edullinen. Pöytäni muistuttaa huomattavasti säilykepurkkia, ja ulkona on harmaa kuoleentunut ilma. Kaikki lumi on sulanut pois.

Yritän sittenkin. Minun on saatava ainekirjoituksessa 9. Tällä kertaa sain, kuten kai tiedät, 8. Arvosteluni olivat muuten ihastuttavat! Minulla oli ainoastaan kaksi yhdeksää, nim. uskonnossa ja historiassa. Suomessakin sain 8. Hienoa, vai mitä? Haa!

Vähän myöhemmin.

Olen kirjoittanut konseptin aineeseen. Outi sanoi, että se on *hurjan* kuiva, mutta äiti taas, että se on oikein hyvä. Puhuin säästämisen kansantaloudellisesta merkityksestä ja kädestä suuhun elämisestä ja niin edespäin kauhean oppineesti. Myönnän, että se voi tuntua kuivalta, mutta eikö tuollaisen aineen juuri pidä olla *asiallinen*. Koetan katsoa, ettei siihen tule pilkkuvirheitä tai muuta, joka alentaisi sen arvoa. Voi, *kunpa* saisin 9. Sinä et usko, kuinka minua hävetti tuo onneton 8 todistuksessa. Ui!!!

Hyvää yötä.

Kahdeksalta illalla.

Olen lukenut kaikki läksyni, eikä minulla ole mitään tekemistä. Päätin siis vastoin aikomustani avata sinut kolmannen kerran tänään.

Outi on ostanut meille naamiot, nim. puolinaamiot. Ala-reunaan ommellaan jotain tiheää pitsiä, niin ei tule niin kuuma. Vein juuri kiiltonahkakenkäni lakattaviksi. Kuten näet, palaavat ajatukseni yhtämittaa lauantai-iltaan. Oudilla on hurmaava rococopuku vaaleansinisestä trikoliinista ja kuviollisesta valkoisesta pesusilkistä. Hän menee kampaajalle saadakseen rococotukkalaitteen. Jaloissa valkeat silkkisukat ja mustat morkkakengät, joihin on kiinnitetty valkea silkki-

ruusuke, samanlainen kuin puvussakin. Puku on täydelleen à la Outi, ja Outi onkin hurjan suloinen ja kaunis siinä. Olen aivan rakastunut häneen!

Lealla on jonkinlainen sateenvarjopuku. Päässä eri patentti tötterö, joka leikkii sateenvarjon nuppia. Helillä on joku merkillinen kiinalaispuku, josta en tiedä sen enempää.

Nyt aion lopettaa tältä päivältä. Huomenna tuskin ehdin mitään, kun on se onneton näytelmäharjoitus Pallen luona.

12. 11. Perjantai.

Voi, tiedätkö, Kirstille on leikattu polkkatukka. Hänen suuri, kaunis, kullanpunainen kihara tukkansa on häipynyt kuin unelma. Koko perhe oli ulista yhteen ääneen, kun hänet tuotiin parturista. Mutta tuo tukka oli kamala hoitaa, lyhyt on tietysti verrattoman paljon mukavampi. Minulla on niin kauhean ikävä hänen ihania kiharoitaan. On suuri vääryys, että niitä on vaikea hoitaa.

13. 11. Lauantai.

Haa! Hetki on tullut. Kello on $1\frac{1}{2}$ 7 illalla. Olen suhteellisesti aika hoikka. Silkkihousuni kohisevat ihanasti, jalkani ovat oikein kauniit. Liiviin olen ommellut vielä helmikoruja, niin että ne ovat hurmaavan itämaisia. Silmäni »palavat» mustain kulmakarvain alla, ja hunttu kaunistaa nenääni ja leukaani, ja korvarenkaat kilisevät »tanssiaisesti». Haa!

14. 11. Sunnuntai.

Puh! Nyt se on ohi.

15. 11. Maanantai.

Oikeastaan sain tanssia juuri niin paljon, kuin voin odottaa. Luulen sentään, että minä, nim. sieluni, luuli saavansa vähän enemmän. Minua ei juuri kukaan tuntenut naamioituna, mutta eihän se mitään hyödyttänyt, kun ei kukaan ilmankaan tuntenut minua. Pukuni oli kaunis, mutta eihän sekään mitään

hyödyttänyt, kun en osannut tanssia kunnolla. Tiedän, että olen koko fiksu ja hauska seurassa, mutta ei sekään auttanut, sillä en pelkästä ujoudesta saanut sanaa suusta.

Outi on aivan toisenlainen. Hän ei sitten hätäänny mistään. Hän on saavuttanut jonkinlaisen itsevarmuuden, jota minä en omaa. Hän ei edes milloinkaan punastu tai tule noloksi. Jos joku sanoo jotain pisteliästä ja nolaavaa, katsoo Outi häntä reilusti silmiin ja sanoo »niin». Ja jos hän itse munaa itsensä, mikä ei tapahdu usein, käyttäytyy hän aivan luontevasti, ikäänkuin ei mitään olisi tapahtunut. Seuraus on, että muutkin uskovat, ettei mitään tapahtunutkaan. Hän keksii aina hauskaa puhumista, säteilee koko ajan ja nauraa jne. Lauantainakin hän oli koko illan lietsussa ja tanssi ja seurusteli ja jutteli ja oli hyvin suosittu. Minä istuin äärimmäisen hiljaisena enkä uskaltanut avata suutani, ellei joku muu aloittanut keskustelua. Ajattele, että minä voin olla niin liikuttavan ujo!

Oikeastaan tuo, että olin täysi nolla, oli aika välttämätön minun kehityksessäni. Minun täytyy oppia, ettei ihmisellä — ei ainakaan minulla — voi olla hauskaa, ellei hän itse ole hauska. — Tiedätkö, tuo juhla-olioli meni Heliltä melkein pilalle, kun sinne äkkiä ilmestyi 6 kuokkavierasta naamioituna. Kuvittele! Heidät tunnettiin melkein kaikki, mutta ajattele, että he kehtasivat! He eivät ehtineet olla kuin kahden tanssin ajan. Aune meni nimittäin Helin pyynnöstä sanomaan heille, että »anteeksi, mutta tämä ei ole sellainen paikka, minne saa tulla kuokkimaan». Tytöt lähtivät kiireen vilkkaa tiehensä ja pojat heti perästä. Eräs Helin vieraista raivostui niin, että ryntäsi perään ja antoi heille selkään — nim. pojille. Reilusti tehty, vai mitä. Tiedän kyllä noiden nimet, jotka tulivat kuokkimaan. Mutta en tahdo kertoa niitä sinulle. Olisi ilkeää nähdä ne kirjoitettuna.

Sunnuntai-iltana kuulin Oudilta asian, joka sai minut äärettömästi pahoilleni. Tanssiaisissa oli eräs poika kysynyt Heliltä, kertoi Outi, että kuka on tuo mustatukkainen turkkilainen. Heli oli sanonut, että »hyvä ihme, etkö sinä tunne, sehän on

meidän koulussa ja Oudin sisar». Sitten Heli sanoi, että »hän on hurjan hauska ja vitsikäs tyttö, tiedäthän, hän on kirjoittanut sen runon Frekasta». Ja Heli sanoi, että hän huomasi, mitenkä sen pojan arvonanto minua kohtaan nousi kilometrejä. Hän oli kysynyt ihastuneena: »Kirjoittiko se *sen*? Ihanko todella!»

Ajattele nyt, Maija, että Outi luuli *tuon* huvittavan minua. Käänsin pääni toisaalle ja aloin hiljaa itkeä. Tunnin tai pari minä nyyhkytin kasvot pielusta vasten Oudin turhaan yrittäessä minua lohduttaa.

Voi Maija, on niin kamalaa, kun aina puhutaan minun »runollisuudestani». Varsinkin Freka-runosta. Koulussa ja joka paikassa. Ajattele nyt, että se on niin yleinen. Mitä hyödyttää, että tuo maine on oikeastaan kehuva, kun se kerran kiusaa minua äärimmilleen. En voi olla edes ylpeä siitä runostani, vaikka kaikki sanovat, että se on mainio. Outikin koetti lohduttaa minua selittämällä: »Sinä voisit todella olla ylpeä siitä.» — Niin, ehkä sitten joskus voin olla iloinen.

Mutta kukaan, kukaan ei näy ymmärtävän, miten sanomattoman kiusallista tuo ainainen runoilustani ja varsinkin juuri Freka-runosta puhuminen on. En saa koskaan rauhaa »maineeltani».

19. 11. Perjantai.

Haa, konventti on huomenna. Kuka uskoisi!

Tällä kertaa annamme pikkujoululahjoja. Olemmekin keksineet aika fiksuja. Jukalle annan papiljotin ja runon, joka loppuu:

että sä viehkein joukossa oisit
keikarien.

Ilkka saa sukkanauhut — hänen sukkansa ovat aina makkarassa.

Ja Mosse, haa! Arvaa mitä hän saa. Runoratsun, Pegasuksen!

21. 11. Sunnuntai.

Konventti on ohitse. Menestyksellisesti. Lausuin — ai, enhän ole puhunutkaan vielä lausuntanumerostani. Hommasin kaksi mainiota karikoitua nykyaikaista runoa. Minun piti näyttää ne Frekalle. Vasta lauantaina ruokavälitunnilla tapasin hänet. Hän otti vihkon ja alkoi lukea. Vihdoin hän lopetti ja sanoi venyttäen: »Kuule, Saima, onko sinusta nyt syytä lausua tämmöisiä runoja? Ovatko ne oikein — oikein sopivia? Eikö voisi olla jokin tavallinen kaunis runo?»

»Sellaisia on hyvin vaikea lausua niin, että ne menevät kuuli-joihin», vastasin rauhallisesti. »Ja minusta nuo runot kyllä ovat koko vitsikkäitä. Ja minunhan piti juuri hakea joku karikoitu nykyaikainen enkä löytänyt muita.»

»Noo, voithan sinä sitten lausua ne» (mahdollisimman epä-
röivä ääni. Ajattele, miten *noloa* minulle!)

»Mutta puhu nyt sentään ensin äitisi kanssa.»

»Minä näytin ne hänelle, ja hän sanoi kyllä, että ne olivat mainiosti karikeeratut».

En maininnut, että niitä lausuessani isä oli hyllynyt edestakaisin ja äidiltä mennyt pala väärään hurkkuun.

Siihen se jäi, mutta voit arvata, että näiden evästysten jälkeen minua hävetti aika lailla. Ramppikuumetta ei minulla ollut edeltäpäin, mutta parin ohjelmanumeron aikana ennen omaani pelkäsin aika lailla.

Lausunta meni hyvin. Minulle taputettiin kovasti. Olin eri iloinen. Ja kuvittele, huippu oli se, että Freka sanoi minulle myöhemmin, että olin lausunut oikein hyvin ja että minulla on suuria taipumuksia ja että oli naurettu kovasti jne. Voit kuvitella, että tuollaiset sanat jumaloimani Frekan suusta saivat minut villiksi ilosta.

Tämän hän sanoi silloin, kun minua puettiin näytelmään tulisella touhulla. Olimme alkaneet vähän liian myöhään, ja oli kamala kiire. Lopulta tulin valmiiksi. Olin aika lystikkään näköinen, knalli päässä, keppi kädessä, sikaari suussa, takki, liivit ja hame yllä, kova kaulus kaulassa.

Tiedätkö, minä olin tullut siihen tulokseen, että näyttelin osaani aivan hyvin. Mutta nyt, juuri kun olin oikein hermostunut kiireestä ja hälinästä, hän alkaakin (nim. F.) yht'äkkiä puhua siitä, että Saima liioittelee niin kovasti. Saiman pitäisi todellakin koettaa olla vähän hillitympi jne. Eräs päseistä kertoi sitten vielä, että hän oli kuullut opettajien sanovan: »Ebba on oikein mainio, mutta Saima on aivan epäonnistunut.»

Minä tulin näyttämölle vasta myöhemmin. Istuin 10 minuuttia yksin pukuhuoneessa ja pelkäsin. Minua harmitti niin äärettömästi ajatuskin epäonnistumisesta. Minun täytyy näyttellä hyvin. Rukoilin hartaasti Jumalan apua — ja sitten se alkoi.

Ja tiedätkö, minä näyttelin hyvin. Yleisö nauroi kauheasti — varsinkin kosinnalle. Olin itsekkin räjähtää.

Ani sanoi, etten yhtään enää liioitellut. Muutkin (esim. Palle) sanoivat, että näyttelin hyvin. Olin eri iloinen.

Haa, nyt en jaksa enää.

22. 11. Maanantai.

Olen tulemaisillani oikein kiltiksi ja ahkeraksi ja lahjakkaaksi nuoreksi tytöksi. Eilen päätin tehdä kokokäännöksen, mitä läksyihin tulee, ja tänään olen ollut hurjan kiltti. Fysiikan tunnilla seurasin koko ajan, ajattele, koko ajan! Uskonnon tunnilla juttelin vain pari kertaa. Ja ruotsintunnilla, jolloin Pompalla oli hyrrä ja hän leikki sillä, hirnui takaosa luokasta, mutta minä kuuntelin. Se johtui myös osaksi siitä, että Lea oli poissa. Silloin olen hiljainen ja murheellinen.

Illalla.

Uh, meillä on taas kerrassaan hirveä aljan läksy. Viime kokeissa sain 3, mikä pyöreä herttainen numero! Saimme kokeet lauantaina takaisin, ja minulta oli mennä koko juhlaile pilalle. Olin eri onneton. Sillä vaikka tuo numero johtuikin siitä, että olin ollut viikon poissa, totesin, että olisin voinut harjoitella enemmän. Yritän nyt lukea aljaa oikein hyvin. Ja sak-

saa myös. Sillä juuri lauantaina Petra sanoi pisteliäästi: »Jaa-a, se Saima lukee niin ahkerasti viroa, ettei lainkaan pidä väliä saksasta.» Hän oli saanut tietää viron intressistäni kerran, ja nyt, kun olen osannut saksaa yhtä kurjasti kuin muita aineita, innostui hän. Kuinka moni tovereistani ottaakaan soittotunteja ja harrastaa musiikkia paljon enemmän kuin minä viroani! Heistä ei koskaan puhuta mitään, mutta heti paikalla, kun minä uskallan hiukan poiketa säännöstä, saan nokalleni. Haa, mutta tuollaista ei hän saa sanoa kahta kertaa. Minä *osaan* tästä lähin saksan läksyni — joten on paras, että rupean lukemaan sitä.

25. 11. Torstai.

Voi, kyllä algebra sentään on intresanttia! Meillä oli suorastaan hurmaava tunti tänään.

Ai, nyt muistan yhden asian, josta et vielä tiedä mitään.

Arvaa! — Ei, et sinä osaa! Jos joku olisi sanonut sen minulle 2 kuukautta sitten, olisin alkanut joko itkeä tai nauraa. Luultavasti ensinmainittua.

Rupean nimittäin ottamaan soittotunteja.

Haa!

Tuntuu aivan pahalta nähdä se tuossa kirjoitettuna. Se on niin mahdotonta. Kuinka minä koskaan voisin oppia soittamaan! *Soittamaan!* On koko mieletöntä haaveilla sellaista.

Mutta en sentään tahdo masentaa itseäni heti alussa. Tulen kyllä tarvitsemaan kaiken syntyperäisen tai perästäpäin hankitun rohkeuteni ja mielenlujuuteni ja ahkeruuteni. Ja *sisuni* ennen kaikkea.

Sinä tiedät, että minun suurimpia surujani — tai ehkä suurin — on se, etten ole hituistakaan musikaalinen. Onkin koko ihmeellistä, etten ole. Äiti ja äidin suku on musikaalinen ja kaikki isän sisaret. Outikin laulaa hyvin ja soittaa myös.

utta minä olen todellakin mahdoton. Ja ymmärrät, että ka suuri työ muuttaa mahdoton mahdolliseksi. Ja siihen nyt ryhtyä.

Muistathan sitä katkeraa epätoivon purkausta viime talvena. Runo, jonka silloin kirjoitin, oli ensimmäinen siitä aiheesta. Mutta luulen, että niitä on nyt yhteensä lähes kymmenen kappaletta. Toinen toistaan katkerampia!

Kerran laulutunnilla, kun minä olin kotona, tulin yht'äkkiä täyteen jotakin pyhää innostusta. »Minun täytyy oppia soittamaan. Haa, minäpä puhun siitä äidille.» Ennen puhumista kirjoitin:

Minä teen sen, tullen sen tekemään
minä teen sen varmasti!
Tuon, mikä niin monina hetkinä
on ollut tuskanani, — — —
mihin, vaikkakin ylpeys vastustaa,
halu syömmess' on leimuava.

Ja minä kysyin äidiltä sitä rauhallisesti, innottomasti ja mieltäväisesti, ikäänkuin asia juuri olisi pälkähtänyt päähäni. Äiti loi minuun hämmästyneen, tutkivan katseen ja vastasi: »Ky-yllä kai, aivan mielellään, mutta kuinka sinä nyt semmoista kysyt? Sinähän olet aina ollut niin sitä vastaan.» — »Minä tulin nyt vain ajatelleeksi» — vastasin aivan yhtä rauhallisesti. Ja siihen se asia jäi, ja ylihuomenna tulee meille opettaja.

Ehdotin, että Outi soittaisi ensin, että opettajani ja minä ehtisimme koota sielunvoimiamme, sillä kyllä siitä tulee kummallekin koko suuri koettelemus. Hän on hento ja heikko nainen, naurava, mutta tunteellisen näköinen. Minun soitonopettajani pitäisi olla suuri ja vahva mies, joka ei vähästä säikähtäisi.

Mutta tuo uhma minussa on tyyten hävinnyt. Kaikki (nim. perhe, muut eivät siitä tiedä eivätkä saakaan tietää) pitävät asiaa kummastuttavana, mutta eivät mahdottomana, eikä kukaan muu kuin Outi tiedä arkuudestani, joten en enää häpeä sitä. Mutta minä pelkään, etten onnistu. Pelkään, etten millään voi oppia kunnolla soittamaan.

27. 11. Lauantai.

Lauantai-illat ovat suloisia. Varsinkin silloin, kun ei ole ollut missään, vaan on saanut rauhassa lukea tai kirjoittaa koko ihanan iltapäivän ja sitten kylvyn jälkeen paneutua puhtaana ja väsyneenä levolle, mielessä suloinen rauha, kun ei seuraavana päivänä tarvitse mennä minnekään eikä osata mitään, vaan saa nukkua suoraa päätä 9 :ään asti ja sitten aamulla heti herättyään saa kuumaa hyvää kahvia ja ranskanleipävoileipiä. Ah!

Ja illalla ei tarvitse karkoittaa unelmia, vaan saa haaveilla niin pitkälle kuin vain jaksaa. Tavallisesti ehdin unelmissani vain viides- tai neljäsosaan, ja jos minulla on joku oikein jännittävä kesken, odotan koko päivän iltaa, sillä vasta vuoteessa, kun on yksinään, voi oikein kunnolla haaveilla. Poikkeuksia ovat raitiovaunumatkat ja kävelyt yksinään. Ne ovat ihania, viimeainitut esim. Kaivopuistossa.

Kerron ehkä joskus sinulle jonkun haaveistani. Niissä on usein »hän», toisinaan ne taas ovat vain tulevaisuuskuvitelmia — siitä, kuinka kirjoitan ensimmäisen kirjani, liityn seuroihin, pidän puheita ja taistelen suurten harrastusteni puolesta. Hurjan usein uneksin myös siitä, että kerran löytäisin sukulaissielun. Ajattele, sellaisen, joka täydelleen ymmärtäisi tunteeni. Ja enemmänkin, osaisi vastata niihin. Tuntisi samoin. Olisi milloin intoilija, milloin haaveilija, milloin seuraihminen — —.

29. 11. Maanantai.

Voi, olin juuri katsomassa filmiä »Moana, auringon poika». Kyllä nuo Etelämeren saaret ovat ihania. Läpipääsemättömiä pensaikkoja, sorjia palmuja, kukkia, kukkia loppumattomiin. Ja meri! Vyöryvät, vaahtokruunuiset laineet. Voi, ajattele, millaista se on luonnossa! Hohtavaa, ihmeen sinistä vettä. Kimaltelevaa, lumivalkeaa vaahtoa — Maija, sinne minä vielä kerran matkustan. Ajattele, etelään. Se on taikasana! Sinne minun on päästävä palmujen siimekseen, loiston, hehkun ja kauneuden maahan. Minä matkustan sinne — varmasti!

30. 11. Tiistai.

Voi Maija, koulussa on ollut niin kamalaa. Niin hirveä päivä!

Tänään Pallen tunnilla, kun ruokaväliajan kello soi, ryntäsivät kotonasyövät heti luokan ovelle rientääkseen aamiaiselle, mutta samassa tuli ovelle myös joku opettaja, joka puhui jotakin Pallelle. Seis, huusi Palle sitten, kukaan ei saa poistua koulusta. Sitten hänkin lähti sulkien oven perässään.

Seurasi yleinen möly ja voivotus ja hämminki. Kotonasyövät mankuivat nälkäänsä, Lea valitti myös saksankirjoituksia, joita hänen olisi pitänyt harjoitella väliajalla. Kukin kysyi toiseltaan, »mitä tämä merkitsee?» Minä istuin esimerkillisesti syömään ja pian krapisivat voileipäpaketit ympäri luokkaa.

Mutta sitten astui johtajatar sisään itkettynein silmin ja surullisen ja kauhistuneen näköisenä. Ui juku, en ole varmaankaan puhunut sinulle vielä johtajattarestamme. Hän on kookas, stiilisti puettu, polkkatukkainen, vähän miesmäinen, toimelias ja kykenevä vehjas. Edustaa rehtorin kanssa koulumme esivaltaa.

No niin, hän siis astui sisään, sulki ovet ja sanoi vakavasti: »Nyt minun on tehtävä eräs asia, joka on teistä kovin ikävä, ja minusta ehkä vielä ikävämpi. Minun on tutkittava kaikkien taskut ja pulpetit.»

Haa, voit arvata, miltä meistä tuntui. Kukaan ei tiennyt sen enempää, mutta luokan ilma aivan tiivistyi painostavaksi, ja jokaisen silmät menivät kauhusta selälleen. Mitä olikaan tapahtunut!

Aloimme hälistä ja keskustella, mutta silloin johtajatar, joka yleensä aina on rauhallinen eikä juuri koskaan menetä malttiaan, polki jalkaa ja huusi: »Olkaa hiljaa! Täällä on tapahtunut niin *kaamea* asia. Minun tekisi mieleni lähteä pois ja sulkea koulu ja lähettää kaikki kotiin. Te ette ole sen arvoisia, että saisitte käydä koulua!»

Luokka suorastaan jähmettyi. Sydämeni hypähti kurkkuun kauhusta. *Johtajatar* kiivastui noin. Kyllä sen täytyy olla vähintään — niin mitä! Mitä olikaan tapahtunut?

»Piirustuksen opettajalta on hävinnyt suuri summa rahaa», jatkoi hän ja alkoi tutkia ensimmäistä pulpettia.

Nilulta varastettu! Olimme hämmästyksellä ja kauhulla lyödyt, mutta ennen kuin ehdimme sanoa mitään, alkoi johtajatar taas: »Se teistä, joka on ottanut opettajan laukusta rahaa, tulkoon ilmoittamaan minulle, niin pääsemme tästä.»

Se teistä, joka on ottanut! Hän oli siis niin varma, että lurjus piileksi juuri meidän luokallamme. Katsoimme kukin toisiimme. Kaikkien kasvoilta voi lukea: »Meidän luokalla ei ainakaan ole varasta.» Aloimme keskustella ja keräännymme yhteen. Selitimme yhteen ääneen, että kukaan meidän luokalainen se ei ainakaan ole. »Siitä ei edes kannata väitellä», sanoin minä, »vaikka opettajat aina sanovat, että meillä on huono toverihenki, tiedämme kumminkin sen, että luotamme toisiimme».

»Hyvä», huudettiin, ja niin se keskustelun aihe jäi unholaan. Puhuimme vain siitä, miten suloista on, ettei kukaan epäillyt toistaan. Ajattele, Maija, millaista olisi ollut, jos tytöt olisivat supatelleet keskenään viekkaan näköisinä ja vilkuilleet sivulle, uh! Tämä oli ilmankin kyllin hirveätä.

Tällä välin jatkui »tarkastus» rivi riviltä, pulpetti pulpetilta, toveri toverilta. Voi, oli hirveätä nähdä, kuinka toinen opettaja, joka myös oli tullut auttamaan, käänsi nurin Lean kirjat ja tunnusteli häntä itseään, omaa Leaani. Johtajatar kurkisti minun pulpettiini, katseli taskujani ja kirjojani ja — huippu — käänsi Raamatun lehtiä katsoakseen, olisiko tuo kaivattu seteli siellä. Ajattele, että joku voisi kätkeä varastettua rahaa Raamatun väliin! Raamatun!

V B-luokassa meneteltiin samoin, mutta mitään ei löytynyt. Ja minä olen niin kauhean onneton koko jutusta. Miten kamala se onkaan.

Meillä piti olla saksankirjoitus, mutta se jäi huomiseksi, koska tutkimuksia jatkettiin ruokavälitunnin jälkeen. Useat eivät saaneet syödä mitään koko päivänä. — Juttu oli yhä päivän polttava kysymys.

Sano, Maija, eikö se ole inhoittavaa! Tuokin, että meidät tarkastettiin. Minä värisin. Mutta oikeastaan olisi pitänyt toimittaa ruumiintarkastus täydellisesti. Olisihan voinut kätkeä setelit esim. kenkiin tai pistää kaula-aukosta sisään. Ei silti, että meidän luokalta olisi sittenkään voinut niitä löytää. Mutta juuri sen tähden, että osoitettaisiin, että meidän luokalla ei ole varasta.

Minä olin melkein itkeä, kun tulin koulusta kotiin. Voi, se on niin iljettävää!

2. 12. Torstai.

Ei, mutta onko todella joulukuun toinen päivä. Aika on mennyt suorastaan uskomattomalla vauhdilla. Voitko uskoa: 3 kuukautta 3 päivää sitten olin maalla. Se oli tuo uskomattoman ihana päivä. Ensin aamulla kasteiset lehdet kimmelsivät metsässä, kultapiiskut koristivat koivikkoamme kuin syksyn kuningattaret. Minä muistan, kuinka järvi hohti kirkkaansinisenä ja kutsuvana koivunrunkojen lomitse, kun aamulla seisoin parvekkeella harjaten tukkaani auringonpaisteessa. Ja sitten päivä! Silloin menin yksinäni metsään sieniiä poimimaan (en löytänyt ainoatakaan). Kaikki oli märkää öisen sateen jälkeen, katajat kylpivät sadepisaroiissa, märkä sammal suuteli paljasta jalkaani, ja syksyn kullankeltaiset kirkasväriset lehdet peitivät tuttuja polkuja. Puolukat kiilsivät punaisina kuin veripisarot varpujen ja sammalen lomitse. Kaikkialla oli upeaa loistoa ja syksyn kirkkautta, ilma oli raitista, tuuli kuiskaili kuusten latvoissa, ja aurinko kultasi koivujen rungot.

Ja ilta, tuo ilta, jolloin Outi ja minä olimme soutelemassa auringonlaskun jälkeen. Ensin kuultavan vaaleanpunaisen keltävä vieno iltarusko, sitten hämärän laskeutuminen ja valkean veneen liukuminen sametinpehmeiden, siniharmaiden aaltojen välitse, kaukainen kajastus lännessä, tähtien syttyminen siniharmaalle taivaalle, loistavien, hopeaisten, kutsuvien tähtien! Aaltojen liplatus veneen reunoja vastaan, vihreiden rantojen ja kallioiden kuvat vedessä saarten luona. Ja vieläkin myö-

hemmin, silloin, jolloin minä olin ensimmäistä kertaa syksyiltana yksin metsässä. Kello oli kai noin 11, mutta taivas oli jo täynnä tähtiä, metsä oli salaperäinen ja pimeä ja kiehtova. Tuo ihana, kirkastava hetki Pohjantähden alla.

Tuosta päivästä on kulunut siis enemmän kuin kolme kuu-kautta. Nyt on kaikki muuttunut, puut ojentavat valitellen alastomia oksiaan taivaan harmauteen, maa on kylmä ja kuollut, meri lainehtii raskaasti, jäinen, hyytävä tuuli puhaltaa sieltä-päin. Eikä ole edes lunta, siunattua, valkeaa, puhdistavaa verhoa. Voi, talvi, joudu nyt! Joulukuu — niin joulukuu on todellakin kolmen viikon kuluttua — melkein. Miten minä ehdin saada kaikki lahjat valmiiksi?

4. 12. Lauantai.

Voi, Maija, ne Nilun rahat ovat hyvin salaperäisesti löytyneet erästä koulun kaapista. Me kaikki luulimme ensin, että hän oli vain unohtanut ne kotiin tai jollakin muulla lailla sotkenut asian, mutta nyt on hyvin todennäköistä, että joku on ottanut rahat ja sitten pelästyneenä kätkenyt ne tuonne kaappiin. Huh! Se on hirveätä, enkä tahdo sitä enää ajatella.

Menen Katin luo. Hommasin itselleni kutsun sinne, kun en tahtonut olla kotona. Oudille tulee nim. vieraita, enkä viitsi olla mukana. Ujostelin Metua, ja minulla olisi vain ikävä. Mutta äiti väitti, että en saa ruveta eriseuraiseksi, ja niinpä kaikessa hiljaisuudessa kutsutin itseni Katin luo. Koko Majakka tulee luultavasti sinne, ja meillä on niin hauskaa ja suloista yhdessä.

Kuivatan par'aikaa tukkaani; pesin sen juuri. Inhoittava tuollainen märkä sotku. Suku + Outi — Lea agitoi minua vilkkaasti polkkaamaan sen. Aune on kerrassaan innostunut. Me löimme adventtisunnuntaina vetoakin asiasta.

Haa, Outi huutaa, että kylpy on valmis. Ryntään viivana ammeeseen ja sitten Katin luo. (Käsityö mukaan! Hm!)

5. 12. Sunnuntai.

Taistelusuunnitelma on laadittu. Rubiconin yli astuttu, ja mieleni on vielä täynnä pyhää intoa.

Minä leikkaan tukkani. Haa!

Saa nähdä, saanko. Ehkäpä. Perustelen asiaa sillä, että äiti on koko syksyn viittaillut tukkani pörröisyyteen ja epäsiisteeyteen. Olenhan vielä pikkutyttö ja voin aivan hyvin kasvattaa uudelleen, ellei se puekaan minua. Olisi niin *suloista*, kun tukka olisi helposti pestävissä ja harjattavissa ja aina siisti. Voi, anna nyt, rakas äiti, minä voisin niin hyvin sitten kasvattaa sen!

Olisi paras leikata se esim. pari päivää ennen, kuin menen Ahtialaan joululomalle. Isä ja äiti ehtisivät tottua siihen sillä välin. Ja luokka! Kuvittele, mitä koulu sanoisi! Ja entäs Olga sitten! Haa, yksin niistä suurenmoisista hetkistä leikkaisin tukkani vaikka 27 kertaa.

Heli ja Lea ovat jo »polkattuja». Käsittämätöntä!

Lealla on aivan suora paashitukka. Se sopii hänelle ihastuttavasti, hän on juuri kuin filmitähti.

Juho-eno oli Tanskassa tihutyön tapahtuessa eikä tiedä siitä vielä niin mitään. Hän oli kuitenkin ollut sitä vastaan alusta alkaen (lupasi itse kasvattaa palmikon, jos Lea leikkaa). Ja tänä iltana hän tulee kotiin.

Mitä hän sanoo, sitä on mahdoton arvata. Tai oikeastaan on se hyvin helppoa. Joka tapauksessa en erikoisesti haluaisi olla Helin tai Lean kengissä juuri tällä haavaa. En totisesti.

Ah, nyt äiti soittaa. En voi kirjoittaa, minun täytyy kuunnella. Rakastan, ei, jumaloin musiikkia.

Eilen olin Katin luona, kuten kerroin. Kesken kaiken alkoi umpisuoleeni pistää ja sain ruveta makaamaan Katin isolle sohvalle tyynyjen väliin. Aina kun Katin isoäidin askeleet kuuluivat, ponnahtin pystyyn ja leikin tervettä. Tiedäthän, miten hurjasti vanhat ihmiset innostuvat pienimmästäkin sairaudesta; Fammu olisi luonnollisesti tilannut auton ja lähettänyt Katin

minua kamalalla hälinällä saattamaan. Ja sitten soittanut kotiin ja saanut isän ja äidin pelästymään.

Makasin siis kaikessa rauhassa tyynyjen varassa ja koetin olla iloinen ja sukkela. Brrrrrr, puhelin soi, haa, Saimaa tahdotaan tavata. Äiti sanoi, että minun piti tulla pitämään seuraa Oudin vehjaksille. Eikä kello ollut edes 9:ää. Lähdin mukisten ja pistin Anin ja Biitun itseäni saattamaan. Äiti jätti minut kauniisti istumaan Metun ja Helin ja Aunen kanssa. Hillitsin loistavasti itseni ja leikin, että olin terve ja vielä erikoisen hyvällä tuulella.

6. 12. Maanantai.

Tuohon lopetin enkä totisesti voinut jatkaa. Nyt klo 1:n aikaan päivällä makaan vuoteessani verraten surullisessa asennossa, heikkona ja kalpeana, suun ympärillä kärsimyspiirre. Vaikka on itsenäisyyspäivä ja lupa ja ihana, raikas talvi-ilma ja paraadi ja kaikki.

Arvaa, mitä on tapahtunut?

Olen taittanut koipeni!

Hienoa, vai mitä?

Eilen se tapahtui. En viitsinyt heti jatkaa tuota kertomusta lauantai-illasta, vaan läksin harjoittelemaan soittoläksyäni. Sitten kirjoitin sivun viroa, mutta ihana ilma houkutteli minut ulos. Soitin Lealle ja sanoin tulevani häntä hakemaan. Lähdin heti ja matkalla tapasin Ervin ja Laurin. Lähdimme lუმesta ja raikkaasta ilmasta villiityneinä kulkemaan. Yrjönkadulla, Vanhan kirkon puiston luona oli jalkakäytävän vieressä niin houkutteleva lumikinos, ja me aloimme hypätä sen yli. Toisin sanoen pojat alkoivat ja minä seurasin innostuen esimerkkiä. Putosin kevyesti kadulle, mutta reenjalakset olivat hanganneet lumen niin liukkaaksi, että kompastuin. Vasen jalka jäi alleni ja lonksahti pahasti — se taittui kokoon niinkuin linkkuveitsi. Silmänräpäyksessä selvisi minulle tilanne. Auto tai hevonen saattoi milloin tahansa kääntyä kulmasta ja ajaa ylitseni. Jalkani oli

aivan hervoton, tunsin heti, ettei minulla ole mitään »valtaa sen ylitse». Kaikki tuo välähti salamana mieleeni, ja seuraavassa sekunnissa olin jo pyörähtänyt hiukan ympäri. Yritin nousta ja huusin ojentaen kättäni »Ervi, tule auttamaan».

Ellei minulla olisi ollut niin kovia tuskia, olisin varmaan purskahtanut nauruun nähdessäni, miten nolo Ervi oli. Hänenhän piti leikkiä romaanisankaria ja kiertää käsivartensa ympärilleni. Minun piti kokonaan nojata häneen; voin hyppiä vain yhdellä jalalla. Ymmärräthän, että ihmiset töllistelivät katsoessaan »kohtausta»; se oli kuin Imatra-filmin kolmannesta näytöksestä. Lopulta putosin istumaan lumikinokselle ja huudahdin: »Pojat, juoskaa enolaan hakemaan apua.» Molemmat pojat aikoivat lähteä, mutta minä pyysin Lauria jäämään paikoilleen. En tahtonut odottaa yksin, sillä kansaa alkoi kerääntyä kuin magneetin vetämänä ympärilleni. Etupäässä pikkupoikia. Olin kuin joku uusi automerkki. Olisin ollut eri maffi, ellei jalkaani olisi kivistänyt niin hurjasti. Lumikin alkoi hitaasti tunkeutua housujeni läpi. Vihdoin tuli Ervi Juho-enon kanssa takaisin. Huomattuaan, etten ensinkään voinut kävellä, hän sanoi heti vievänsä minut kotiin ja puoliksi kantoi minut autoon.

Tähän asti olin urhoollisesti pysynyt itkemättä, mutta Erottajan kohdalla vierähti pari kyyneltä poskia pitkin. Etsin epätoivoisesti nenäliinaa, mutta en löytänyt. Pian saatoin hillitä itseni, mutta kun vihdoin pääsin kodin eteiseen, en kestänyt enää. Aloin hiljaa nyyhkyttää.

Eno kantoi minut vuoteeseeni, ja äiti pani kylmän kääreen jalkaani. Isä riensi soittamaan Kirurgiin.

8. 12.

Olen taas pystyssä, kuten huomaat musteesta. En jaksanut kirjoittaa niin paljon sängyssä. Nyt saat kuulla jatkoa.

Jäin siihen, että isä soitti Kirurgiin. Sieltä vastattiin, että minut on heti tuotava sinne kipsattavaksi.

Ymmärräthän, millä riemulla otin vastaan tämän sanoman,

kun juuri olin päässyt tuskalliselta automatkalta. Pelkäsin hurjasti, että alkaisin siellä itkeä — ajattele, miten noloa se olisi ollut, miten hurjan noloa! Minua harmitti sen ajattelemisen niin suuresti, että sisuni nousi.

Haa, sanoin minä päättäväisesti, minäpä en itke! En itke. En tahdo itkeä. Minä en tahdo itkeä. Minä en itke. (Olin silloin yksin huoneessa.)

En olisi voinut uskoa, että tahdolla olisi niin suuri vaikutus ihmishermoihin. Silmänräpäyksessä olin aivan rauhallinen. En edes hermostunut, niin että olisi tarvinnut hillitä itseäni. Olin, *olin* todella levollinen.

Isä ja äiti olivat luulleet, että pelkäisin hurjasti Kirurgiin menoa. Niin minäkin. Kuinka me hämmästyimmekään, kun olin tyyni ja rauhallinen! Vitsailin vielä pukiessani ja juttelin iloisesti. Tohtori tutki minua. Toisin sanoen paineli järjestelmällisesti turvonnutta, arkaa nilkkaa. Olin eri ylpeä, kun saatoin sanoa vallan rauhallisesti: »Koskee — ei yhtään — enemmän — koskee oikein kovasti — jne.» Lääkäri katseli minua huvitettuna ja julisti sitten: »Pohjeluu alapäästä murtunut. Kaksi viikkoa kainalosauvoin. Keskiiviikkona saa jo mennä kouluun.»

(Mikä on pohjeluu? En kehdannut kysyä.)

Pääsin vihdoin kotiin omaan suloiseen sänkyyni jalka vahvasti kipsisiteessä. Jaksoin sitä tuskin nostaa.

Olin eri ylpeä, kun isä sanoi, että olin ollut »hyvin urhoollinen». Hm.

Tänään olin röntgenöitävänä. Tuntui eri hullulta, kun jalan luvu valokuvataan kipsin ja nahan ja läskin läpi.

Lääkärin havainto todettiin oikeaksi. Jalka melkein poikki. Jouluaaton jälkeen vasta saan vehjailla vapaasti.

Suurenmoista. Juuri, kun minulla oli umpisuolentulehduskin. Onnettomuuden lukukausi!

Koulussa oli herännyt tiistaina suuri möly. Majakka oli tullut varta vasten aikaisin kouluun ja nautti tilanteesta täysin siemauksin.

Mosse ja Palle olivat olleet äärimmäisen huolestuneita. Lähettivät syd. terveiset.

Luokka innostunut. Minä valtaan kaikkien mielet. Nilun rahat vaipuneet Unholaan.

Poikia intreseerasi erikoisesti se, että olin hypännyt pi-tuutta. Heidän kunnioituksensa minua kohtaan kasvaa.

12. 12. Sunnuntai.

Maija, minä olen niin hurjan onneton ja väsynyt. On niin kovaa maata ja maata. Jos jaksankin nousta, niin jokainen liike kiduttaa koipeani ja kainalosauvat hierovat kainaloni pilalle. Ja kaikkein pahinta on toisten sääli — tuollainen pakotettu sääli. Vaikka tietäisinkin, että se ei ole pakotettua, niin se on niin kamalaa. En voi sietää sitä. Milloin minä tulen terveeksi?

Torstaina olin koulussa kahdella viimeisellä tunnilla. Voisin saada aika humoristisen kuvauksen siitä, mutta en todellakaan jaksaa. Sanon vain, että herätin »sisuni vuoksi» suurta ihastusta, helvetillistä mölyä ja naurua ja ihmetystä. Luokka oli portilla odottamassa, kun autoni tuli, ja huusi ööööööööö (koulun kansallishuuto, vastaa täydelleen virolaista õ-äännettä).

Mutta minä sain kalliisti maksaa nuo kaksi tuntia. Olin niin väsynyt perjantaina ja lauantaina, ettei ollut ajattelemissakaan kouluun menoa. Kukaan ei kylläkään tiennyt, *miten* ma-sentunut olin.

Olen nim. koko tämän viikon koettanut hillitä itseäni. En tahdo, että muut näkevät tuskani. Pelkään, että siihen on ollut aiheuttajana ylpeyteni eikä rakkaus. Mutta ainakaan en usko, että kukaan aavistaa mieleni toivottomuutta.

Yö maanantaita vasten oli helvetillinen. Oli kuin jalkani ympärillä olisi ollut tuliset pihdit, jotka leveinä puristivat sitä milloin enemmän, milloin vähemmän.

Maanantaina oli minulla hirveä kohta. Olin peseytymässä kylpyhuoneessa, kun jalkakivun lisäksi sain yht'äkkiä kamalia vatsanvaivoja. Silmissäni musteni, korvissani kohisi ja minä

vaivuin, vaivuin jonnekin kauas — kauas. Outi kertoi perästään, että olin *aivan* valkea, liioittelematta kuin lakana, silmät mustina ja tuijottavina. »Olit kuin kuolemanenkeli», lisäsi Outi runollisesti. — Torstaina olin jo aika virkeä ja menin siis kouluun, mutta perjantai ja lauantai ovat olleet niin hirveitä.

Ajattele, nyt saan maata ja kärsiä, ja kaikki ympärilläni juoksevat ja riemuitsevat ja ovat *terveitä*. Pitääkö minun näin usein saada opetus siinä, että oppisin kunnioittamaan terveyttä. Tämä on kai tarkoitettu minun luonteeni jalostamiseksi, ja minä olenkin yrittänyt parhaani, mutta nyt en enää jaksa. Minun *täytyy* purkautua sinulle. Voi, vielä jouluaattonakin saan kulkea laahustella kainalosauvoin, jouluna — riemun juhlan!

Suku kokoontuu Juho-enolaan jouluaattona Mummon tähden. Tahdomme, että Mummo näkisi meidät kaikki ympärillään. Voihan tämä joulu olla hänen viimeisensä. Mummo-rukka! Me menemme sinne aikaisin päivälliselle, ja sitten palaa kukin perhe kotiinsa omaa joulua viettämään. Mutta nuo muutamat tunnit siellä ovat luultavasti koko vuoden vaikeimpia hetkiä. Tiedäthän, miten vaikeata minun on ilmankin kuunnella toisten laulua — siihen sekaantuu aina hiukan katkeruutta. Tunnen jääväni *aivan* kuin lasisen oven ulkopuolelle.

Suku on hyvin musikaalista, ja me laulamme usein kutsuissa. Ja jouluna tietysti lauletaan. Ja minä istun yksin syrjässä raajarikkona — ja äänirikkona ja koetan olla itkemättä. Se on oleva jotakin niin kamalaa — uh, en tahdo ajatella sitä.

Ja kuinka minä jaksan hillitä itseäni vielä nämä kaikki viikot! Kuinka minä voin olla huutamatta ääneen, kun näen toisten menevän hiihtämään tai luistelemaan tai vaikkapa vain kävelemään. Saan istua kiltisti sisällä ja »katsella päältä».

Ja mitä iloa minulla on joululomasta, kun en edes pääse nyt kouluun. En pääse joulujuhlaankaan, nyt kun luokkani ensimmäistä kertaa on isojen juhlassa. Kuinka minä *jaksan* yhä edelleen leikkiä iloista ja tyytyväistä ja rauhallista. Kuinka

minä jaksan olla lyömättä korvalle jokaista, joka sanoo: »Voi, Saima-parka.»

Ei minun olisi pitänyt päästää vaivojani valloilleen sinullekaan. Kiihdyn vain turhanpäiten.

13. 12. Maanantai.

Olen lukenut aljaa. Mutta en minä oikein jaksaa harjoitella. Olen vielä vähän harmaalla päällä. Juttelen hiukan laskujen välillä Sinun kanssasi, olen näet laskenut jo 3 esimerkkiä. Haa!

Lea on käynyt miltei joka päivä minua katsomassa. Hän on niin suloinen. Lähinnä äitiä on hän parhain ollessani sairaana.

Jalkarukkaani pitää ruveta hieromaan. Äiti saa onneksi tehdä sen. Tänään hän koetti ensimmäisen kerran. Se ei koskenutkaan niin kovasti, kun edeltäpäin odotin.

Hierottaessa näin taas viikkoon ensimmäisen kerran oman koipeni. Voi tiedätkö, kuinka se oli laihtunut, nim. säärestä. Itse jalka oli aivan muodoton, kellertävä ja sinipunainen ja nilkasta turvonnut tasapaksuksi. Se oli ihan säälittävän näköinen. Olisin tahtonut taputtaa sitä päälle.

Nyt on vihdoinkin lunta maassa. Eilen satoi melkein koko päivän suuria pehmeitä valkeita hiutaleita. Tumma, alakuloinen maa ikäänkuin syntyi uudestaan, kun se sai ihanan valkean juhlapuvun. Kentällä lapset laittoivat lumilinnaa punottavin poskin ja huusivat riemusta. Kaikki tuli valkeaksi ja kirkaaksi ja valoisaksi — lumi peitti vaipallaan myös syksyn rasfaat, harmaat mietteet.

Myöhemmin:

Ei, minä en jaksaa enää harjoitella aljaa. Pääni on kuin lyijykuula. Epäilen, etten voikaan suorittaa kokeita. Kaunis juttu. Nyt jätän sen täksi päivää.

Aion vaatettaa Kirstille nuken. En voi yleensä sietää ompelemista. Se on niin suutarin kuivaa, ja olenkin siinä perin kömpelö. Käsityöt, jokin pöytäliina tai sohvatyynynpäällinen, ovat ainoat, jotka menevät mukiin. Niitä sentään hiukkasen osaankin.

En siis odota erikoisella innolla hetkeä, jolloin äiti ostaa tuon nukken. On niin kurjaa nähdä, kun omat sormet tekevät selviä ympyröitä ja pilaavat kauneimmankin kankaan.

Lea taas on ihan mestari kaikissa käsitöissä, esim. juuri nukken vaatettamisessa. Saankin kai usein kiltisti turvautua hänen apuunsa, vaikk'ei se suurestikaan huvita minua. Ei ole niin kovin hauskaa nähdä, miten kömpelö ja mahdoton on, varsinkin parhaan ystävänsä rinnalla. Outi, tunnustetusti hurjan naisellinen vehjas, saisi oikeastaan laittaa nukken. Hänhän on niin eri taitava kaikessa ompelemisessa. Hänellä on sellaista harvinaista kärsivällisyyttä.

14. 12. Tiistai.

Eläköön! Minun ei tarvitsekaan suorittaa noita onnettomia kokeita. Äiti soitti Frekalle ja sanoi minun olevan niin väsyneen, etten jaksa harjoitella. Mikä totisesti olikin totta. Eikä minun enää tarvitse vaivata päätäni sulkumerkeillä ja + merkeillä ja — merkeillä pitkään aikaan. Enemmän kuin kuukausi lupaa. Eläköön!

En oikein tiedä, miten Majakan joulunumeron käy. Siitä tulee aika urakka, jos todellakin yritän. Majakka kokonaisuudessaan vaatii minulta ainakin 10—12 tuntia yhtenäistä työtä. — Ei, kyllä luulen, että siitä ei tule mitään. Laitetaan sitten tavallista komeampi tammik. 26 :ksi — se on se päivä, jolloin seuramme perustettiin. Ajatteles, Majakka on kohta vuoden vanha!

15. 12. Keskiviikko.

Ui juku, sain aineestani $8\frac{1}{2}$, ja kun edellisessä oli myös $8\frac{1}{2}$, saan sittenkin 8 todistukseen. On kauheaa tuntea, että rakkaimmassa aineessaan ei ole muiden veroinen. Tahtoisin kuristaa Kumman. Tai itseni!

— — —

Näet, että olen suomalaisuusintoilija. Aivan niin! Se on mielestäni suomalaisen pyhä velvollisuus. Kuinka nöyryyttävää

onkaan oman äidinkiелensä häpeäminen. Ymmärräthän, että koko sydän alkaa palaa ja veri kiehua, kun raitiovaunussa sanoo konduktööri — miksi ei silläkään sanalla ole suomalaista vastinetta — »Vasso guu o betaala». Voi miksi, miksi minä olen niin nuori, etten uskalla sanoa vastaan: »Olemme Helsingissä, olkaa hyvä ja puhukaa suomea!» — kohteliaalla hillityllä äänellä. Voi, miten riemuitsisinkaan, kun konduktööri joko tulisi noloksi tai suuttuisi ja ympärillä alkaisivat ihmiset kuiskailla »säädöttömästä lastenkasvatuksesta» ja »naurettavasta nousukasintoilusta».

Tuon teenkin sitten, kun olen esim. 15—16-vuotias. Lettipäisenä ei sentään pelkästä vanhempain kunnioituksesta tahdo sanoa mitään. Mutta sitten, kun olen nuori — kun olen ylioppilas ja kun elämä alkaa, silloin alkaa myös intoiluni julkisesti. Silloin saan vihdoinkin käyttää kaikkia lahjojani, jotka Luoja on antanut. Saan — oi saan elää! Tämä aika on vain pitkää, pitkää esipuhetta elämäntyöhöni, horrosta — unta vain.

23. 12. Torstai.

Huomenna on jouluaatto.

Niin tuossa se nyt on kirjoitettuna. Mutta en sittenkään voi sitä uskoa. Ja miten minä ehdin saada lahjat valmiiksi?

Olen laittanut niitä Kirstin nukenvaatteita. Hurjasti. Ja olen tulossa niin naiselliseksi, että oi jukuli. Kuvittele, Saima Harmaja istuu 5—8 tuntia päivässä ompelukoneen ääressä ja »ahkeroi!» Olen tosiaan ollut hurjan ahkera. Äiti osti kaksi uutta nukkea ja kaksi valkeata sänkyä. Ja minä olen ommellut isoon sänkyyn patjan ja kaksi isoa tyynyä, lakanat, päällyslakanassa välipitsi ja tyydynpäällisessä samoin, sekä »tikannut» yhden täkin, koneella tosin. Nuken vaatteet ovat hienot kuin minkäkin prinsessan. Pitsireunainen ohut paita, liivit (toivottavasti ei kukaan katso niitä nurjalta puolelta), pitsireunaiset housut ja alushame, jonka helmassa on leveätä pitsiä. Pikku-nuken asiat ovat hullummin. Hänellä ei ole vielä mitään vaatteita, ja sängystä puuttuu vaippa ja täkki.

Joulukuusi on ostettu. Tavallisesti olemme me, isä, Outi, Tapani ja minä, menneet aatonaattoamuna ostamaan kuusta ja kantaneet sen yhdessä kotiin. Se on ollut niin hirveän kodikasta ja jouluntuntuista. Tällä kertaa minä en tietenkään saanut olla mukana.

On sentään niin hurjan katkeraa ja kovaa, että olen sairas. Se on vääryys. Jouluni menee aivan pilalle!

(En tahdo kirjoittaa enempää, vaikka minua toisesti haluttaisi. En viitsi kiihdyttää itseäni turhanpäiten.)

24. 12. Perjantai.

Voi, tänään on jouluaatto. Mielialani on osaksi lystikäs, osaksi arka, osaksi kunnioittava; ihanaa se vain on.

Tänä aamuna saimme kahvia sänkyyn joulupullien ja pipar-kakkujen kera. Oli hurmaavaa herätä siihen tietoisuuteen, että on joulu.

Nyt on jo jouluilta. Ihmeellinen, pyhä ilta.

Tuuhea joulukuusi on paikallaan salissa. Kruunun kynttilät loistavat, ja kuusi on täynnä välkettä.

Huoneet hämärtyvät, varjot himmenevät, kaikki on tyyntä ja rauhallista ja kodikasta. Ilmassa väreilee uusi tuntu, taivaallinen sointu.

Ihmeellinen tunne valtaa sydämeni. Se on onnea, tyyntä, hiljaista onnea, se on kaihoa, tyyntä, tuskatonta kaihoa, se on uskoa, tyyntä, ihmeellistä, ihanaa uskoa. Sitä en voi selittää. Se on rauhaa, ennen kaikkea tyyntä, suloista rauhaa. Himmeätä rauhaa.

Kuinka ihana onkaan joulu!

Nyt on yö, ja minä kirjoitan varkain sängyssä. Minun on purettava tunteeni. Muuten tukehdun.

Nyt on pyhä yö. Tähän aikaan vuosisatoja sitten syntyi Jeesus, Vapahtaja. Näen yksinkertaisen tallin — tummalla seinämällä Marian suloisine kasvoineen lapsi sylissä, Josefín heidän vierellään. Ja ihmeellinen valkeus täyttää huoneen.

Kuulen enkelten taivaisen kuoron: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, maassa rauha ja ihmisten kesken hyvä tahto!»

27. 12. Maanantai.

Kummallista, etten tullut joulupyhinä kirjoittaneeksi. Se kai johtui siitä, että luin lahjakirjojani ja kirjoitin runoja — runoja ja taas runoja. Joulupäivänä kirjoitin 12 runoa, se kai on ennätökseni.

Tämä joulu on ollut ihana. Niin tyyntä ja suloista ja rauhoittavaa. Meillä on ollut todella joulurauhaa.

Sain hurmaavia lahjoja. Yritän ensin kertoa jouluaatosta.

Meidän piti mennä Juho-enolaan päivällisille klo 4:ksi.

Olin hurjan »mörkillä» tuulella, kun lähdimme. Minua peloitti hurjasti meno siinä suhteessa, että pelkäsin suvun sääliä, ja kaikki muutkin seikat tuntuivat olevan minua vastaan. Olin käärinyt tukkani papiljoteille ja nähnyt hirveästi vaivaa kammatessani sitä, mutta minusta se oli yhtä kaikki kamalan näköinen. Kaikki olivat sanoneet, että uusi, tummanvihreä samettipukuni on hyvin kaunis ja pukeva, mutta en tahtonut muistaa sitä. Jalassani ei ollut enää käärettä, mutta nilkassa oleva pahka näkyi selvästi ohuen silkkisukan alta pilaten kokonaan jalan muodon, ja loppujen lopuksi raivostutti minua se, että sain raahata kainalosauvoja mukanani. Ne antoivat mielestäni viimeisen iskun ulkonäköni stiiliydelle.

Mutta vaihtuvainen on ihmismieli. Löysimme ajurin, ja isä ja minä lähdimme sillä, että saisin hengittää raitista ilmaa pitkän vankeuteni jäljestä. Toiset ottivat auton.

Kun hevonen kääntyi aukealle ja raitis tuuli puhalsi kuumia (itkusta) kasvojani ja kaikki hohti ja kimalteli valkeana ympärilläni, oli pahantuulisuus tipotiessään. Puut ojentelivat hienon kuuran peittämiä oksiaan rattaiden yli, kentällä huusivat lapset riemuissaan. Lastensairaalan kalliot olivat aivan valkeat, ja rakennuksen ikkunoista loisti kodikas valo. Aurinko oli juuri laskenut, ja taivas oli täynnään rusoittavia pilviä. Kauempana oli kalpeanpunertava kajastus.

Kaikki tämä vaikutti sen, että kun astuimme rattailta Juho-enon oven edessä, olin mitä edullisimmalla tuulella — hilpeänunelmoiva, niin sanoakseni. Riisuttuamme päällysvaatteet lähdin (kainalosauvoin tietysti) saliin. Olin aivan oikeassa. Sain kuulla tarpeekseni »Saima-rukasta» ja »hänen surkeasta tilastaan».

Menin sitten Oudin kanssa tyttöjen huoneeseen. Kuvittele hämmästystäni, kun kaikki samassa kilvan alkoivat ylistää tukkaani. Se oli kuulemma niin hurjan kaunis. Puu-teroitimme ja viimeistelimme itseämme parhaamme mukaan ja lähdimme sitten saliin — tai oikeammin ruokasaliin — sillä päivällinen alkoi samassa.

Meillä oli hurjan hauskaa. Riisipuuron aikana tuli joulupukki sisään kantaen isoa koria. »Onko täällä kilttejä lapsia?» kysyi hän mörisevällä äänellä ja heitti läpätunkevia katseita suvun nuorimpaan nuorisoon, joka peloissaan ja ihastuksissaan vetäytyi seinävierille.

Utto ja Uuvo astuivat sentään rohkeasti esiin.

»Oletteko te olleet kilttejä?», kysyi joulupukki uudestaan.

»Ollaan», sanoi Uuvo vakuuttavasti. Mutta Utto lisäsi luottavaisesti: »Ei me *ihan aina* ole oltu, mutta *melkein*.»

Liikuttavaa, eikö totta? Nauroimme niin, että olimme pakahtua.

Joulupukki alkoi jakaa lahjoja. Minä sain Lealta hienoa kirjepaperia ja Mummolta puoli tusinaa hienoja koruommeltuja nenäliinoja.

Pikkulapset kirkuivat ihastuksissaan. Uuvo kulki ympäri pöytää ja puhalteli pieneen torveen. Kirsti kävi joka paikassa toimekkaana näyttämässä punakivistä sormusta, jonka oli saanut.

Sitten siirryttiin saliin laulamaan, ja kello kuuden aikaan lähti suurin osa sukua pois. Me muun muassa.

Tultuamme kotiin sytytimme heti oman kuusemme kynttilät ja lauloimme joululauluja. Sitten äiti luki päivän tekstin.

Me emme olleet hankkineet joulupukkia, koska Kirsti jo Juho-enolla oli nähnyt sen. Sanoimme vain, että se oli käynyt

meilläkin sillä aikaa ja jättänyt ison korin lahjoja. Sitten tuotiin kori esiin ja alettiin jakaa. Äiti kuiskasi Kirstille, että »mitenkähän olisi, jos Kirsti hiukan kurkistaisi kuusen alle?» Voi sitä riemua, kun hän löysi nuket sänkyineen! Kyllä minulla oli ollut kova työ, mutta Kirstin säteilevät silmät ja hohtavat posket korvasivat kaiken, liiaksikin.

Itse sain sylillisen lahjoja. Marmelaadia Aino-tädiltä, aamutakin, päällyskengät (hienot nahkareunaiset), ompelukotelon laukkuun, hansikkaat, hurjan sievän punaisen Penkala-kynän isältä, taskukamman Anilta, marsipaaniporsaita Biitulta, Oudilta suuren kotitekoisen pahvikotelon, jonka kannelle oli maalattu »papereja varten» (ajattele, miten suloinen Outi on, kun hän ei pannut »runoja varten» tai »kirjallisiin harrastuksiin»), kauniin mustan kepin (nyt saan jo kävellä vain siihen nojaten). Oudilta sain myös paksun vahakantisen vihon päiväkirjaksi. Nyt säästyn pyytämästä siihen rahaa.

Ja sitten kirjat: Henrik van Loon maailmanhistorian, tiedähän, sen ihmiskunnan historian nuorille, ja Aino Kallaksen kirjan Barbara von Tisenhusen ja sitten runoja: neljä runokirjaa, ajatteles, neljä! Koskenniemen suomentamia Goethen runoja, Katri Valan Sinisen oven, Tegnérin Frithiofin Sadun (Oi!) ja Koskenniemen Nuoren Anssin.

Olin aivan huumaantunut.

Ja kuvittele, illan kuluessa sain kuulla hurjasti kohteliaisuuksia isältä ja äidiltä. Isä alkoi puhua siitä, että Saima alkaa tulla oikein aikaihmiseksi. »Sinä istuit siellä Juho-enolla pöydässä kuin joku daami. Tuo kaunis vaalea tukka ja valkea iho ja tumma sametti ovat yhdessä oikein niin, että hemaisee. Ja sinulla on piirteitä ja ryhtiä». Ajattele, isä, joka tuskin koskaan puhuu minun ulkonäöstäni! Ja äiti myös! Hän sanoi oikein iloisesti hämmästyneenä: »Niin, sinä olit niin nätti, että!» Ja Outi vielä sängyssä illalla toisti samaa ja lisäsi, että Aunekin oli sanonut, että Saima on tänään hurjasti edukseen.

Voit uskoa, että olin hämmästynyt ja iloinen. En ole yleensä yhtään optimistinen ulkonäköni suhteen. Tiedän, että kerran

tai pari vuodessa voin olla kaunis — ulkonäköni riippuu niin hurjasti kampauksesta ja valaistuksesta ja mielialasta. Niin — ja kai myös puvusta. Mutta en ikinä olisi uskonut, että voisin olla kaunis tuolla lailla, suuressa juhlassa. Ja että isä ja äiti huomaisivat sen.

Kaiken kaikkiaan on perin virkistävää kuulla joskus hiukkasen imartelua.

29. 12. Keskiviikko.

Ajattele, lihuomenna on vuoden viimeinen päivä! Ja 5 kuukautta vielä, ja taas on kesä, tai melkein kesä. Silloin olen jo 14-vuotias.

Olen klinkuttanut nyt koko aamupäivän pianoa. Tuntuu niin kummalliselta, että minä nyt otan soittotunteja, minä! Että minä osaan jo hiukan soittaa, vaikkakin niin vähän. Mutta minä opin enemmän, ja vuoden tai parin päästä ainakin osaan soittaa muutamia kauniita kappaleita hyvin. — Osaan varmasti. Soitto ei muuten ole yhtään niin vaikeaa kuin luulin. Vihko, jonka mukaan soitan, on tehty minua paljon nuoremmille, ja minun on aika helppo oppia. — Kauankohan tämä, että soitan, pysyy salassa. Tietysti sen täytyy ennen pitkää joutua ilmi. Nyt en enää pelkää sitä yhtä pahasti kuin ennen.

31. 12. Perjantai.

Tänään on vuoden viimeinen päivä. Vuosi 1926 on mennyt eikä palaa milloinkaan, ja miten vähän, miten hirveän vähän minä olen saanut tehdyksi!

Tämä vuosi on ollut niin kummallinen, varsinkin jos ottaa mukaan syksyn vuodesta 1925. En ole ikinä ennen elänyt niin ihmeellistä aikaa. Olen kehittynyt niin suunnattomasti. Luonteeni on paljon syventynyt ja avartunut, mieleni ensin lapsellisesta rauhallisuudestaan tullut hyvin riiteleväksi ja intoilevaksi, ja kesällä se on taas paljon tyyntynyt. Viime kesänä etenkin kehityin paljon. Mieli avartuu pakostakin sinisen taivaan alla, kaikki katkeruus sulaa sielusta, kun kevätaurinko loistaa ja

humiseva tuuli hyväilee polttavia poskia. Kaikki kiihkeys ja into saa uuden, entistä kauniimman ja tyynemmän sävyn, kun näkee ympärillään vain tyyntä ja kaunista ja kirkasta ja kiitollista. Kesällä sain ikäänkuin uuden uskon, uskon luonnossa. Opin luottamaan Jumalan armoon ja rakkauteen aivan uudella tavoin. Se ei ole sentään lapsenuskoa — sen olen menettänyt jo aikoja sitten. Se on jonkinlaista haltioitunutta hartautta ja kiitollisuutta.

Niin — olenhan sentään saanut jotakin aikaan. Mutta mitä-hän ensi vuosi tuo mukanaan? Toivottavasti en silloin ainakaan »rakastu» kehenkään. Mielestäni on niin ilkeätä tahrata tuollaisella koululaisihastumisella sitä oikeaa, pyhää rakkautta. Ehkä minä kerran saan tuntea senkin. Ehkä! Mutta paljon mieluummin olen kokonaan ilman, kuin että koettaisin täyttää rakkauden kaipuutani tyhjällä, hyödyttömällä, madaltavalla tunteella! Joko kaikki tai ei mitään!

Toivon myös, että oppisin hiukan voittamaan ujouttani. Tuollainen sairaaloinen seurustelun pelko on niin kiduttava. Toivoisin, että pääsisin parempiin väleihin luokkatoverieni kanssa. Oikeastaan suhteemme on viime talvesta suuresti parantunut. Olin silloin siinä mielentilassa, että kun huomasin, etteivät he pitäneet minusta, nostin katkeruuden valtaamana ylpeästi nokkaani ja käänsin selkäni heille. Koska he eivät pitäneet minusta, kuljin ylpeästi heidän ohitse. Mutta kesän suuri rauha lääkitsi vanhan haavan, ja tänä syksynä olen ensin aivan huomaamattani ruvennut olemaan heidän seurassaan ja seurustelemaan ystävällisesti heidän kanssaan; ennen olin aina niin pisteliäs kuin mahdollista.

Ja toivoisin, että voisin parantaa suhdettani Tapaniin. Me kinailemme niin usein. Ja olla enemmän keskittynyt koulu-tehtäviin ja -harrastuksiin; viime lukukaudella vain istuin ja uneksin.

Oi, kunpa voisin tulla kaikin puolin paremmaksi kuin ennen! Minulla on niin paljon vikoja! Riittääköhän edes yksi ihmisikä niiden korjaamiseen?

Ja sitten toivon niin hartaasti, että pysyisin terveenä. Tänä syksynähän oli minulla ensin umpisuolentulehdus, sitten katkaisin koipeni. Voi, tämä jälkimmäinen sairaus on ollut niin kamala. Kun ajattelen sitä perästäpäin nyt, kun olen jo melkein terve, tuntuu se painajaisunelta. Kiitos, hyvä Jumala, että se on nyt jo voitettu!

Klo 11 illalla. Tuntuu niin käsittämättömältä, että tunnin kuluttua on vuosi 1927. Vanha vuosi lähtee. Kyllä tämä vuosi on ollut rikas. Nyt kun se on takanani, huomaan, että se on antanut minulle niin paljon. Kaikki mitä olen kärsinyt, on aivan kuin edeltäpäin määrätty kehittymiseni vuoksi. Tapaukset ovat seuranneet toisiaan kuin hyvin järjestetyssä näytelmässä.

Hyvä Jumala, suo meille kaikille oikein onnellinen uusi vuosi!

31. 12. 1926. Perjantai:

Tänään on vuoden viimeinen päivä
Ajattelen, viimeinen! Tuoni tuhatyhdeksänkymmentä
kaksikymmentä kuusi on mennyt, eikä pelaa
milläänkaan. Ja miten vähän, miten kivoja
vähän minä olen saanut tehdäkösi.

Tämä vuosi on ollut niin kunnalli-
nen. Varsinkin, jos ottaa mukaan syksyn
vuodesta 1925. En ole ikinä ennen elänyt
niin ihmeellistä aikaa. Olen kehittynyt niin
suunnattomasti: luonteeni on paljon syventy-
nyt ja avartunut, mieleni ensin epäsel-
vistä rauhallisuudesta tullut ja tyviä
säteleväksi ja intoilevaksi, ja nyt keuhalli-
nen on taas paljon tyyntynyt. Tärkeä keuhani
eteläni kehityin paljon. Mieli avartuu jaks-
taksi sinisen tervan alla, kaikki kälhe-
rus sulaa sieluota kun kevättaurus

(Käsialanäyte.)

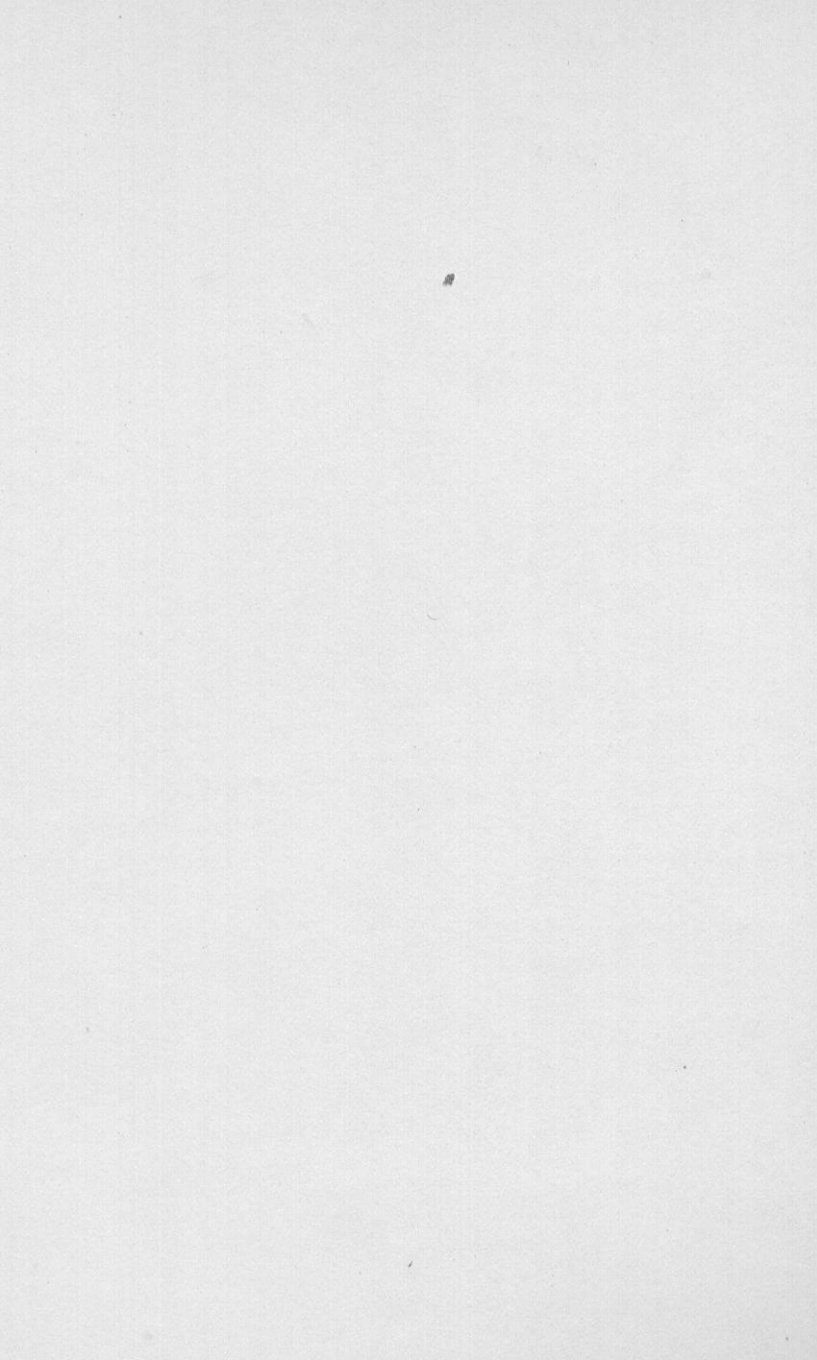
SISÄLLYS.

	Sivu
Lukijalle	5
Isossa koulussa	7
Kirjeitä:	
Kirjeitä keväältä 1925	19
Päiväkirjoja:	
Kesä ja syyslukukausi 1925	27
Kevätlukukausi 1926	44
Kesä 1926	75
Syyslukukausi 1926	100

SAIMA HARMAJAN KOOTUT RUNOT

»Saima Harmajan päättynyt runoilijantyö sallii meidän jo nähdä hallitsevat piirteet hänen nopeassa kehityksessään kypsyyttä kohti. Kaihomielellä toteaa hänen 'Koottujen runojensa' lukija, miten paljon runoudeltamme meni hukkaan, kun emme koskaan saaneet nähdä sitä keskipäivää, joka todennäköisesti olisi seurannut tätä lyyrillistä aamua. Sillä se puolen vuosikymmenen taival, minkä Saima Harmaja ehti julkisuudessa suorittaa, tietää ratkaisevaa nousua tyyllillisiä keinojaan hallitsevaksi, ilmaisukykyiseksi taiteilijaksi.»

V. A. Koskenniemi.

»Jo Saima Harmajan ensimmäisissä, ihmeteltävän kypsissä runoissa esiintyy hänen persoonallisuutensa täysin selkeänä. Niin vastaanottavainen kuin hänen luonteensa oli-kin, niin altis ihailuun ja palvomiseen, huolehti elämä siitä, ettei hänen runoutensa koskaan kadottanut yhteyttään todellisuuteen. —

Hänen runoissaan kuulemme kirkkaan ja hennon tytön-äänän värähdellen puhuvan rakastamastaan elämästä, josta hänen täytyy luopua sekä kuolemasta, jota hän aluksi pelkää ja lopuksi toivoo. Tämä runous on omalla tavallaan yhtä syvää ja aitoa kuin se, joka on täynnä suurempia ja rikkaampia elämyksiä. Sillä mikä elämys voi olla suurempi ja rikkaampi kuin r a k k a u s, k u o l e m a ja e l ä m ä, joista Saima Harmaja on runoutensa kirjoittanut?»

E. N. Tigerstedt.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ